

การท่องเที่ยวเชิงเกษตรสุราษฎร์ธานี :
การวิจัยฐานทรัพยากรเกษตรสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

ตาราง 8 จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคของแหล่งท่องเที่ยวชุมชนลีเล็ด

จุดแข็ง	จุดอ่อน
<ol style="list-style-type: none"> ทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์โดยเฉพาะป่าชายเลนที่มีขนาดใหญ่และสามารถขยายอาณาเขตได้ตามธรรมชาติโดยไม่ต้องอาศัยมนุษย์ช่วยปลูก การคมนาคมสะดวกเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้ง่าย เพราะอยู่ใกล้ถนนสายหลัก ระบบนิเวศที่สมบูรณ์เป็นแหล่งเรียนรู้ทางธรรมชาติ การบริหารจัดการโดยชุมชนมีล้วนร่วม ชุมชน จึงมีความรู้ในด้านการจัดการการท่องเที่ยวได้ ชาวบ้านมีอัธยาศัยไมตรีและตระหนักใน การให้บริการพร้อมต้อนรับนักท่องเที่ยว มีความปลอดภัย ไม่มีคดีดุจกรรมร้าย ราคาถูกเหมาะสมแก่ผู้เดินทางเป็นหมู่คณะ 	<ol style="list-style-type: none"> ป้ายบอกทางบังไม่ครอบคลุม ขาดการตลาดและการประชาสัมพันธ์ ไม่มีศูนย์ข้อมูลที่สมบูรณ์แบบและไม่มีผู้ที่คอยรับนักท่องเที่ยวประจำ กิจกรรมการท่องเที่ยวไม่หลากหลาย สำหรับนักท่องเที่ยวงลุ่มต่างๆ
โอกาส	อุปสรรค
<ol style="list-style-type: none"> หน่วยงานราชการมีนโยบาย แผนงานและให้การสนับสนุน องค์กรพัฒนาชุมชน (CHARM) คัดเลือกว่า เป็นแหล่งสมบูรณ์ทางระบบนิเวศ ชาวบ้านและ ททท.ให้ความร่วมมือและสนับสนุนการจัดการการท่องเที่ยว มีการสร้างเครือข่ายในระหว่างผู้นำชุมชน จนเป็นที่รู้จักและมีการสร้างเครือข่ายชุมชน นำร่องของโครงการ CBT (Community Based Tourism) ชุมชนได้รับรางวัลการจัดการอุตสาหกรรม ท่องเที่ยว 	<ol style="list-style-type: none"> รัฐบาลไม่สนับสนุนงบประมาณอย่างต่อเนื่อง ถดถอยไม่สามารถจัดการ การท่องเที่ยวได้ ชุมชนลีเล็ดอยู่ห่างจากแหล่งท่องเที่ยว อื่นๆ ไม่สามารถจัดกิจกรรม การท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงกับแหล่งอื่นได้

ที่มา : ภัทรવดี อินทปันตี และคณะ, 2551

จากการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรคของชุมชนลีเล็ด พบร้า ชุมชนลีเล็ดมีจุดแข็ง คือ ทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ และมีความพิเศษของพื้นป่าชายเลนที่สามารถขยายหรือขึ้นได้เองโดยไม่ต้องปลูก อันเป็นจุดเด่นที่น่าสนใจ ซึ่งทำให้นักท่องเที่ยวต้องการศึกษาเรียนรู้การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและระบบนิเวศ มีการบริหารจัดการที่ดี ชาวบ้านให้ความสำคัญต่อการจัดการการท่องเที่ยว ทั้งด้านการมีส่วนร่วม การบริหารจัดการและความปลอดภัย มีการคุ้มครองที่ล้ำก และมีมาตรฐาน เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความสนใจจากภาครัฐและองค์กรต่างๆ ให้การสนับสนุน ตลอดจนมีการพัฒนาเพื่อการสร้างเครือข่ายในการจัดการการท่องเที่ยว จนได้รับรางวัลเป็นการประกันคุณภาพของแหล่งท่องเที่ยว เมื่อนำมาอุบลต่างๆ มาวิเคราะห์จะสามารถกำหนดตำแหน่งของผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวของชุมชนลีเล็ด ได้ดังนี้

1) กำหนดตำแหน่งฐานะทางการตลาดของผลิตภัณฑ์แหล่งท่องเที่ยวชุมชนลีเล็ดตามลักษณะเฉพาะจุดเด่นและผลประโยชน์ของผลิตภัณฑ์ พบร้า ชุมชนลีเล็ดมีจุดเด่น คือ ทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ โดยเฉพาะป่าชายเลนและระบบนิเวศ ที่พิเศษกว่าแหล่งท่องเที่ยวอื่นที่สามารถขยายพื้นที่จนกว้างใหญ่ และงอกขึ้นเองได้ ตามธรรมชาติ

2) กำหนดตำแหน่งฐานะทางการตลาดของผลิตภัณฑ์แหล่งท่องเที่ยวชุมชนลีเล็ดจากลักษณะของผู้ใช้ผลิตภัณฑ์ พบร้า ชุมชนลีเล็ดมีกลุ่มลูกค้าเป้าหมายคือ นักท่องเที่ยวที่เดินทางเป็นหมู่คณะที่มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาดูงานและเรียนรู้ ธรรมชาติ จากการวิเคราะห์ตำแหน่งฐานะทางการตลาดของชุมชนลีเล็ด จะได้ภาพลักษณ์ของผลิตภัณฑ์ คือ เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความสมบูรณ์ของทรัพยากรทางธรรมชาติเหมาะสมสำหรับกลุ่มนักท่องเที่ยวที่ต้องการศึกษาและเรียนรู้ทรัพยากรธรรมชาติ

5.4.2 กลุ่มเป้าหมายทางการตลาดของแหล่งท่องเที่ยวชุมชนลีเล็ด

กลุ่มเป้าหมายทางการตลาดที่ทางชุมชนต้องการ คือ นักท่องเที่ยวที่เดินทางเป็นหมู่คณะที่มีวัตถุประสงค์ในการศึกษาดูงานทั้งภาครัฐและเอกชน โดยสามารถแยกวัตถุประสงค์ในการศึกษาดูงานของกลุ่มนักท่องเที่ยวได้ดังนี้

การท่องเที่ยวเชิงเกษตรสุราษฎร์ธานี :

การวิจัยฐานทรัพยากรเกษตรสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

1) กลุ่มนักท่องเที่ยวที่เดินทางเป็นหมู่คณะที่มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเรียนรู้ทรัพยากรธรรมชาติ ระบบนิเวศและการอนุรักษ์ป่าชายเลน เช่น กลุ่มนักเรียนนักศึกษาฯลฯ

2) กลุ่มนักท่องเที่ยวที่เดินทางเป็นหมู่คณะที่มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา การบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดตั้งกลุ่มการท่องเที่ยวของชุมชนลีล็อด

3) กลุ่มนักท่องเที่ยวที่เดินทางเป็นหมู่คณะที่มีวัตถุประสงค์ในศึกษาเรียนรู้ วัฒนธรรมและลัมพ์สีชุมชน

เหตุผลที่ชุมชนลีล็อดเลือกกลุ่มลูกค้าเป้าหมายเป็นนักท่องเที่ยวกลุ่มผู้ศึกษาดูงาน เพราะนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้จะเดินทางเป็นหมู่คณะและมีการนัดหมายล่วงหน้า ซึ่ง สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน เพื่อชาวบ้านส่วนใหญ่ที่มาร่วมกลุ่มกันในการบริหารจัดการเกี่ยวกับการท่องเที่ยวนั้น แต่ละคนล้วนประกอบอาชีพล้วนตัว ทั้ง เป็นเกษตรกร ทำอาชีพประมง รับราชการ หรือกลุ่มอาชีพอื่นๆ ซึ่งตามปกติต้องทำงานในอาชีพของตนเอง แต่เมื่อได้รับการนัดหมายจากกลุ่มก็จะมีการรวมกลุ่มกันมาให้การต้อนรับและบริการนักท่องเที่ยวเป็นครั้งคราวได้เท่านั้น

นอกจากนี้ นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาศึกษาดูงานและเรียนรู้ เป็นกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีเป้าหมายชัดเจนในการเดินทางสามารถจัดกิจกรรมเพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวได้อย่างชัดเจน ซึ่งทางกลุ่มชาวบ้าน ให้เหตุผลอีกว่า การต้อนรับนักท่องเที่ยวประเภทกลุ่มศึกษาดูงานและเรียนรู้นี้ทำให้ชาวชุมชนสามารถ เตรียมการณ์ได้ทัน สำหรับขั้นตอนในการต้อนรับนักท่องเที่ยวนั้น เมื่อทางชุมชน ได้รับการนัดหมายจากนักท่องเที่ยวในการเดินทางมาชั่วโมง โดยนักท่องเที่ยวต้องระบุวัตถุประสงค์และกิจกรรมที่ต้องการ โดยจะมีกิจกรรมต่างๆ ให้เลือกตาม ความเหมาะสมและต้องระบุด้วยว่าเป็นการเดินทางมาท่องเที่ยวแบบพักค้างคืนหรือ ไม่แบบเช่าไปเย็นกลับ ซึ่งเมื่อทราบจำนวนนักท่องเที่ยวและลิ๊งที่นักท่องเที่ยวต้องการ แล้ว ชาวบ้านจะมีการประชุมเพื่อเตรียมความพร้อมในการต้อนรับนักท่องเที่ยว แบ่งหน้าที่ในแต่ละกิจกรรมการต้อนรับ เช่น การจัดลำดับการให้บริการเรือเพื่อพา

การท่องเที่ยวเชิงเกษตรสุราษฎร์ธานี :
การวิจัยฐานทรัพยากรเกษตรสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

นักท่องเที่ยวชมป่าชายเลนในตอนกลางวันและกิจกรรมซึ่งทิ้งห้อยในตอนกลางคืน การจัดลำดับเจ้าของบ้านพักโขมลเตย์ไว้ต้อนรับนักท่องเที่ยว การจัดเตรียมอาหาร และมัคคุเทศก์พร้อมกับสำรวจความพร้อมด้านต่างๆ ในการจัดลำดับการให้บริการ ของกลุ่มนี้จะมีการหมุนเวียนกันตามลำดับ เพื่อให้สามารถได้มีโอกาสในการบริการนักท่องเที่ยวได้อย่างทั่วถึงเพื่อให้มีรายได้ที่เท่าเทียมกันนั้นเอง สำหรับการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวนั้น รายได้จากการเก็บค่าบริการนักท่องเที่ยว คนละ 100 บาท เช้าเป็นส่วนกลางสำหรับเป็นค่าบริหารจัดการของชุมชน และเมื่อชาวสามาชิกชุมชนมีรายได้จากการจัดการการท่องเที่ยว เช่น มีรายได้จากการทำบ้านพักโขมลเตย์หรือมีรายได้จากการขายเช่าเรือออกไปดูป่าชายเลน รายได้จากการเป็นมัคคุเทศก์ ค่าอาหาร ค่ากิจกรรมต่างๆ จะถูกหักรายได้ร้อยละ 10 เพื่อเข้าส่วนกลางไว้บริหารจัดการชุมชนต่อไป

ชุมชนลีเล็ดมีขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวได้ครั้งละ 100 คน สำหรับการมาเช้าไปเย็นกลับ ส่วนนักท่องเที่ยวที่พักค้างคืนโขมลเตย์ ชุมชนสามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้ครั้งละ 50 คน เพราะชุมชนนี้มีโขมลเตย์ 14 หลัง โดยไม่ต้องการให้นักท่องเที่ยวรู้สึกแออัด จึงจำกัดให้รับนักท่องเที่ยวได้เพียงหลังละ 4 คน เท่านั้น เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้สามารถเรียนรู้วัฒนธรรมและวิถีชีวิตร่วมกับเจ้าของบ้านพักโขมลเตย์ได้อย่างทั่วถึง ประกอบกับกิจกรรมที่จัดให้นักท่องเที่ยวก็เหมาะสม สำหรับนักท่องเที่ยวที่มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาดูงานมากกว่าจะเป็นนักท่องเที่ยวแบบอื่นๆ

พืดชาด ช่วยบำรุง

การท่องเที่ยวเชิงเกษตรสู่ราชภัฏอานัน :
การวิจัยฐานทรัพยากรเกษตรสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

ตาราง 9 ลักษณะเด่นของชุมชนลีลีเด เปรียบเทียบกับแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรในพื้นที่ใกล้เคียง

แหล่งท่องเที่ยว ผลิตภัณฑ์ ทางการท่องเที่ยว	ชุมชนลีลีเด	บ้านถ้ำผึ้ง	คลองร้อยสาย บางไส้แม่	ตำบลหงาว (จังหวัดระนอง)
ลีดดิงคูดใจทางการ ท่องเที่ยว	มีธรรมชาติป่าชายเลน อุดมสมบูรณ์ขนาดใหญ่ และสามารถเก็บได้เอง มีระบบนิเวศที่ครบค่า แก่การศึกษาเรียนรู้ อย่างครบวงจร	มีป่าหิน ดันรายคูดเป็น การท่องเที่ยว เดินป่าถ้ำ น้ำตก	มีธรรมชาติป่าชายเลน และวิถีชีวิตชุมชน เช่น สวนมะพร้าว	มีธรรมชาติ ป่าชายเลนของ ศูนย์วิจัย ป่าชายเลน มีภูเขาหลักและ น้ำตกหงาว
การเข้าถึงแหล่ง ท่องเที่ยว	อยู่ใกล้กับถนนสายหลัก สามารถเดินทางเข้า แหล่งท่องเที่ยวได้ง่าย ห่างจากตัวเมือง 12 กม.	ห่างจากตัวเมือง 85 กม.	อยู่ใกล้กับถนนสายหลัก สามารถเดินทางเข้า แหล่งท่องเที่ยวได้ง่าย ห่างจากตัวเมือง 12 กม.	อยู่ในจังหวัด ระนองห่างจาก ตัวเมืองระนอง ประมาณ 13 กม.
สิ่งอำนวยความสะดวก สังคม	จัดลีบ้านวิทยา ความสะอาดกว่า ครบถ้วนเป็นระบบ ตั้งแต่ช่วงรับจอง	มีสิ่งอำนวยความสะดวก ความสะอาดกว่า บริการ นักท่องเที่ยว	มีเรือนไว้บริการ ในการนำท่องเที่ยว	-
กิจกรรมทางการ ท่องเที่ยว	ศึกษาระบบนิเวศและ การอนุรักษ์ธรรมชาติ และเรียนรู้วิถีชีวิต ชุมชน วัฒนธรรม โบราณสถาน	เดินเท้าศึกษา ธรรมชาติถ้ำ น้ำตก บ่อน้ำดัน ทรายคูด	นั่งเรือดูวิถีชีวิตชุมชน	เที่ยวน้ำตก ภูเขาหลัก และ ศูนย์วิจัย ป่าชายเลน
บ้านพัก (โฮมสเตย์)	มีโขมสเตย์ที่ได้ มาตรฐานและมีความ พร้อมในการให้บริการ ถึง 14 หลังไว้บริการ พักรวมกับชาวบ้าน เพื่อศึกษาวิถีชีวิต	มีโขมสเตย์ให้ บริการแก่ นักท่องเที่ยว	มีโขมสเตย์ที่ได้ มาตรฐานและมีความ พร้อมในการให้บริการ 5 หลัง	-
ราคา	ค่าห้องทุน 100 บาท อาหาร 100 บาท ที่พักคืนละ 100 บาท	คันละ 825 บาท	-	-

ที่มา : ภัทรวดี อินทปันธ์ และคณะ, 2551

จากการวิเคราะห์ท่องค์ประกอบด้านผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวของชุมชนลีเล็ด เปรียบเทียบกับแหล่งท่องเที่ยวอื่นที่มีลักษณะการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบเดียวกันในพื้นที่ใกล้เคียง เช่น คลองร้อยสายในบาง จังหวัดสุราษฎร์ธานี แหล่งท่องเที่ยวถ้ำผึ้ง อำเภอพนม จังหวัดสุราษฎร์ธานีและแหล่งท่องเที่ยวตำบลหลงา จังหวัดระนอง สรุปได้ดังนี้

ด้านสิ่งดูดใจทางการท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยวทั้งสามแหล่ง คือ ชุมชนลีเล็ด ชุมชนคลองร้อยสายและแหล่งท่องเที่ยวตำบลหลงา เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีทรัพยากรธรรมชาติที่คล้ายคลึงกัน คือ มีป่าชายเลนสำหรับศึกษาธรรมชาติ และป่าชายเลนที่ชุมชนลีเล็ດมีความพิเศษกว่า เพราะมีความสมบูรณ์ของธรรมชาติและระบบนิเวศมากพอที่ทำให้ต้นไม้ในป่าชายเลนสามารถอกได้เองโดยไม่ต้องปลูก ส่วนแหล่งท่องเที่ยวบ้านถ้ำผึ้งเป็นลักษณะการเดินป่า ดูน้ำตกและถ้ำ

ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว เมื่อเปรียบเทียบทั้ง 4 แหล่งท่องเที่ยว ข้างต้นแล้วพบว่าชุมชนลีเล็ດมีความสะดวกในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวมากที่สุด เพราะอยู่ใกล้อำเภอเมืองและมีถนนสายหลักผ่านแหล่งท่องเที่ยว มีการจัดสถานที่จอดรถสำหรับนักท่องเที่ยวและมีป้ายบอกทางตลอดการเดินทาง

ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก สำหรับการเดินทางมาท่องเที่ยวที่ชุมชนลีเล็ດ จะมีการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อต้อนรับนักท่องเที่ยว เช่น อาหารและกิจกรรมการท่องเที่ยว

ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว กิจกรรมการท่องเที่ยวของชุมชนลีเล็ດจะเน้นกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ให้ความรู้ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ กิจกรรมต่างๆ จึงเป็นการศึกษาและเรียนรู้ธรรมชาติ ระบบนิเวศและวิถีชีวิตของชุมชน ตลอดจนขนบธรรมเนียมประเพณี ซึ่งมีลักษณะคล้ายคลึงกันกับแหล่งท่องเที่ยวชุมชน คลองร้อยสายและตำบลหลงา แต่ที่ต่างจากแหล่งท่องเที่ยวอื่น คือ กิจกรรมต่างๆ จะเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนซึ่งเป็นชุมชนนำร่องของการท่องเที่ยวในปี พ.ศ. 2550 และการได้รับรางวัลการจัดการการท่องเที่ยวในปี พ.ศ. 2550

ด้านที่พัก โอมสเตย์ของชุมชนลีเล็ດ และชุมชนคลองร้อยสาย ได้รับมาตรฐานจากกรมมาตรฐานโอมสเตย์ในด้านคุณภาพการให้บริการ แต่ที่ชุมชนลีเล็ດ

การท่องเที่ยวเชิงเกษตรสุราษฎร์ธานี :

การวิจัยฐานทรัพยากรเกษตรสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

มีจำนวนโขมสเตีย์ทั้งสิ้น 14 หลัง ชุมชนคลองร้อยลายมีโขมสเตีย์จำนวน 5 หลัง และที่ชุมชนลีแล็ดมีการจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้าพักในโขมสเตีย์ หลังละไม่เกิน 4 คน เพื่อไม่ให้นักท่องเที่ยวรุ่มสึกแออัดและสามารถศึกษาวิถีชีวิตชาวชุมชนได้อย่างทั่วถึง

ด้านราคา นักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวที่ชุมชนลีแล็ดจะต้องเสียค่าใช้จ่ายคนละ 100 บาทเพื่อเข้ากองทุนของชุมชน ค่าอาหาร คนละ 100 บาท และค่าที่พักคืนละ 100 บาท

5.4.4 ตรา (Brand) ของแหล่งท่องเที่ยวของชุมชนลีแล็ด

จากการพิจารณาตำแหน่งผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวของชุมชนลีแล็ด ประกอบกับการพิจารณาองค์ประกอบของผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยว เปรียบเทียบ กับแหล่งท่องเที่ยวอื่นที่มีลักษณะในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่คล้ายคลึงกัน ในพื้นที่ใกล้เคียง ซึ่งสามารถนำข้อมูลมาวิเคราะห์และสร้างตราแหล่งท่องเที่ยวของ ชุมชนลีแล็ด คำขวัญและเครื่องหมายลัญลักษณ์ทางการท่องเที่ยวของชุมชนลีแล็ดที่ สอดคล้องกับภาพลักษณ์แหล่งท่องเที่ยวและกลุ่มลูกค้าทางการตลาดได้ดังนี้

1) ตรา (Brand) แหล่งท่องเที่ยวของชุมชนลีแล็ด

เพื่อเป็นการสื่อสารให้นักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมาย ได้ทราบภาพลักษณ์ ของผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวของชุมชนลีแล็ด จึงใช้ตราผลิตภัณฑ์ว่า “ลีแล็ด ผืนป่า ชายเลนแห่งการอนุรักษ์” โดยใช้กลยุทธ์การสื่อสารการตลาดซึ่งกำหนดให้ลีแล็ด มี ตำแหน่งผลิตภัณฑ์เป็นแหล่งท่องเที่ยวเพื่อการศึกษาการอนุรักษ์ธรรมชาติป่าชายเลน และระบบนิเวศธรรมชาติ สื่อให้เห็นถึงความอุดมสมบูรณ์ เหมาะสำหรับการศึกษา และเรียนรู้ซึ่งสอดคล้องกับกลุ่มลูกค้าเป้าหมาย คือ นักท่องเที่ยวประเภทศึกษาและ เรียนรู้ธรรมชาติ นักอนุรักษ์เป็นหมู่คณะที่ต้องการเดินทางมาท่องเที่ยวโดยมี วัตถุประสงค์ในการศึกษาและเรียนรู้ธรรมชาติและการอนุรักษ์ธรรมชาติโดยชุมชน โดยอาศัยความร่วมมือของชุมชน เพื่อเป็นการแสดงถึงภาพลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยว ที่มีลักษณะทางกายภาพที่เป็นแหล่งธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์แวดล้อมด้วยป่าชายเลน และความสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติชายฝั่งทะเล ให้สามารถสื่อสารไปยัง กลุ่มเป้าหมายได้

2) คำขวัญ (Slogan) ของชุมชน

เพื่อเป็นการลือสารให้นักท่องเที่ยวได้ทราบภาพลักษณ์ของผลิตภัณฑ์ การท่องเที่ยวของชุมชนลีเล็ด จึงได้กำหนดคำขวัญของแหล่งท่องเที่ยวว่า

“อุดมสมบูรณ์ด้วยสัตว์น้ำ”

แหล่งทะเลภาคคลองร้อยสาย

ผู้คนทะลุเมืองชาย

ชมทิวทัศน์ต้นไม้ป่าชายเลน”

หมายถึง แหล่งท่องเที่ยวที่มีความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติ ทั้ง สัตว์น้ำ เช่น ปลา ปู กุ้ง หอยชนิดต่างๆ ความคงามของทะเลซึ่งแวดล้อมไปด้วย ป่าไม้ชายฝั่งนานาพันธุ์ และเป็นแหล่งอาหารของนก เมื่อไหร่ออกไปจะพบผู้คน กะและมีคลองน้อยใหญ่ที่เชื่อมต่อกันหลายร้อยสาย ทิวทัศน์ป่าชายเลน ซึ่งเหมาะสมแก่ การศึกษาและเรียนรู้ในความหลากหลายของระบบนิเวศ โดยสร้างการรับรู้ให้แก่ นักท่องเที่ยวเมื่อเดินทางมาท่องเที่ยวที่ชุมชนลีเล็ดแล้ว นักท่องเที่ยวจะได้ลัมพัส ความสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติและยังได้เรียนรู้การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ป่าชายเลนจากชาวบ้าน ซึ่งเป็นความพิเศษแตกต่างจากแหล่งท่องเที่ยวอื่น

จุดเด่นที่ลัมพันธ์กันของแหล่งท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวจะได้ลัมพัส การเดินทางมาท่องเที่ยวของชุมชนลีเล็ด เป็นเสมือนภาพลักษณ์ที่ทำให้นักท่องเที่ยว จะต้องอดใจและรับรู้ในคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยวของชุมชนลีเล็ด ทั้งความอุดมสมบูรณ์ ของสัตว์น้ำ ป่าชายเลนและทรัพยากรธรรมชาติที่ลงตัวที่นักท่องเที่ยวจะได้ลัมพัส โดยแยกเป็นกิจกรรมต่างๆ ได้ ดังนี้

- การอนุรักษ์ป่าชายเลน ชุมชนลีเล็ดมีจุดเด่น คือ ป่าชายเลนที่มี ความอุดมสมบูรณ์ที่สุดผืนหนึ่ง และมีความพิเศษกว่าที่อื่น คือ สามารถเข้าได้เองตาม ธรรมชาติ เนื่องจากการอนุรักษ์ของชุมชน ดังนั้นกิจกรรมการอนุรักษ์ป่าชายเลนจึง เป็นหัวใจสำคัญในการแสดงถึงภาพลักษณ์ของชุมชนได้เป็นอย่างดี

- การจัดการแบบมีส่วนร่วม ชาวชุมชนลีเล็ดมีการรวมกลุ่มกันเป็น กลุ่มการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน ซึ่งได้รับเลือกให้เป็นโครงการนำร่องของ การท่องเที่ยวโดยชุมชน CBT (Community Based Tourism) สำหรับชุมชนลีเล็ด แล้วได้รับเลือกให้เป็นชุมชนตัวอย่างในเรื่องของการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน ซึ่งในปี 2550 ได้รับรางวัลการจัดการท่องเที่ยวดีเด่นโดยชุมชนอีกด้วย ดังนั้นเมื่อ

การท่องเที่ยวเชิงเกษตรสุราษฎร์ธานี :

การวิจัยฐานทรัพยากรเกษตรสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

นักท่องเที่ยวเดินทางไปท่องเที่ยวที่ชุมชนลีเล็ดก็จะเห็นศักยภาพของชาวชุมชนลีเล็ดและ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการรองรับนักท่องเที่ยวเป็นอย่างดี

- วัฒนธรรมประเพณี ชุมชนลีเล็ดเป็นชุมชนที่มีประวัติศาสตร์ยาวนาน จะเห็นได้จากบริเวณชุมชนมีโบราณสถานและโบราณวัตถุที่สำคัญ ทำให้มีนักท่องเที่ยว บางกลุ่มเข้าไปศึกษาและเรียนรู้ ซึ่งสร้างความภาคภูมิใจให้กับชาวชุมชนและเกิด ความหวังแห่งวัฒนธรรมประเพณีอันดีงามไว้ เช่น การเล่นลิเกป้าของกลุ่มชาวบ้านที่ ยังคงอนุรักษ์ไว้โดยหาดูได้ยากในปัจจุบัน ประเพณีการทำบุญสวัสดมงคลฯ

- การได้เรียนรู้และสัมผัสริสุนทรีย์ ชุมชนลีเล็ดแม้จะเป็นตำบลที่อยู่ ติดกับอำเภอเมืองของจังหวัดสุราษฎร์ธานี แต่ชาวชุมชนที่นี่ยังคงความเป็น เอกลักษณ์ได้เป็นอย่างดี ซึ่งเห็นได้จากชาวชุมชนยังคงรักษาวิถีชีวิตแบบพื้นบ้านให้ ดำรงอยู่ เช่น การทำประมงพื้นบ้าน การถักกระดานจับปู การทำกะปิ หรือบ้าน ของชาวชุมชนบางหลังยังคงรักษาไว้ซึ่งเอกลักษณ์ของบ้านเรือนในลิ่นใต้ คือ เรือนปันหยา ซึ่งเมื่อนักท่องเที่ยวเข้ามาพักในชุมชนแห่งนี้นอกจากจะได้เรียนรู้ แหล่งทรัพยากรธรรมชาติที่นำเสนอเจ้าแล้ว ยังได้สัมผัสริสุนทรีย์ชาวบ้านในชุมชน ซึ่งทำให้นักท่องเที่ยวได้ศึกษาเรียนรู้ เป็นความประทับใจที่น่าจดจำในความเป็น เอกลักษณ์ของชาวชุมชนสำหรับนักท่องเที่ยวอีกด้วย

3) เครื่องหมายลักษณ์ (Logo) ของแหล่งท่องเที่ยวชุมชนลีเล็ด

การสร้างลักษณ์ (Logo) ของแหล่งท่องเที่ยวชุมชนลีเล็ด เป็นภาพลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยวของชุมชนลีเล็ด เป็นตัวกำหนดลักษณ์ดังกล่าวเพื่อ สื่อสารให้นักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมายได้ทราบภาพลักษณ์ของผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว ของชุมชนลีเล็ด จึงได้กำหนดลักษณ์ตราผลิตภัณฑ์ลีเล็ดภายใต้รูปวงกลมโดยมี รูปมือของอยู่ใต้ภาพชื่นสื่อให้เห็นถึงความร่วมมือของชาวชุมชนลีเล็ดในการอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติและการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน ลักษณ์ เป็นการแทนลักษณะทางกายภาพของชุมชน ลีเล็ดที่มีความอุดมสมบูรณ์ ของทรัพยากรธรรมชาติที่พบเห็นได้ เช่น ผืนป่าชายเลนที่อุดมสมบูรณ์ด้วย ทรัพยากรธรรมชาติชายฝั่ง ภูเขา ป่า และผุ่งนกนางนวลที่พบบริเวณป่าชายเลน ของชุมชนลีเล็ด ซึ่งนักท่องเที่ยวสามารถนั่งเรือชมความงามตามของผืนป่าชายเลน และทรัพยากรธรรมชาติชายฝั่งได้ ดังภาพ 23

การท่องเที่ยวเชิงเกษตรสุราษฎร์ธานี :
การวิจัยฐานทรัพยากรเกษตรสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

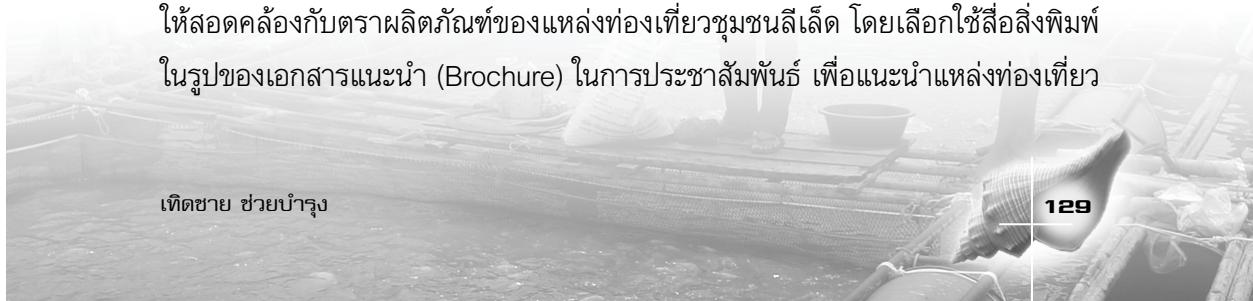

ที่มา : ภัตรวดี อินทปันติ และคณะ, 2551

ภาพ 23 เครื่องหมายลักษณ์ (Logo) ของแหล่งท่องเที่ยวชุมชนลีเล็ด

5.4.5 กลยุทธ์การประชาสัมพันธ์ของกลุ่มเป้าหมาย

วิธีส่งเสริมการตลาดของแหล่งท่องเที่ยวชุมชนลีเล็ดเพื่อให้สามารถลือสาร พลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวไปยังกลุ่มลูกค้าได้อย่างเหมาะสม กระตุ้นให้เกิดการรับรู้และการตอบสนองต่อผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวลีเล็ดให้มีความสอดคล้องกับกลุ่มลูกค้า เป้าหมาย จึงเลือกใช้วิธีการลือสารตราผลิตภัณฑ์โดยการประชาสัมพันธ์ ซึ่งจะทำให้ ลูกค้ารู้จักตราผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวของชุมชนลีเล็ดผ่านลือไปยังกลุ่มลูกค้าได้อย่างชัดเจน ดังนั้นเพื่อให้การประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวชุมชนลีเล็ดเกิดประสิทธิผล จึงต้องกำหนดกลยุทธ์การประชาสัมพันธ์เพื่อให้สอดคล้องกับตราผลิตภัณฑ์และ พฤติกรรมของกลุ่มลูกค้าเป้าหมาย ซึ่งผลการศึกษา พบว่า กลุ่มลูกค้าเป้าหมายเป็น นักเรียน นักศึกษาและกลุ่มคนทำงานที่ชอบการอนุรักษ์ธรรมชาติ เป็นคนในท้องถิ่น ภาคใต้ มีการรับรู้ข้อมูลจากหนังสือพิมพ์และอินเตอร์เน็ต โดยมาท่องเที่ยวที่ชุมชนลีเล็ด จากการบอกต่อจากผู้ที่เคยมาเที่ยว จึงนำข้อมูลมากำหนดกลยุทธ์ในการประชาสัมพันธ์ ให้สอดคล้องกับตราผลิตภัณฑ์ของแหล่งท่องเที่ยวชุมชนลีเล็ด โดยเลือกใช้สื่อสิ่งพิมพ์ ในรูปของเอกสารแนะนำ (Brochure) ในการประชาสัมพันธ์ เพื่อแนะนำแหล่งท่องเที่ยว

เติดชาย ช่วยบำรุง

129

การท่องเที่ยวเชิงเกษตรสุราษฎร์ธานี :

การวิจัยฐานทรัพยากรเกษตรสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

ให้กับลูกค้ากลุ่มเป้าหมาย และเพื่อสร้างภาพลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยวชุมชนลีลีด ภัยใต้ตราลีลีดสือไปยังลูกค้า ให้เกิดการสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างชุมชนกับ ลูกค้า ซึ่งการกำหนดกลยุทธ์การประชาสัมพันธ์นั้นสามารถทำได้โดยแยกเป็นกิจกรรม ที่เป็นการลีส์ลาร์ทั้งภายในและภายนอก โดยสร้างภาพลักษณ์และเสริมสร้างความเข้าใจ อันดีของแหล่งท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง

5.5 สวนทุเรียนบ้านเข้าป้อม อำเภอเกาะสมุย

การทำเกษตรกรรมบนเกาะสมุยประกอบด้วยการทำนา ทำสวนผลไม้ สวนยางพาราและการประมง สำหรับสวนผลไม้ที่ได้รับความนิยม ได้แก่ สวนมะพร้าว สวนลางสาดและสวนทุเรียน โดยเฉพาะสวนทุเรียนมีพื้นที่ปลูกส่วนใหญ่อยู่ที่เข้าป้อม ซึ่งเป็นภูเขาอยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ของเกาะในเขตตำบลลิปะน้อยและ ตำบลลิปะใหญ่ เป็นพื้นที่การเกษตรที่สำคัญของเกาะสมุย เพราะนอกจากสวนทุเรียน ที่ปลูกครอบคลุมพื้นที่กว่า 1,000 ไร่ แล้ว ยังมีสวนมะพร้าว มังคุดและลองกอง ด้วย สภาพภูมิอากาศค่อนข้างเย็นสบาย มีฝนตกชุกจึงมีน้ำอุดมสมบูรณ์เหมาะสมสำหรับ ทำการเกษตร ผลผลิตส่วนใหญ่ส่งออกไปยังประเทศจีนและไต้หวัน ส่วนหนึ่งส่ง จำหน่ายแก่พ่อค้าคนกลางและส่วนที่เหลือจำหน่าย给自己 ทุเรียนของเข้าป้อม ส่วนใหญ่เป็นพันธุ์หมอนทอง พันธุ์ดังเดิมนั้นนำมาจากจังหวัดนนทบุรีเมื่อประมาณ ปี 2493 โดยนายนิม ทองสุข และนายเนื้อบ ศรีฟ้า โดยในครั้งแรกที่นำกิ่งพันธุ์มาปลูก เกษตรกรทั้งสองคนนำมากัดลองปลูกบริเวณริมคลองสะเกศและริมคลองท่าลีหยา จากนั้นได้ขยายพันธุ์ขึ้นไปปลูกบนเข้าป้อมซึ่งเป็นแหล่งต้นน้ำจำนวนหลายร้อยไร่ ด้วยความสูงจากระดับน้ำทะเล 650 เมตร ทำให้เข้าป้อมเป็นจุดชมวิวที่สวยงาม ในแต่ละปีจะมี นักท่องเที่ยวที่สนใจเดินทางมาชมวิวเดินทางไปชมวิว และชมสวนทุเรียน ซึ่งเป็นนักท่องเที่ยวที่ใช้บริการผ่านบริษัททัวร์ที่ร่วมมือกับ เกษตรกรเจ้าของสวนและนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเอง

การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวในสวนทุเรียนเป็นการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่ ต้องคำนึงถึงความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวระหว่างที่ยวชมในแหล่งเกษตร ทั้ง ความปลอดภัยในการเดินทาง ความปลอดภัยจากสารพิษหรือสารเคมีต่างๆ ที่

เกษตรกรใช้ในไร่สวน รวมถึงสารตกค้างในผลไม้และอาหารที่นักท่องเที่ยวซื้อ หรือซื้อเป็นของฝากของที่ระลึก ซึ่งวิชชุตา ให้เจริญ และคณะ (2552) ได้ศึกษาการจัดการความปลอดภัยในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร : กรณีศึกษาสวนทุเรียนบ้านเข้าป้อม อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อหารูปแบบการจัดการความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวสวนทุเรียนบ้านเข้าป้อมและเป็นแนวทางในการจัดการความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรในชุมชนอื่นๆ ต่อไป

5.5.1 สภาพทั่วไปของเกาะสมุย

เกาะสมุย เป็นหมู่เกาะที่ตั้งบนแหล่งทวีป (Continental Island) อยู่ตอนกลางของอ่าวไทย นอกชายฝั่งทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือของจังหวัดสุราษฎร์ธานี ประมาณ 84 กิโลเมตร ระหว่างเลี้นรุ่งที่ 9 องศา 30 ลิปดาเหนือและเส้นแบ่งที่ 100 องศาตะวันออก ห่างจากแผ่นดินใหญ่ประมาณ 20 กิโลเมตร

เกาะสมุยประกอบด้วยเกาะน้อยใหญ่ประมาณ 53 เกาะ มีเนื้อที่รวมประมาณ 314 ตารางกิโลเมตร ในบรรดาเกาะเล็กเกาะน้อยเหล่านี้ เกาะสมุยมีขนาดใหญ่ที่สุดรองลงมา คือ เกาะพะลวยและเกาะอื่นๆ ได้แก่ เกาะแตน เกาะแม่เกาะ เกาะนกเงา เกาะเชือก เกาะล้ม เกาะวัวจิว เกาะหลัก เกาะริกัน เกาะวัวตาหลับ เป็นต้น (เกาะที่รวมกลุ่มอยู่กับเกาะพะลวยและเกาะแม่เกาะนั้นรวมเรียกว่า "หมู่เกาะอ่างทอง")

ด้วยพื้นที่เฉพาะเกาะสมุยราว 247 ตารางกิโลเมตร กว้าง 21 กิโลเมตรและยาว 25 กิโลเมตร ทำให้เกาะสมุยมีขนาดใหญ่เป็นอันดับ 3 ของประเทศไทย รองจากเกาะภูเก็ตและเกาะช้าง จังหวัดตราด

อาณาเขต เกาะสมุยล้อมรอบด้วยผืนน้ำของอ่าวไทย มีอาณาเขตติดต่อกับทะเลในเขตอำเภอไก่ล้อเคียง ดังนี้

ทิศเหนือ

ติดต่อกับเขตอำเภอไก่ล้อเคียง พื้นที่ 21 กิโลเมตร

15 กิโลเมตร

เติดชาย ช่วยบำรุง

131

การท่องเที่ยวเชิงเกษตรสุราษฎร์ธานี :

การวิจัยฐานทรัพยากรเกษตรสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

ทิศใต้

ติดต่อทางเลเซตอำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช
อยู่ห่างจากเกาะสมุย 40 กิโลเมตร

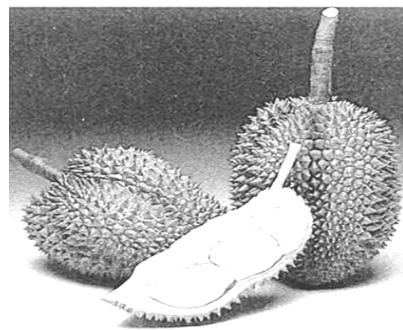
ทิศตะวันออก

ติดทางเลอ่าวไทย

ทิศตะวันตก

ติดทางเลเซตอำเภอเมืองสุราษฎร์ธานี
ท่าฉางและเชยชา จังหวัดสุราษฎร์ธานี

5.5.2 บริบทของสวนทุเรียนบ้านเข้าป้อม

ที่มา : www.tourkohchang.com และ <http://learners.in.th>

ภาพ 24-25 ทุเรียนและสวนทุเรียน

**พื้นที่ของเข้าป้อม เข้าป้อมเป็นภูเขาที่ตั้งอยู่ทางตะวันตกเฉียงใต้ของ
เกาะสมุย มีความสูงประมาณ 650 เมตร เป็นสถานที่ตั้งจาน:redaเพื่อตรวจจับ
ผู้บุกรุกที่เข้ามาประเทศไทยทั้งด้านฝั่งทะเลอ่าวไทยและอันดามัน อยู่ภายใต้การดูแล
ของหน่วยงานทหารอากาศ ห่างจากท่าเรือเฟอร์รี่หน้าทอน ประมาณ 3 กิโลเมตร
สามารถเดินทางได้ทั้งรถยนต์และรถจักรยานยนต์**

**ภูมิประเทศ มีลักษณะเป็นเนินเขาสูง พื้นที่ส่วนใหญ่ถูกจับจองเป็นสวนผลไม้
ของชาวบ้าน โดยเฉพาะสวนทุเรียนที่ครอบคลุมพื้นที่กว่า 11,700 ไร่ พื้นที่
สวนทุเรียนของเข้าป้อมไม่มีโฉนดซึ่งเป็นหลักฐานการเป็นเจ้าของ แต่มีเพียง ทบ.5
เจ้าของที่ดินสามารถทำกินได้แต่ไม่มีสิทธิครอบครองกรรมสิทธิ์ที่ดิน การซื้อขายที่ดิน**

มีเพียงการทดลองเจรจา กันด้วยว่าจะทำนานนั้น ปัจจุบันเจ้าของสวนทุเรียนเข้าปีอม
บางส่วนเป็นชาวต่างชาติที่เข้ามาตั้งถิ่นฐานทำมาหากินอยู่ในภาคสมุย

สภาพภูมิอากาศ เป็นแบบมรสุม อุณหภูมิเฉลี่ยสูงสุดในเดือนเมษายน-
พฤษภาคม อยู่ที่ 37 องศาเซลเซียส อุณหภูมิต่ำสุดอยู่ระหว่างเดือนธันวาคม-มกราคม
ประมาณ 18.6 องศาเซลเซียส อุณหภูมิเฉลี่ยตลอดปี 21 องศาเซลเซียส ฝนตกบ่อย
ที่สุดในช่วงเดือนพฤษภาคม

จำนวนประชากร มีประมาณ 3,684 คน เป็นชาวไทยพุทธ 2,200 คน และ
ไทยอิสลาม 1,684 คน

อาชีพ การทำสวนทุเรียน 佔หน่วยของที่ระลึก เช่น ลินค้า งานฝีมือ ทำการประมง ธุรกิจการท่องเที่ยว เช่น งานโรงแรม บริษัทนำเที่ยว

สภาพทั่วไปด้านการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของเข้าปีอม การทำสวนทุเรียน
บนเข้าปีอมซึ่งเป็นที่มาของการทำท่องเที่ยวสวนทุเรียนในปัจจุบัน เมื่อปี 2493 เกษตรกร
ชาวภาคสมุย 2 คน คือ นายนิม ทองสุข และนายเนื้อบ ศรีฟ้า ได้ยินกิตติศัพท์เกี่ยวกับ
ทุเรียนเมืองนนทบุรี จึงอยากร่ำมานำปลูกที่ภาคสมุยบ้างโดยเดินทางไปซื้อกิ่งทุเรียน
จากเมืองนนทบุรี โดยนายเนื้อบนำทุเรียนมาปลูกในสวนที่อยู่ในตำบลลิปะน้อย
ส่วนนายนิมนำมานำปลูกที่บ้านสวนทุเรียน ตำบลหนองเมือง เนื่องด้วยความช่างลัง gele
ของทั้งสองคนเห็นว่าการปลูกทุเรียนที่เมืองนนทบุรีนั้นชาวสวนจะขาดคุ้นเคยกับวิธีการปลูก
จึงนำพันธุ์ทุเรียนมาทดลองปลูกบริเวณริมคลองสาธารณะและริมคลองท่าสีหยากก่อนใน
ลักษณะผสมผสานกับสวนมะพร้าวและผลไม้อื่นๆ เช่น มังคุด ลาสสาดและเงาะ
จากการทดลอง พบว่า ได้ผลดีมาก ดังนั้นนายนิม ทองสุข จึงได้ขยายพันธุ์ทุเรียน
ขึ้นไปปลูกบนเข้าปีอมซึ่งเป็นแหล่งต้นน้ำในพื้นที่จังหวัดชลบุรี 5,000 ไร่ ใน
ระยะเริ่มต้นสวนของทั้งสองคนปลูกทุเรียนมากมายหลักหลาพันธุ์ ท้ายที่สุดก็ค้นพบ
ว่า ทุเรียนที่ได้รับความนิยมที่สุดมีอยู่เพียงไม่กี่พันธุ์ จึงเปลี่ยนจากทุเรียนที่ไม่ได้รับ
ความนิยมเป็นทุเรียนพันธุ์ใหม่ ซึ่งได้แก่ พันธุ์หมอนทอง ก้านยาวและชะนี นับได้ว่า
นายนิมเป็นเกษตรกรสวนทุเรียนรุ่นบุกเบิกบนเข้าปีอม เพราะต่อมาเมื่อชาวท้องถิ่นเริ่ม^{เริ่ม}
ทยอยเข้าไปจับจองที่ดินทำมาหากินจนถึงปัจจุบัน ในช่วงปี 2519 นายนิมได้ตากแต่ง
สวนทุเรียนของตนเองให้มีลักษณะเป็นอุทยานในวรรณคดี โดยกันพื้นที่สวนด้านที่มี

การท่องเที่ยวเชิงเกษตรสุราษฎร์ธานี :

การวิจัยฐานทรัพยากรเกษตรสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

ธารน้ำไหลผ่านดั้ดแปลงตากแต่งด้วยรูปปั้นในวรรณคดี ซึ่งยังคงให้คติธรรมสอนใจในบาน บุญ คุณ โภช นรกและสวรรค์ ภายหลังเมื่อนานนี้มีเลี้ยงชีวิตลง ทายาทจึงได้เปิดสวนไห้กักท่องเที่ยวเข้าไปเที่ยวชมอุทยาน โดยเริ่มนั้นเมื่อประมาณปี 2545 จนถึงปัจจุบัน ซึ่งนักท่องเที่ยวทัวร์ไปนิยมเรียกสวนแห่งนี้ว่า “สวนตานิ่มหรือน้ำตกตานิ่ม” สวนนักท่องเที่ยวต่างชาติรู้จักกันในชื่อ “เมจิกการเดน (Magic Garden)”

พันธุ์ทุเรียนที่ปลูกบนเขาป้อมส่วนใหญ่เป็นพันธุ์หอมทอง ซึ่งส่งไปจำหน่ายยังประเทศจีนเป็นหลัก รองลงมา คือ ใต้หวัน อินโดเนเซียและกลุ่มประเทศญี่ปุ่นบางส่วนที่นิยมในราชอาณาจักรไทย ปัจจุบันมีหน่วยงานด้านการเกษตรเข้ามาดูแล แนะนำและให้ความช่วยเหลือเกษตรกรอย่างใกล้ชิด ทั้งด้านขั้นตอนการผลิต คุณภาพทุเรียน การปรับสภาพดิน การสร้างสวน การปลูกต้นหญ้าแฟกเพื่อดูดซับสารพิษ การใช้ปุ๋ยชีวภาพ และการใช้สารเคมีเพื่อผลผลิตจะได้ปลอดจากสารพิษและขจัดปัญหาดินเสื่อม โดยเฉพาะการนำแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการทำสวนทุเรียน ผลผลิตทุเรียนหอมทองของเข้าป้อม มีผลผลิตปีละ 1 ครั้ง มีระยะเวลาเติบโตประมาณ 7 เดือน ระหว่างเดือนตุลาคม-พฤษจิกายน เป็นช่วงที่มีผลผลิตมากที่สุดของปี ทุเรียนมีคุณภาพดี เม็ดงาม รสชาติหอมหวานและอร่อย น้ำหนักทุเรียนคุณภาพ ตั้งแต่ 5 กิโลกรัม ส่วนทุเรียนผลเล็กน้ำหนักน้อยเป็นพันธุ์เรียนตอกขนาด หรือเรียกว่า “ทุเรียนตอกไข่น” เกษตรกรนิยมแกะเนื้อทุเรียนไปทอดจำหน่าย

การทำน้ำยำผลผลิตทุเรียนของเข้าป้อมนั้น นอกจากเกษตรกรจะปฏิบัติตามโครงการพัฒนาคุณภาพของลำน้ำกางานเกษตรอีกทางหนึ่ง แล้ว เกษตรกรเข้าป้อมยังได้จัดตั้ง “ชมรมไม้ผล” มีสมาชิกชมรมจำนวน 250 คน จากสวนทุเรียน เพื่อรวบรวมผลผลิตทุเรียนให้กับพ่อค้าคนกลาง ในราคากิโลกรัม 13 บาท ยกเว้นเจ้าของสวนทุเรียนบางรายที่นำทุเรียนไปยังตลาดกลาง อำเภอหลังสวน จังหวัดชุมพร ด้วยตนเองเพื่อให้ได้ราคาเพิ่มขึ้น

อุปสรรคและปัญหาของพื้นที่ ชาวสวนทุเรียนเข้าป้อมมีปัญหาหลายประการ อาทิ ปัญหาการลงทุนสูง ทั้งค่าแรงงาน ค่าอุปกรณ์ น้ำยาราคาสูง การจำหน่ายทุเรียนราคากลางต่ำในช่วงเดือนตุลาคม-พฤษจิกายน เนื่องจากพ่อค้าคนกลางกว้านซื้อในราคากลางต่ำ แข่งขันกับราคางานที่ต้องการและเป็นการซื้อตัดหน้าเข้าแซตู้เย็น

ของนายทุนเพื่อนำทุเรียนมาขายในช่วงที่มีทุเรียนน้อย ในราคาเข้าตู้แขกโลกรัมละ 1 บาท กรณีดังกล่าวเกษตรกรเข้าป้อม อำเภอสมุย ได้หารือกันเพื่อแก้ปัญหาและเห็นว่าควรเช่าเหมาตู้คอนเทนเนอร์ร่วมทุเรียนบรรทุกข้ามฝั่งไปส่งยังตลาดกลางด้วยตนเอง

อีกประการหนึ่ง คือ การคมนาคมของเข้าป้อมยังไม่มีทางเดินด้วยถนน โดยตรง ถนนที่ใช้ในปัจจุบันเกษตรกรลงเงินร่วมกันสร้างเพื่อสัญจรเอง บางตอนของถนนไม่ได้มาตรฐาน เป็นหลุมเป็นบ่อ เป็นอันตรายต่อการเดินทางขึ้น-ลง ทั้งต่อเกษตรกรและนักท่องเที่ยว โดยเฉพาะในช่วงฤดูฝนที่มีน้ำท่วมขัง นักท่องเที่ยวที่ไม่ชำนาญเล้นทางมักเกิดอุบัติเหตุบ่อยครั้งโดยเฉพาะการเดินทางโดยรถจักรยานยนต์

ในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของเข้าป้อมนั้น ลักษณะกิจกรรมส่วนใหญ่ยังเป็นไปโดยธรรมชาติ คือ ชมสวนและเรียนรู้วัฒนธรรมของผลไม้ นักท่องเที่ยวที่ใช้บริการบริษัทนำเที่ยวจะมีมัคคุเทศก์เป็นผู้ให้ข้อมูลหลัก ส่วนนักท่องเที่ยวที่เดินทางด้วยตนเองยังมีข้อจำกัดในการรับรู้ข้อมูล โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่มีอุปสรรคด้านการสื่อสารกับเจ้าของสวน ส่วนใหญ่จึงทำได้เพียงชมอย่างเดียว สวนทุเรียนที่มีความพร้อมในการท่องเที่ยวเชิงเกษตรมากที่สุด คือ สวนทุเรียนตานิม เพาะนานอกจากสวนทุเรียนแล้ว ยังมีพื้นที่ที่กันเป็นอุทยานวรรณคดีที่นักท่องเที่ยวสามารถเข้าเที่ยวชมเพื่อความเพลิดเพลินนอกจากความรู้ทางการเกษตรที่จะได้รับ

5.5.3 สภาพการจัดการความปลอดภัยการท่องเที่ยวสวนทุเรียนบ้านเข้าป้อม

ผลการศึกษา พบร่วมกับ ลักษณะการจัดการความปลอดภัยในการท่องเที่ยวสวนทุเรียนบ้านเข้าป้อมในปัจจุบันยังไม่มีระบบที่ชัดเจน ทั้งนี้มีเงื่อนไขที่สำคัญ 2 ประการ ดังนี้

- 1) เจ้าของสวนทุเรียนส่วนใหญ่ยังขาดความเข้าใจในแนวทางการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ลักษณะการให้บริการนักท่องเที่ยวเพื่อเข้าชมสวนไม่ได้ทำเป็นระบบ คือ หากนักท่องเที่ยวต้องการซื้อสวน เจ้าของสวนมักจะอนุญาตให้เข้าชมได้โดยไม่ต้อง

การท่องเที่ยวเชิงเกษตรสุราษฎร์ธานี :

การวิจัยฐานทรัพยากรเกษตรสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

จ่ายค่าธรรมเนียม แต่เป็นการเดินชมด้วยตนเอง ยกเว้นนักท่องเที่ยวบางรายที่ชอบพูดคุยซักถามจึงจะได้ข้อมูลเพิ่มเติม เจ้าของสวนทุเรียนบางรายที่มีเวลามากพออาจนำชมสวนด้วยตนเอง ในกรณีของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติมักประஸบปัญหาด้านการสื่อสารกับเจ้าของสวน การเข้าเยี่ยมชมจึงเป็นไปในลักษณะแวดล้อมรูปเป็นที่ระลึกมากกว่าการท่องเที่ยวแบบจริงจัง

2) การท่องเที่ยวโดยบริษัทนำเที่ยว นักท่องเที่ยวจะมีมัคคุเทศก์เป็นผู้ค่อยดูแล อำนวยความสะดวกและให้ข้อมูล ข้อควรปฏิบัติในการท่องเที่ยวตามแหล่งต่างๆ ซึ่งส่วนใหญ่บริษัทนำเที่ยวมักผูกขาดเลือกสวนทุเรียนตานีมเป็นสถานที่ท่องเที่ยวให้แก่ลูกทัวร์ของตน จากข้อได้เปรียบด้านความพร้อมของสถานที่ การประสานงานในเรื่องการจัดการความปลอดภัยให้แก่นักท่องเที่ยว จึงจำกัดอยู่แค่เพียงสวนเดียว โดยไม่กระจายไปสู่สวนทุเรียนอื่นๆ

สำหรับการจัดการความปลอดภัย เป็นจากพื้นที่ท่องเที่ยวเป็นสวนทุเรียน ในความรู้สึกของคนทั่วไปลักษณะของนามทุเรียนที่มีความแหลมคมก่อให้เกิดอันตรายได้ เช่น การเดินชนลูกทุเรียนหรือถูกผลทุเรียนร่วงหล่นจากต้นโนน นักท่องเที่ยวในระหว่างเดินชมสวน ความต้องการอันดับหนึ่งของนักท่องเที่ยวจึงต้องการให้มีการดูแลอันตรายจากกิ่งไม้หรือสิ่งอื่นๆ ที่อาจร่วงหล่นลงมาเกิดอันตรายร่องลงมา คือ ต้องการให้มีการทำป้ายเตือนเพื่อความปลอดภัยตามจุดเสี่ยงต่างๆ การจัดการความปลอดภัยของเลี้นทางคุณภาพและลานจอดรถ มีการให้ความรู้เกี่ยวกับเคลมภัยที่ในการเพาะปลูกที่อาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพ การดูแลความปลอดภัยจากการจัดกรรมทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว การให้ความรู้เรื่องความปลอดภัยในการท่องชมสวนทุเรียน การจัดรถพยาบาลฉุกเฉินกรณีนักท่องเที่ยวเกิดอุบัติเหตุ การจัดอุปกรณ์เสริมเพื่อการรักษาความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว เช่น ไม้ค้ำยันในขณะเดินชมสวนหรือในพื้นที่ลื่น การให้ความรู้เกี่ยวกับสัตว์มีพิษที่อาจแฝงตัวอยู่ในสวนและการจัดการเลี้นทางเดินชมสวนทุเรียนที่มีความเหมาะสม ตามลำดับ

ทั้งนี้ สวนทุเรียนแต่ละแห่งควรมีห้องน้ำที่สะอาดไว้บริการ มีการประชาสัมพันธ์และให้ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตรและแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรในพื้นที่นั้นๆ การจัดทำป้ายบอกทาง รวมถึงการจัดระบบราชการให้เกิดความปลอดภัย

การท่องเที่ยวเชิงเกษตรสุราษฎร์ธานี :
การวิจัยฐานทรัพยากรเกษตรสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

ที่มา : วิชชุตา ให้เจริญ และคณะ, 2552

ภาค 26-28 ป้ายเตือนให้ระวังศรีษะจากการร่วงหล่นของผลทุเรียนหรือกิ่งไม้

5.5.4 บทบาทของผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดการความปลอดภัยในการท่องเที่ยว สวนทุเรียนบ้านเข้าป้อม

1) เจ้าของสวนทุเรียนบ้านเข้าป้อม

เจ้าของสวนทุเรียนถือว่ามีส่วนสำคัญในการจัดการความปลอดภัยในการท่องเที่ยวสวนทุเรียนที่สุด เพราะกิจกรรมท่องเที่ยวต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสวนทุเรียน เป็นสิ่งสำคัญที่แสดงให้นักท่องเที่ยวเห็นว่าชาวสวนมีระบบการบริหารจัดการและรักษาความปลอดภัยที่ดี บทบาทในการจัดการความปลอดภัยของเจ้าของสวนจะ ประกอบด้วย

1.1) การพัฒนาสถานที่ในจุดต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวให้อยู่ในสภาพที่มีความปลอดภัย โดยเฉพาะสวนทุเรียนบ้านเข้าป้อมซึ่งมีพื้นที่เพาะปลูกที่ลาดชัน มีความแตกต่างของระดับพื้นที่ค่อนข้างสูง การเตรียมความพร้อมของทางเดินสำหรับเที่ยวชมจะเป็นสิ่งแรกที่เจ้าของสวนต้องดำเนินการ โดยจัดทำเป็นชั้นบันไดในลีนทางลาดชันและมีรั้วจับสำหรับเดินขึ้น-ลงของนักท่องเที่ยว ซึ่งปัจจุบันสวนที่ดำเนินการปรับปรุงบ้างแล้วคือสวนทุเรียนของตานิ่ม แต่พื้นที่ส่วนใหญ่ก็ต้องได้รับการปรับปรุงเพิ่มเติม

1.2) การให้ข้อมูลความปลอดภัยในการเที่ยวชมสวนแก่นักท่องเที่ยว
เจ้าของสวนจะบรรยายข้อมูลเกี่ยวกับความปลอดภัยเบื้องต้นเมื่อนักท่องเที่ยวเดินทางมาถึงสถานที่พักการบรรยาย โดยรวมอยู่ในการบรรยายบริบทต่างๆ ของพื้นที่ ข้อมูลที่เป็นความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับความปลอดภัยในการเที่ยวชมสวน ประกอบด้วย

การท่องเที่ยวเชิงเกษตรสุราษฎร์ธานี :

การวิจัยฐานทรัพยากรเกษตรสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

การแต่งกายที่รัดกุม การระมัดระวังในการเดินตามเส้นทาง การระมัดระวังในการทำกิจกรรมตามจุดต่างๆ การปฐมพยาบาลเบื้องต้นเมื่อมีอุบัติเหตุเล็กๆ น้อยๆ และการลีอสารให้ผู้เกี่ยวข้องทราบเมื่อเกิดเหตุอันตราย

1.3) การดูแลให้นักท่องเที่ยวทำกิจกรรมอย่างปลอดภัย เจ้าของสวนต้องเตรียมสถานที่ทำการต่างๆ เช่น การเก็บผลทุเรียน การเดินชมภูมิทัศน์ในจุดต่างๆ ที่มีกิจกรรมการท่องเที่ยว ต้องมีการเตรียมความพร้อมสำหรับป้องกันไม่ให้เกิดอันตราย โดยเฉพาะกิจกรรมการทดลองเก็บผลทุเรียนก็ควรมีการเตรียมอุปกรณ์ให้พร้อม เตรียมผู้สาธิตที่เหมาะสมและเตรียมการช่วยเหลือนักท่องเที่ยวหากเกิดอันตรายขึ้น

1.4) การแสดงป้ายเตือนความปลอดภัยในจุดต่างๆ เนื่องจากสวนทุเรียนบ้านเข้าป้อมมีสภาพพื้นที่ลาดชันและเป็นป่า จึงอาจมีสัตว์มีพิษอาศัยอยู่หรืออาจมีการร่วงหล่นของผลทุเรียนหรือกิ่งไม้เกิดขึ้นได้ ดังนั้นจำต้องมีการติดป้ายให้ระวังอันตรายที่อาจจะเกิดขึ้นได้ โดยแสดงไว้ในจุดที่นักท่องเที่ยวสามารถมองเห็นได้อย่างชัดเจน

1.5) การเตรียมผู้บรรยายกิจกรรมต่างๆ ของสวนทุเรียนและการสาธิตโดยพิจารณาถึงการลีอสารที่ชัดเจน มีความรู้เกี่ยวกับสวนทุเรียนเป็นอย่างดีและสามารถเป็นผู้สาธิตกิจกรรมในขั้นตอนต่างๆ ได้

1.6) การเตรียมระบบการลีอสารและการประสานงานกับผู้เกี่ยวข้องและหน่วยงานภายนอกเมื่อเกิดอุบัติเหตุฉุกเฉินแก่นักท่องเที่ยว เช่น หน่วยกู้ภัยฉุกเฉิน ตำรวจ โรงพยาบาล เป็นต้น

เหล่านี้เป็นบทบาทของเกษตรกรผู้เป็นเจ้าของสวนทุเรียนที่ต้องดำเนินการให้ครบถ้วนเพื่อรักษาความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวในขณะเที่ยวชมสวน

2) บทบาทของมัคคุเทศก์และบริษัททัวร์

บทบาทของมัคคุเทศก์ในการดูแลความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวเพื่อการเที่ยวชมสวนทุเรียนบ้านเข้าป้อม ประกอบด้วย

2.1) การประสานงานกับแหล่งท่องเที่ยว เพื่อตรวจสอบคุณภาพของ การรักษาความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว เป็นหน้าที่โดยตรงที่มัคคุเทศก์ต้องทำก่อนจะนำนักท่องเที่ยวไปท่องเที่ยวในแหล่งนั้นๆ ทั้งนี้เพื่อสร้างความมั่นใจว่านักท่องเที่ยว

จะสามารถท่องเที่ยวด้วยความปลอดภัยทุกขั้นตอน ซึ่งหากตรวจสอบแล้วพบว่ามีความปลอดภัยไม่เพียงพอ ก็ควรเสนอแนะให้มีการแก้ไขโดยเร็วและอาจใช้เงื่อนไขการนำนักท่องเที่ยวมาเที่ยวก็ต่อเมื่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยวมีความปลอดภัยเพียงพอ ไม่ เช่นนั้นจะไม่สนับสนุนให้นักท่องเที่ยวมาเที่ยวในแหล่งดังกล่าว

2.2) การสื่อสารให้นักท่องเที่ยวปฏิบัติตามในขณะเที่ยวชมเพื่อให้เกิดความปลอดภัย เป็นการอธิบายความจำเป็นของการรักษาความปลอดภัยของพื้นที่ท่องเที่ยว ดังนั้น นักท่องเที่ยวควรปฏิบัติตามเงื่อนไขของแหล่งท่องเที่ยวอย่างเคร่งครัด ทั้งนี้มัคคุเทศก์ซึ่งเป็นผู้ใกล้ชิดนักท่องเที่ยวมากที่สุด ควรสื่อสารพูดคุยซึ่งสามารถทำได้ดีกว่าผู้เกี่ยวข้องอื่นๆ

2.3) การสื่อสารและประสานงานกับฝ่ายต่างๆ เมื่อนักท่องเที่ยวประสบอุบัติเหตุในระหว่างการท่องเที่ยว มัคคุเทศก์ต้องมีทักษะในการประสานงานกับฝ่ายต่างๆ อย่างรวดเร็วเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้รับการช่วยเหลือโดยเร็ว ดังนั้น มัคคุเทศก์จึงต้องมีเครือข่ายการสื่อสารกับฝ่ายต่างๆ อย่างครบถ้วน เช่น การสื่อสารกับเจ้าของแหล่งท่องเที่ยว หน่วยกู้ภัยฉุกเฉิน โรงพยาบาลและเจ้าหน้าที่ตำรวจน้ำ

บทบาทหลักของมัคคุเทศก์นอกจากการนำเที่ยวแล้วยังอยู่ในฐานะเป็นคนกลางในการสื่อสารและประสานงานเพื่อความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวกับเครือข่ายต่างๆ และทำความเข้าใจกับนักท่องเที่ยวในการให้ความร่วมมือปฏิบัติตามเงื่อนไขของการรักษาความปลอดภัย

3) นักท่องเที่ยว

บทบาทของนักท่องเที่ยวในการสร้างความปลอดภัยในกิจกรรมการท่องเที่ยว เป็นการมุ่งเน้นการปฏิบัติตามของนักท่องเที่ยวเพื่อให้เกิดความปลอดภัย โดยมีองค์ประกอบ 3 ส่วน ดังนี้

3.1) การป้องกัน นักท่องเที่ยวต้องมีจิตสำนึกในการป้องกันตนเอง ไม่ให้ได้รับอันตรายจากการท่องเที่ยว โดยพิจารณาตามสถานการณ์ว่าตนเองจะมีความปลอดภัยหรือไม่ และระมัดระวังป้องกันตนเองในเบื้องต้น

3.2) การปฏิบัติตามข้อเสนอแนะของแหล่งท่องเที่ยว เช่น การเที่ยวชมสวนทุเรียนบ้านเข้าป้อมต้องระมัดระวังในการเดินเที่ยวชมในพื้นที่ลาดชัน การระมัดระวังผลทุเรียน สัตว์มีพิษกัดต่อย การแพ็พีชหรือเคมีภัณฑ์ที่ใช้ในสวนและ

การท่องเที่ยวเชิงเกษตรสุราษฎร์ธานี :

การวิจัยฐานทรัพยากรเกษตรสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

ปฏิบัติตามป้ายเตือนต่างๆ ฉะนั้น นักท่องเที่ยวจึงต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขของแหล่งท่องเที่ยวอย่างเคร่งครัดเพื่อความปลอดภัยของตัวเอง

3.3) การแก้ไขสถานการณ์เมื่อเกิดเหตุต่างๆ ซึ่งนักท่องเที่ยวอาจได้รับอุบัติเหตุที่เป็นอันตรายจากกิจกรรมการท่องเที่ยว ในเบื้องต้นนักท่องเที่ยวจึงต้องมีทักษะในการแก้ไขสถานการณ์ที่เกิดขึ้น เช่น การสื่อสารกับคนอื่นให้ช่วยเหลือ การปฐมพยาบาลเบื้องต้น การประสานงานกับมัคคุเทศก์และเจ้าของสวน เป็นต้น

4) สำรวจท่องเที่ยวและเจ้าหน้าที่สำรวจในพื้นที่

บทบาทของเจ้าหน้าที่สำรวจทั้งสำรวจท่องเที่ยวและสำรวจในพื้นที่ มีบทบาทสำคัญต่อการรักษาความปลอดภัยในกิจกรรมท่องเที่ยว 2 ลักษณะ ดังนี้

4.1) การให้ความรู้เรื่องการป้องกันอุบัติเหตุจากกิจกรรมท่องเที่ยว เป็นการให้ข้อเสนอแนะในการเดินทางไปท่องเที่ยวในที่ต่างๆ อย่างปลอดภัย เช่น พื้นที่ที่เป็นป่าเขา นักท่องเที่ยวอาจประสบอุบัติเหตุจากลิฟต์เดบัง การป้องกันเหตุและการประสานงานกับผู้เกี่ยวข้องควรทำอย่างไร ซึ่งบทบาทนี้เป็นหน้าที่ของสำรวจโดยตรงในการให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวและผู้เกี่ยวข้อง

4.2) การช่วยเหลือนักท่องเที่ยวเมื่อเกิดอันตรายจากการท่องเที่ยว ในส่วนนี้ต้องอาศัยการประสานงานของผู้เกี่ยวข้องในกลุ่มที่ทำการท่องเที่ยว เช่น มัคคุเทศก์ เจ้าของสวน ดังนั้นเมื่อผู้เกี่ยวข้องได้ประสานขอความช่วยเหลือในการณ์ต่างๆ เจ้าหน้าที่สำรวจเองก็ต้องมีการสื่อสารระหว่างกันและปฏิบัติงานอย่างรวดเร็ว เพื่อให้การช่วยเหลืออย่างทันทีและดูแลนักท่องเที่ยวให้เกิดความปลอดภัยภายใต้สถานการณ์ต่างๆ

5.5.5 รูปแบบการจัดการความปลอดภัยของการท่องเที่ยวสวนทุเรียนบ้านเข้าป้อม

1) เจ้าของสวนทุเรียน

เจ้าของสวนทุเรียนบ้านเข้าป้อมมีรูปแบบการจัดการความปลอดภัยของ การท่องเที่ยวสวนทุเรียนโดยเน้นการจัดเตรียมขั้นตอนต่างๆ ใน การให้ความรู้ด้านความปลอดภัย บริหารจัดการด้านสถานที่ และการทำกิจกรรมต่างๆ ให้เกิด

ความปลอดภัย เช่น การบรรยายเรื่องความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวในการเดินทาง สวนทุเรียน การปรับพื้นที่และเส้นทางให้เหมาะสม การติดตั้งป้ายเตือนภัย การลือสารกับหน่วยงานภายนอกเมื่อนักท่องเที่ยวประสบอุบัติเหตุฉุกเฉิน

2) นักท่องเที่ยว

นักท่องเที่ยวมีรูปแบบการจัดการความปลอดภัยโดยมุ่งเน้นการป้องกันตนเองไม่ให้เกิดอันตรายจากการท่องเที่ยว เช่น การแต่งกายที่เหมาะสมแก่การท่องเที่ยวสวนทุเรียน การเดินทางท่องเที่ยวตามเส้นทางที่กำหนด การปฏิบัติตามป้ายเตือนต่างๆ มีความรู้ในการป้องกันภัยเบื้องต้นและมีทักษะในการลือสารเพื่อขอความช่วยเหลือจากเครือข่ายต่างๆ ได้

3) มัคคุเทศก์และบริษัททัวร์

มัคคุเทศก์และบริษัทนำเที่ยวเกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการความปลอดภัยในส่วนของการตรวจสอบสถานที่ท่องเที่ยวให้เกิดความปลอดภัยก่อนนำนักท่องเที่ยวไป เดินทางและเล่นอันตราย มีการปรับปรุงในจุดที่อาจมีอันตราย มีการลือสารกับนักท่องเที่ยวให้เห็นถึงความจำเป็นที่ต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขของแหล่งท่องเที่ยว นอกจากนั้นก็ต้องมีเครื่องช่วยในการลือสารกับหน่วยงานอื่นๆ อย่างรวดเร็วเพื่อช่วยเหลือนักท่องเที่ยวในการณ์เกิดอุบัติเหตุฉุกเฉิน และสามารถป้องกันภัยเบื้องต้นได้

4) สำรวจท่องเที่ยวและเจ้าหน้าที่สำรวจในพื้นที่

สำรวจท่องเที่ยวและเจ้าหน้าที่สำรวจในพื้นที่มีส่วนในการบริหารจัดการความปลอดภัยโดยเป็นฝ่ายที่ให้ข้อมูลในการป้องกันอันตรายที่อาจเกิดขึ้นกับนักท่องเที่ยวในการท่องเที่ยวแบบต่างๆ ซึ่งหากเป็นการท่องเที่ยวสวนทุเรียนบ้านเข้าป้อมก็ควรให้ความรู้เกี่ยวกับการดูแลตนเองให้ปลอดภัยจากการเดินทางในพื้นที่ ป่า พื้นที่ลาดชัน อีกทั้งยังมีหน้าที่ช่วยเหลือนักท่องเที่ยวที่ประสบอุบัติเหตุให้ได้รับความช่วยเหลืออย่างรวดเร็วเมื่อเกิดเหตุฉุกเฉิน

รูปแบบการจัดการความปลอดภัยของการท่องเที่ยวสวนทุเรียนเข้าป้อม เป็นการจัดการเพื่อให้นักท่องเที่ยวและผู้เกี่ยวข้องได้รับความปลอดภัยในด้านต่างๆ ตลอดระยะเวลาที่มีกิจกรรมท่องเที่ยวสวนทุเรียน ซึ่งรูปแบบของการจัดการ

การท่องเที่ยวเชิงเกษตรสุราษฎร์ธานี :

การวิจัยฐานทรัพยากรเกษตรสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

ความปลอดภัยประกอบด้วยขั้นตอนการบริหารจัดการ 3 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นตอน การต้อนรับนักท่องเที่ยวเพื่อให้ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับสถานที่ การจัดการท่องเที่ยว และกิจกรรมท่องเที่ยวและความรู้เบื้องต้นด้านความปลอดภัย 2) ขั้นตอนการทำ กิจกรรมท่องเที่ยว ได้แก่ การเดินทางตามเส้นทางท่องเที่ยวในสวนทุเรียน โดยมี เจ้าของสวนทุเรียนหรือตัวแทนเป็นผู้นำเที่ยวตามจุดต่างๆ และการสาธิตกิจกรรมทาง การเกษตร และ 3) ขั้นตอนการประชุมเมื่อเสร็จกิจกรรมท่องเที่ยวเพื่อแลกเปลี่ยน ความคิดเห็นด้านการจัดการการท่องเที่ยวและการจัดการความปลอดภัยในการท่องเที่ยว สวนทุเรียน

1) ขั้นตอนการต้อนรับนักท่องเที่ยว

1.1) การกล่าวต้อนรับนักท่องเที่ยวโดยเจ้าของสวน โดยให้ข้อมูล เกี่ยวกับสถานที่ วัตถุประสงค์ของการจัดการการท่องเที่ยวสวนทุเรียน ซึ่งต้องการให้ นักท่องเที่ยวได้สัมผัสถึงวิถีชีวิตของชาวสวนทุเรียน เป็นการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ซึ่งกันและกัน นักท่องเที่ยวจะได้รับความรู้ ความเพลิดเพลินและได้ทำกิจกรรมแบบ ชาวสวนทุเรียน เช่น การเพาะต้นกล้า การปลูก การดูแลรักษา การเก็บผลทุเรียน การปอกผลทุเรียน การขอลส่ง การตลาดหรือการซื้อขายทุเรียน

1.2) การบรรยายความจำเป็นที่จะต้องมีการดูแลความปลอดภัยแก่ นักท่องเที่ยวเมื่อมาท่องเที่ยวสวนทุเรียน เนื่องจากกิจกรรมท่องเที่ยวบางส่วนอาจเกิด อันตรายขึ้นได้ ข้อมูลที่เป็นความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับความปลอดภัยในการเที่ยวชมสวน ประกอบด้วย

- การชี้แจงให้นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเที่ยวชมได้ดูแลการแต่งกายให้มีความรัดกุมเหมาะสมแก่การเดินในสวนและทำกิจกรรมต่างๆ เช่น สวมใส่รองเท้าที่สามารถเดินไปตามพื้นที่ในสวนได้อย่างสะดวกและไม่ก่อให้เกิดอุบัติเหตุในการเดินทาง แต่งกายด้วยชุดรัดกุมเพื่อไม่ให้เลือดผ้าไปเกี่ยวกับต้นไม้ระหว่างทาง เพราะเป็นทางเดิน แคบๆ รวมทั้งการสะพายล้มภาระที่เหมาะสมแก่การเดินทางลาดชันหรือฝ่ากลับภาระไว้ที่ ลำนักงานของแหล่งท่องเที่ยว

- การซื้อขายในตลาดเล่นทางท่องเที่ยวที่กำหนดไว้ ทั้งนี้เป็นการแจ้งให้ นักท่องเที่ยวทราบว่าสภาพเล่นทางเป็นอย่างไร จุดใดบ้างที่มีความลาดชัน การเดินทาง ในจุดนั้นๆ ควรทำอย่างไร รวมถึงการเตือนไม่ให้นักท่องเที่ยวเดินออกนอกเส้นทางที่ กำหนดซึ่งอาจเกิดอันตรายได้ เพราะไม่ได้เตรียมเส้นทางไว้ก่อน รวมทั้งต้องระมัดระวัง กิจกรรมที่ไม่ได้ระบุไว้ เช่น ล่าสัตว์ ล่าปลา ล่าหอย ฯลฯ รวมถึงสัตว์มีพิษต่างๆ

- การซื้อขายให้นักท่องเที่ยวทราบข้อควรระวังในการทำกิจกรรมตาม จุดต่างๆ โดยอธิบายให้เห็นว่ากิจกรรมตามจุดต่างๆ จะทำอะไรบ้างและมีข้อควรระวัง อย่างไร เช่น ขั้นตอนของการทดลองเก็บผลทุเรียน ลิ่งที่นักท่องเที่ยวควรระวัง คือ การรับผลทุเรียนที่โอนลงมาจากด้าน กิจกรรมนี้ควรมีการสวมถุงมือและกำหนดระยะเวลา การรับให้ถูกต้องและระวังความผิดพลาดที่จะเกิดขึ้นได้

- การสาธิตการปฐมพยาบาลเบื้องต้นเมื่อเกิดอุบัติเหตุ ในขณะเดินทาง ท่องเที่ยวและทำกิจกรรมนั้นนักท่องเที่ยวอาจเกิดอุบัติเหตุขึ้นได้ เช่น ข้อเท้าแพลง หายน้ำทุเรียนตำหรือถูกสัตว์มีพิษกัดต่อย ซึ่งเหตุการณ์เหล่านี้อาจเกิดขึ้นแม้จะ ป้องกันแล้วก็ตาม นักท่องเที่ยวจะควรมีความรู้เบื้องต้นในการปฐมพยาบาลก่อนส่งตัว ให้แพทย์รักษาต่อไป

- การลือสารให้ผู้อื่นทราบเมื่อเกิดอุบัติเหตุหรือได้รับอันตราย ในขั้นตอนนี้ เป็นการแจ้งให้นักท่องเที่ยวทราบว่า วิธีการลือสารกับผู้อื่นเมื่อตนเองประสบอันตราย หรือเพื่อนนักท่องเที่ยวคนอื่นได้รับอันตรายควรติดต่อหรือลือสารกับเจ้าของสวน มัคคุเทศก์หรือหน่วยกู้ภัยอย่างไร โดยใช้เครื่องมือลือสารหรือให้ลัญญาณอื่นๆ เพื่อให้ ทราบว่ากำลังเกิดอันตราย

1.3) การอธิบายเนื้อหาของคู่มือการรักษาความปลอดภัยของ นักท่องเที่ยว โดยเนื้อหาในคู่มือประกอบด้วย 1) วัตถุประสงค์ของการจัดการ การท่องเที่ยวสวนทุเรียน 2) รูปแบบการรักษาความปลอดภัยการท่องเที่ยว สวนทุเรียน ซึ่งมีเนื้อหาแสดงให้เห็นว่านักท่องเที่ยวต้องปฏิบัติอย่างไรจะมี ความปลอดภัย เช่น การแต่งกายรัดกุม การสวมรองเท้าที่เหมาะสม การเดินตาม เส้นทางที่กำหนดและการทำ กิจกรรมแบบช้าๆ ที่ต้องระมัดระวัง ทั้งในการเก็บ ผลทุเรียน การเคลื่อนย้าย การปอกผลทุเรียน รวมทั้งเส้นทางการเดินชมที่มีระดับ

การท่องเที่ยวเชิงเกษตรสุราษฎร์ธานี :

การวิจัยฐานทรัพยากรเกษตรสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

ความลัดซันแตกต่างกันมาก 3) วิธีปฐมพยาบาลเบื้องต้นเมื่อเกิดอันตรายจาก การท่องเที่ยวสวนทุเรียน และ 4) หมายเลขอรุคพ์ฉุกเฉินของโรงพยาบาลและ หน่วยรักษาความปลอดภัยที่สามารถแจ้งเหตุได้

1.4) เป็นการบรรยายกิจกรรมการท่องเที่ยวสวนทุเรียน ซึ่งประกอบด้วย 1) การนำชมสถานที่เพาะต้นกล้า การขยายพันธุ์ 2) การนำชมความหลากหลายทาง ชีวภาพของสวนทุเรียน 3) การนำชมวิธีการเก็บผลทุเรียน การขันล่งและการปอก ผลทุเรียน และ 4) การประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะของ นักท่องเที่ยว

2) ขั้นตอนการทำกิจกรรมท่องเที่ยว

ขั้นตอนการทำกิจกรรมท่องเที่ยวเป็นการเดินทางตามเส้นทางท่องเที่ยวใน สวนทุเรียน โดยมีเจ้าของสวนทุเรียนหรือตัวแทนเป็นผู้นำท่องตามจุดต่างๆ และ การสาธิตกิจกรรมทางการเกษตร

เมื่อนักท่องเที่ยวได้รับฟังการบรรยายความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกิจกรรม การท่องเที่ยวสวนทุเรียนและการจัดการความปลอดภัยในเบื้องต้นแล้ว ลำดับต่อมา เป็นการทำกิจกรรมการท่องเที่ยวภาคสนาม โดยมีชาวสวนเป็นผู้นำตามเส้นทางที่ ได้กำหนดไว้ ซึ่งจะมีป้ายต่างๆ บอกจุดที่ต้องทำกิจกรรม เช่น จุดเพาะต้นกล้า และสาธิตการขยายพันธุ์ จุดสาธิตการเก็บผลทุเรียน เป็นต้น โดยตลอดเส้นทาง การท่องเที่ยวจะมีป้ายเตือนเพื่อความปลอดภัยติดตั้งไว้ตามจุดที่เหมาะสม เช่น ป้ายเตือนให้ระวังเส้นทางลัดซัน ป้ายเตือนให้ระวังผลทุเรียนขณะทำกิจกรรม ท่องเที่ยวหรือป้ายเตือนให้ระวังสัตว์มีพิษที่อาจทำอันตรายได้

2.1) จุดแรกที่นักท่องเที่ยวจะได้ชม คือ แปลงเพาะต้นกล้าและ การขยายพันธุ์ ในสวนนี้หากมีการสาธิตการขยายพันธุ์ก็ควรระวังอันตรายจากกิ่งไม้ และมีดที่ใช้เป็นเครื่องมือในการตัดหรือกรีดกิ่งพันธุ์

2.2) การเที่ยวชมสวนทุเรียน กิจกรรมนี้เป็นการบรรยายลักษณะทาง ชีวภาพของสวนทุเรียน นักท่องเที่ยวอาจระวังกิ่งไม้ ผลทุเรียนที่อาจร่วงหล่นได้ ระวัง เส้นทางเดินที่เป็นลันเนินสูงชันและแคบ สัตว์มีพิษประเภทต่างๆ การแพ้เครียกันที่ใช้ ในสวน ทั้งนี้รวมถึงพืชและต้นหญ้าบางชนิดด้วย

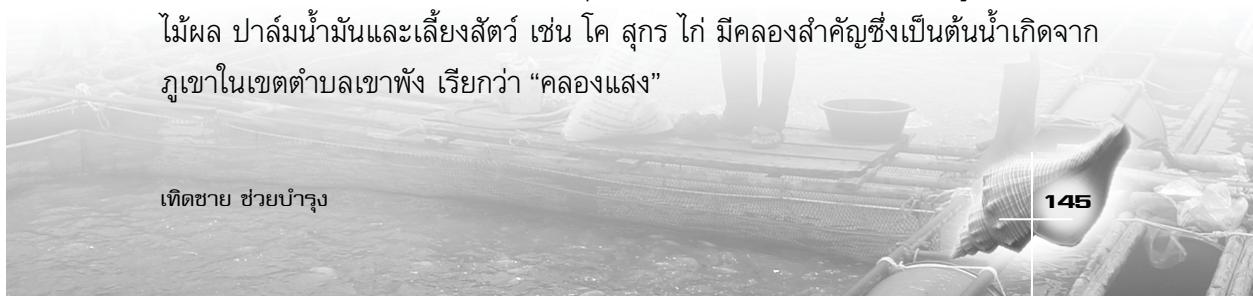
2.3) การซึมการสาธิ์ติวิธีเก็บผลทุเรียน กิจกรรมนี้อาจมีปัญหาเรื่อง การรักษาความปลอดภัยมากที่สุด เพราะการเก็บผลทุเรียนต้องมีผู้เกี่ยวข้อ 2 คน คือ ผู้ที่อยู่บนต้นทุเรียนค่อยเก็บผลทุเรียน และโยนให้คนข้างล่างค่อยเก็บ ซึ่งผู้เก็บจะใช้กระสอบป่านรองรับโดยให้หนามทุเรียนเกี่ยวกับกระสอบ การเก็บผลทุเรียนต้องอาศัยความชำนาญและทักษะที่ต้องฝึกฝน ดังนั้น นักท่องเที่ยวควรระมัดระวังทั้งในขณะเป็นผู้ชุมและต้องระมัดระวังเพิ่มขึ้นหากเป็นผู้ทดลองทำกิจกรรมดังกล่าว ส่วนการขันล่งผลทุเรียนก็ต้องมีการโยนผลทุเรียนไปตามจุดต่างๆ ซึ่งผู้รับก็ต้องสวมถุงมือและมีสมาธิกับการทำงาน ส่วนการปอกผลทุเรียนนั้นชาวสวนจะสาธิตการปอกทุเรียนที่ถูกวิธีและข้อควรระวังเพื่อไม่ให้เกิดอันตราย ซึ่งหากนักท่องเที่ยวต้องการทดลองทำก็ต้องใช้ความระมัดระวังอย่างมาก

3) ขั้นตอนการประชุมหลังเสร็จสิ้นกิจกรรมการท่องเที่ยวสวนทุเรียน

กิจกรรมนี้เป็นการประชุมหลังจากที่นักท่องเที่ยวได้ร่วมทำกิจกรรมในรูปแบบต่างๆ และทุกคนได้รับความปลอดภัยจากการท่องเที่ยว อาจถือได้ว่าเป็นการพักผ่อนก่อนเดินทางกลับ ในการนี้กิจกรรมดังกล่าวจะเป็นการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับการรักษาความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว และความคิดเห็นที่มีต่อกิจกรรมท่องเที่ยวต่างๆ ที่รวมมีการพัฒนาให้มีความเหมาะสมสมยิ่งขึ้นหรืออาจเป็นการตอบข้อซักถามเพิ่มเติมในเรื่องที่นักท่องเที่ยวต้องการทราบ ซึ่งกิจกรรมนี้อาจเป็นการประเมินการรักษาความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวได้ระดับหนึ่ง

5.6 การท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบมีส่วนร่วมของตำบลชาว อำเภอบ้านตาขุน

ตำบลชาวอยู่ในอำเภอบ้านตาขุน จังหวัดสุราษฎร์ธานี ประกอบด้วย 6 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ที่ 1 บ้านสวนทุเรียน หมู่ที่ 2 บ้านบางสาว หมู่ที่ 3 บ้านในตอน หมู่ที่ 4 บ้านเขาวง หมู่ที่ 5 บ้านวังชุมและหมู่ที่ 6 บ้านถ้ำน้ำ ลักษณะภูมิประเทศส่วนใหญ่ของอำเภอบ้านตาขุน เป็นป่า ภูเขาและอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ (เช่น รัชปะประภา) มีพื้นที่ราบประมาณร้อยละ 20 ของพื้นที่ทั้งหมด พื้นดินอุดมสมบูรณ์ใช้ประโยชน์ในด้านเกษตรกรรมและปศุสัตว์ร้อยละ 90 โดยส่วนใหญ่ปลูกยางพาราไม้ผล ปาล์มน้ำมันและเลี้ยงสัตว์ เช่น โค สุกร ไก่ มีคลองลำคัญซึ่งเป็นต้นน้ำเกิดจากภูเขาในเขตตำบลเขาวง เรียกว่า “คลองแสง”

การท่องเที่ยวเชิงเกษตรสุราษฎร์ธานี :

การวิจัยฐานทรัพยากรเกษตรสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

มรดกทางธรรมชาติและวัฒนธรรมของท้องถิ่น

- **มรดกทางธรรมชาติ** อาทิ พื้นที่ป่าในหมู่ที่ 6 มีพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติที่อยู่ในความดูแลรักษาของหน่วยรักษาป่าที่ 3 และพื้นที่ป่าลูกป้าเฉลิมพระเกียรติตามโครงการของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ ซึ่งองค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง เป็นหน่วยงานหนึ่งที่มีหน้าที่ดูแลรักษาด้วย พืชพันธุ์ที่สำคัญของตำบลเขาวง คือ ไม้ราชพฤกษ์ที่ใช้สำหรับการจัดสร้างเสาหลักเมืองซึ่งตัดจากหมู่ที่ 1 ต้นน้ำลำธารและแหล่งน้ำสำคัญของตำบล คือ คลองพุ่มดาว คลองบางสา หนองบูบ ซึ่งราชภูริในบริเวณใกล้เคียงได้ใช้ประโยชน์ตลอดมา

- **มรดกทางวัฒนธรรม** ในตำบลเขาวงไม่มีโบราณสถานที่ให้เห็นอยู่ในปัจจุบันแต่มีโบราณวัตถุที่ได้จากการเก็บรวบรวมไว้โดยคน仫ูลา อาจารย์ ผู้นำท้องถิ่นและได้จัดเป็นแหล่งเรียนรู้แก่ชุมชน นักเรียน นักศึกษาและเยาวชน ได้แก่ เครื่องใช้ในชีวิตประจำวันและอาชีวะโบราณ ซึ่งมีอายุนับร้อยปี ทั้งหมดนี้ได้รวบรวมไว้ที่โรงเรียนบ้านวังชุม หมู่ที่ 1 และอีกส่วนหนึ่งได้จัดเก็บไว้ที่ห้องคิลปวัฒนธรรมวิภาวดีโรงเรียนบ้านตาขุนวิทยา หมู่ที่ 4

- **เอกลักษณ์และภูมิปัญญาท้องถิ่น** อาทิ งานประจำปีวันผลไม้วังชุม ซึ่งจัดขึ้นทุกปีเพื่อเผยแพร่ผลผลิตทางการเกษตรของหมู่บ้านให้เป็นที่รู้จักของคนทั่วไปเพื่อปรับปรุงและพัฒนาอาชีพทางการเกษตรในหมู่บ้านให้ดีขึ้น ก่อให้เกิดรายได้กับชุมชนและสร้างความสามัคคีในหมู่คณะ กลุ่มผู้ปลูกสมุนไพรปลอดสารพิษ (ขมีนชัน) โดย ผู้นำชุมชนและกลุ่ม คือ นายวินัย ฤทธิกุล หมู่ที่ 5 ผลิตภัณฑ์ที่นำสนใจ ได้แก่ ขมีนผง ซึ่งกรรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ ได้ออกหนังสือรับรองว่ากลุ่มผู้ปลูกขมีนชันเป็นผู้ผลิตวัตถุดิบอยู่ในเกณฑ์รับรองคุณภาพสมุนไพรไทย ปี 2544 ให้แก่กลุ่มสมุนไพรในชุมชน โดยผู้นำชุมชนและกลุ่ม คือ นายสุขสวัสดิ์ สรรพา อยู่หมู่ที่ 1 ผลิตภัณฑ์ที่นำสนใจ ได้แก่ สนผู้ชุมชน พิมเลน ยาหม่อง น้ำผึ้ง ในปัจจุบันชุมชนได้จัดทำน้ำยาผลผลิตทางการเกษตรผ่านฟองคัคคอกลางที่เข้ามารับซื้อด้วยตรงที่ส่วนและส่วนหนึ่งจำหน่ายที่ร้านค้าริมถนนสำหรับนักท่องเที่ยวที่ใช้เส้นทางผ่านไปเชื่อมรัชชประภาและอุทยานแห่งชาติเขาสก ซึ่งกมลวัลย์ โมราศิลป์ และคณะ (2551) ได้ศึกษา “บุญธรรมศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบมีส่วนร่วมของตำบลเขากลาง”

วง อำเภอบ้านตาขุน จังหวัดสุราษฎร์ธานี” เพื่อวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรคของตำบลเขาวง ในการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ทั้งดำเนินการกำหนดดูแลศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบมีส่วนร่วม เพื่อกำหนดบทบาทหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรให้สอดคล้องตามยุทธศาสตร์ ทั้งนี้จะลงผลให้ชุมชนสามารถวิเคราะห์ตนเองและมีส่วนร่วมในการกำหนดดูแลศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของตนเอง อันจะนำไปสู่การบริหารจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชนให้มีความยั่งยืนต่อไป

5.6.1 จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรคในการพัฒนาเป็นการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของตำบลเขาวง

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกในมุมมองของกลุ่มตัวแทนเกษตรกร

จุดแข็ง

ด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว

1. พื้นที่ตำบลเขาวงตั้งอยู่ใกล้แหล่งท่องเที่ยวสำคัญ เช่น เขื่อนรัชชประภา อุทยานแห่งชาติเขาสก
2. มีภูมิประเทศที่สวยงาม อากาศสดชื่น ทิวทัศน์สวยงาม ลักษณะทั่วไปยังคงความเป็นธรรมชาติอยู่มาก
3. ธรรมชาติอุดมสมบูรณ์ทั้งดิน น้ำ มีคลองพุ่งตรงไหลผ่าน เหมาะสมแก่การทำการเกษตรทำให้มีผลผลิตออกตามฤดูกาล
4. มีประเพณีท่องถินที่จัดทำทุกปี เช่น งานวันผลไม้รังขุม

ด้านการจัดการ

1. มีวิทยากรที่สามารถให้คำแนะนำและถ่ายทอดความรู้ทางด้านการเกษตรได้

ด้านการเข้าถึง

1. การคมนาคมในเส้นทางหลักสะดวก

เติดชาย ช่วยบำรุง

การท่องเที่ยวเชิงเกษตรสุราษฎร์ธานี :
การวิจัยฐานทรัพยากรเกษตรสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

จุดอ่อน

ด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว

1. ยังไม่มีกิจกรรมการท่องเที่ยวในล้วน
2. ขาดแหล่งจำหน่ายผลผลิต

ด้านการจัดการ

1. ขาดความรู้ความเข้าใจเรื่องการท่องเที่ยว เช่น การต้อนรับนักท่องเที่ยว
การบริหารจัดการ

2. สถานที่ไม่พร้อมในการรองรับนักท่องเที่ยว เช่น ไม่มีห้องน้ำสาธารณะ
ไม่มีจุดสำหรับการทำกิจกรรม

3. เกษตรกรยังขาดความสามัคคี ขาดการมีส่วนร่วมเนื่องจากประชาชนมี
งานประจำจึงรวมกลุ่มได้ยาก

4. ขาดความรู้ด้านการจัดการภายในล้วน
5. ขาดความรู้ด้านการผลิต

โอกาส

1. สร้างความเข้มแข็งในชุมชนและก่อให้เกิดความร่วมมือระหว่างเกษตรกร
และหน่วยงานด้านการเกษตร

2. การท่องเที่ยวเชิงเกษตรทำให้เกิดอาชีพและรายได้เสริมให้กับเกษตรกรได้
อีกทางหนึ่ง

3. การให้ความสำคัญกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของหน่วยงาน
ภาครัฐและเอกชน

อุปสรรค

1. การล่ำเสิงจากการหน่วยงานภาครัฐไม่ต่อเนื่อง

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกในมุมมองของกลุ่มตัวแทน
จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

จุดแข็ง

ด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว

1. พื้นที่เหมาะสมแก่การทำการเกษตร มีความอุดมล珉บูรณ์ทำให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพและมีผลไม้หลากหลายชนิด เช่น ลองกอง ทุเรียน ลัมโอง มะละกอ เป็นต้น ขายได้ตลอดปี
2. มีผู้นำที่เข้มแข็งและมีความพร้อม รวมถึงเกษตรกรมีความสามัคคี
3. สภาพแวดล้อม ภูมิทัศน์ดี มีแหล่งท่องเที่ยวบริเวณใกล้เคียง เช่น เขื่อนรัชชประภา อุทยานแห่งชาติเขาสก
4. มีจุดจำหน่ายผลผลิตของชุมชนในลีนทางท่องเที่ยวหลักที่ไปเชื่อมรัชชประภาและอุทยานแห่งชาติเขาสก

ด้านการจัดการ

1. มีวิทยากรประจำพื้นที่สามารถถ่ายทอดความรู้ด้านการเกษตรได้

ด้านการเข้าถึง

1. การคมนาคมสะดวก

จุดอ่อน

ด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว

1. เกษตรกรยังไม่เห็นความสำคัญของการท่องเที่ยวเชิงเกษตร
2. องค์กรที่รับผิดชอบผลผลิตทางเกษตรยังให้ความสนใจน้อย

ด้านการจัดการ

1. ไม่มีป้ายประชาสัมพันธ์บอกแหล่งท่องเที่ยว
2. การจัดบ้านเรือนยังไม่เป็นระเบียบ
3. วิทยากรในพื้นที่มีน้อย
4. ขาดความรู้เรื่องการท่องเที่ยวเชิงเกษตร เช่น การบริการ การต้อนรับ นักท่องเที่ยว

5. ขาดหน่วยงานที่รับผิดชอบเข้ามาดูแลส่งเสริมเพื่อปรับปรุงให้ดีขึ้น
6. เกษตรกรไม่มีเวลาร่วมกิจกรรม

การท่องเที่ยวเชิงเกษตรสุราษฎร์ธานี :

การวิจัยฐานทรัพยากรเกษตรสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

ด้านการเข้าถึง

- ถนนในหมู่บ้านบางสายแคบ ไม่เหมาะสมในการใช้เป็นเส้นทางท่องเที่ยว

โอกาส

- การท่องเที่ยวเชิงเกษตรในพื้นที่ใกล้เคียงมีน้อยสามารถพัฒนาให้เป็นทางเลือกใหม่ในการท่องเที่ยวได้
- สถานศึกษาในท้องถิ่นมีศักยภาพที่จะผลิตบุคลากรด้านการท่องเที่ยว
- ได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐมากขึ้น ทำให้มีงบประมาณสำหรับการพัฒนาพื้นที่เพื่อรองรับการท่องเที่ยว

อุปสรรค

- การเปลี่ยนแปลงของสภาพอากาศ ส่งผลให้ผลไม้ไม่อุดมสมบูรณ์
- ราคายอดผลิตทางการเกษตรตกต่ำ
- วัสดุทางการเกษตรมีราคาสูง
- ภาครัฐหรือเอกชนดำเนินการไม่ต่อเนื่อง

จากการศึกษาสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกของตำบลเขาวง ในมุมมองของตัวแทนเกษตรกรและตัวแทนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ว่า จุดแข็งของตำบลเขาวง ด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว คือ สภาพพื้นที่ที่เหมาะสมแก่การทำเกษตร ปลูกผลไม้ได้หลากหลายประเภท ผลผลิตที่ได้มีคุณภาพและมีจำหน่ายตลอดปี และมีแหล่งท่องเที่ยวสำคัญใกล้เคียง เช่น เขื่อนรัชชประภา อุทยานแห่งชาติเขากลาง เป็นต้น ด้านจุดอ่อนของตำบลเขาวง คือ ประชาชนยังขาดความรู้ความเข้าใจด้านการท่องเที่ยว เช่น การบริการ การต้อนรับ ฯลฯ เกษตรกรไม่มีเวลาเข้าร่วมกิจกรรมและยังไม่มีกิจกรรมการท่องเที่ยวในพื้นที่ ส่วนโอกาสของตำบลเขาวง คือ การส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวแห่งใหม่และเน้นให้ชุมชนมีส่วนร่วมตามนโยบายของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา โดยมีการค้าเสรีทำให้มี

การท่องเที่ยวเชิงเกษตรสู่ราชธานี :
การวิจัยฐานทรัพยากรเกษตรสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

โอกาสเปิดตลาดการค้าผลิตผลการเกษตรและการท่องเที่ยว การให้ความสำคัญเรื่อง การท่องเที่ยวของทุกภาคส่วนและความมีตักษิภพของสถาบันการศึกษาในท้องถิ่นที่ จะผลิตบุคลากรด้านการท่องเที่ยว อุปสรรคของตำบลเขาง คือ ขาดการสนับสนุน ล่งเลริมจากหน่วยงาน เช่น ความรู้ด้านการเกษตร สาขาวิชานักปฏิบัติพืชและชุมชน ขาดความเข้มแข็ง

5.6.2 แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบมีส่วนร่วม ของตำบลเขาง

การศึกษารังนี้ใช้เครื่องมือด้านการบริหารจัดการ คือ แมทริกซ์ TOWS (TOWS Matrix) กับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อค้นหาสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริงของตำบลเขาง เก็บรวบรวมข้อมูลจากการจัดเวทีประชุมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมตามเทคนิค A-I-C ร่วมกับกลุ่มตัวอย่างและนำข้อมูลที่ได้มาวางแผนยุทธศาสตร์ ซึ่งประกอบด้วย วิสัยทัคณ์ เป้าประสงค์ ประเด็นยุทธศาสตร์ กลยุทธ์ โครงการและบทบาทหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ซึ่งได้ผลการศึกษาดังตาราง 10

ตาราง 10 แสดง TOWS Matrix

ปัจจัยภายใน	จุดแข็ง = S (S1) มีผลผลิตทางการเกษตร และลินค้า OTOP ที่มีคุณภาพและหลากหลาย (S2) ทัศนียภาพสวยงาม เหมาะสมแก่การท่องเที่ยวและตั้งอยู่ใกล้แหล่งท่องเที่ยว สำคัญ (S3) มีการจัดงานผลไม้เป็นประจำทุกปี	จุดอ่อน = W (W1) เกษตรกรขาดความรู้ ความเข้าใจด้านการจัดการ การท่องเที่ยว (W2) เกษตรกรไม่มีเวลาร่วมกิจกรรม (W3) ไม่มีกิจกรรม การท่องเที่ยวภายในสวนและสถานที่ไม่พร้อมในการรองรับนักท่องเที่ยว
-------------	--	--

การท่องเที่ยวเชิงเกษตรสู่ราชภัฏร้อย :
การวิจัยฐานทรัพยากรเกษตรสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

ปัจจัยภายนอก		
โอกาส = O (O1) ยุทธศาสตร์กระทรวง การท่องเที่ยวและกีฬามี นโยบายเพิ่มความหลากหลาย ของการท่องเที่ยวรูปแบบ ต่างๆ อีกทั้งล่งเริ่ม การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวใหม่ และเน้นให้ชุมชนมีส่วนร่วม (O2) นโยบายการค้าเสรีทำให้ มีโอกาสเปิดตลาดการค้าผลิต ผลทางการเกษตรและ การท่องเที่ยว (O3) ทุกภาคส่วนเห็นความ สำคัญเรื่องการท่องเที่ยวและ ให้การลงเริ่มมากขึ้น (O4) สถานศึกษาในท้องถิ่นมี ศักยภาพที่จะผลิตบุคลากรด้าน การท่องเที่ยว	กลยุทธ์รุกไปข้างหน้า (SO) - การเพิ่มช่องทาง การจัดจำหน่ายผลผลิต ทางการเกษตร - พัฒนาแหล่งท่องเที่ยว เชิงเกษตรให้ยั่งยืนและ มีคุณภาพ - ลงเริ่มการประชาสัมพันธ์ งานผลไม้ประจำปี	กลยุทธ์พัฒนาภายใน (WO) - การเสริมสร้างความรู้ใน การจัดการการท่องเที่ยว เชิงเกษตรแบบมีส่วนร่วม - พัฒนากิจกรรม การท่องเที่ยวเชิงเกษตร ของตำบลเขาวง
อุปสรรค = T	กลยุทธ์สร้างพันธมิตร (ST) - การสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ ผลผลิตทางการเกษตร เช่น การออกแบบ บรรจุภัณฑ์ การแปรรูป ^{ผลไม้} - การพัฒนาเครือข่าย การท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยชุมชนภายในประเทศ	กลยุทธ์ปรับเปลี่ยน (WT) - การเสริมสร้างการมีส่วนร่วม ของชุมชน

ที่มา : กมลวัลย์ โมราคิลป์ และคณะ, 2551

การท่องเที่ยวเชิงเกษตรสุราษฎร์ธานี :
การวิจัยฐานทรัพยากรเกษตรสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

ร่างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบมีส่วนร่วม ของตำบลเขาวง

วิสัยทัศน์ (Vision)

เป็นแหล่งเรียนรู้การเกษตร ผู้นำแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืน^ย
ยกระดับลินค้าการเกษตรสู่สากล

เป้าประสงค์ (Goal)

1. เพิ่มผลผลิตทางการเกษตรและเพิ่มมูลค่าสินค้า OTOP
2. เพิ่มช่องทางการจัดจำหน่ายสินค้าทางการเกษตร
3. เพิ่มรายได้ให้เกษตรกรและชุมชน
4. มีแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่ได้มาตรฐาน
5. พัฒนาขีดสมรรถนะของบุคลากรด้านการท่องเที่ยวให้อยู่ในเกณฑ์
มาตรฐาน
6. เป็นเมืองน่าอยู่ ชุมชนเข้มแข็ง

ประเด็นยุทธศาสตร์

จากการวิเคราะห์ SWOT ของตำบลเขาวง พบร่วมกันที่เป็นปัจจัย
ซึ่งควรได้รับการแก้ไข คือ

1. การพัฒนาผลผลิตทางการเกษตรและสินค้า OTOP
2. การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืน
3. การพัฒนาศักยภาพทรัพยากร่มนุษย์ด้านการท่องเที่ยว
4. การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน

เติดชาย ช่วยบำรุง

การท่องเที่ยวเชิงเกษตรสุราษฎร์ธานี :

การวิจัยฐานทรัพยากรเกษตรสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

กลยุทธ์ในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบมีส่วนร่วมของตำบลชาวบ้าน

เพื่อให้สอดคล้องกับประเด็นยุทธศาสตร์ ได้กำหนดกลยุทธ์ในการพัฒนา การท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบมีส่วนร่วมของตำบลชาวบ้าน ดังนี้

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาผลผลิตทางการเกษตรและสินค้า

OTOP

1. ส่งเสริมการสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่สินค้าทางการเกษตร เช่น การปรับรูป ผลไม้ การออกแบบบรรจุภัณฑ์

2. การเพิ่มช่องทางการจัดจำหน่ายผลผลิตทางการเกษตร

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืน

1. พัฒนาเครือข่ายการท่องเที่ยวเชิงเกษตรโดยชุมชนภายในประเทศ

2. พัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของตำบลชาวบ้าน

3. พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรให้ยั่งยืนและมีคุณภาพ

4. ส่งเสริมการประชาสัมพันธ์งานผลไม้ประจำปี

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ด้าน

การท่องเที่ยว

1. การเสริมสร้างความรู้ในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบมีส่วนร่วม

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4 การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน

1. การเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชน

โครงการที่ชุมชนมีความเห็นว่าควรดำเนินการอย่างเร่งด่วน เรียงตามลำดับ

ความสำคัญ ดังนี้

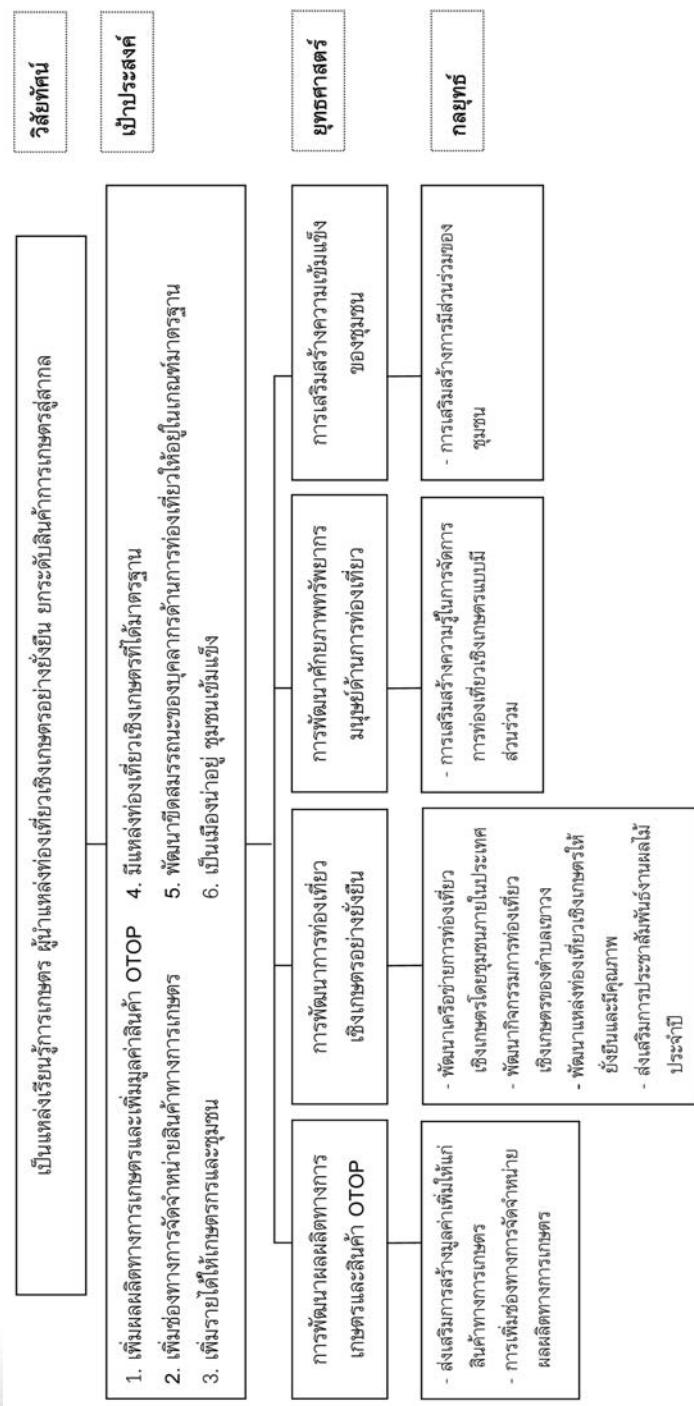
1. โครงการจัดตั้งศูนย์รับซื้อผลผลิตทางการเกษตรประจำตำบล

2. โครงการฝึกอบรมการออกแบบบรรจุภัณฑ์สินค้าทางการเกษตร

3. โครงการศึกษาศักยภาพของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

4. โครงการศึกษารูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยว เชิงเกษตรของตำบลชาวบ้าน

การท่องเที่ยวเชิงเกษตรสู่ราษฎร์ :
การวิจัยฐานทรัพยากรเกษตรสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

ที่มา : กรมสัตย์ มิตรศิลป์ แลบคอลล., 2551
ภาพ 29 ร่างแผนพัฒนาศาสตร์พัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบผู้นำร่วมของตำบล渺ળາ

การท่องเที่ยวเชิงเกษตรสุราษฎร์ธานี :

การวิจัยฐานทรัพยากรเกษตรสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

5.6.3 บทบาทของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาการท่องเที่ยว เชิงเกษตรที่สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบมีส่วนร่วม ของตำบลเขาวง

ตาราง 11 การนำยุทธศาสตร์ไปสู่การปฏิบัติ

ประเด็น ยุทธศาสตร์	เป้าประสงค์	กลยุทธ์	โครงการ	หน่วยงาน ที่รับผิดชอบ
การพัฒนา ผลผลิตทาง การเกษตร และลินค้า OTOP	1. เพิ่มผลผลิตทาง การเกษตรและ เพิ่มมูลค่าลินค้า OTOP 2. เพิ่มช่องทาง การจัดจำหน่าย สินค้าทาง การเกษตร 3. เพิ่มรายได้ให้ เกษตรกรและ ชุมชน	1. ส่งเสริมการ สร้างมูลค่าเพิ่ม ^{ให้แก่สินค้าทาง} การเกษตร 2. การเพิ่มช่องทาง การจัดจำหน่าย ผลผลิตทาง การเกษตร 2. การเพิ่มช่องทาง การจัดจำหน่าย ผลผลิตทาง การเกษตร	1.1 โครงการฝึกอบรม การออกแบบ บรรจุภัณฑ์สินค้าทาง การเกษตร เช่น ผลไม้ น้ำมันชัน 1.2 โครงการอบรม การประยุกต์ใช้ 1.3 โครงการจัดตั้งศูนย์ OTOP ตำบลเขาวง	- สำนักงาน ส่งเสริมวิสาหกิจ ขนาดกลางและ ขนาดย่อม - พัฒนาชุมชน ศูนย์ส่งเสริม อุดสาหกรรม ภาค 11 - พัฒนาชุมชน องค์การบริหาร ส่วนตำบล - ศูนย์ส่งเสริม อุดสาหกรรม ภาค 11 - ศูนย์ส่งเสริม การส่งออก - ศูนย์ส่งเสริม อุดสาหกรรม ภาค 11 - ศูนย์ส่งเสริม การส่งออก - ศูนย์ส่งเสริม อุดสาหกรรม ภาค 11 - ศูนย์ส่งเสริม
			2.1 โครงการนำสินค้า ^{ทางการเกษตรเข้าสู่} ตลาดออนไลน์	การส่งออก ภาค 11 การส่งออก ภาค 11 การส่งออก ภาค 11 การส่งออก ภาค 11
			2.2 โครงการเสริมสร้าง ผู้ประกอบการตลาด ออนไลน์	อุดสาหกรรม ภาค 11 อุดสาหกรรม ภาค 11 การส่งออก ภาค 11 การส่งออก ภาค 11
			2.3 โครงการพัฒนา เครือข่ายความร่วม มือด้านการตลาดกับ ภาคส่วนต่างๆ	อุดสาหกรรม ภาค 11 ศูนย์ส่งเสริม

การท่องเที่ยวเชิงเกษตรสุราษฎร์ธานี :
การวิจัยฐานทรัพยากรเกษตรสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

ประเด็น ยุทธศาสตร์	เป้าประสงค์	กลยุทธ์	โครงการ	หน่วยงาน ที่รับผิดชอบ
			2.4 โครงการจัดตั้งศูนย์ รับซื้อผลผลิตทาง การเกษตรประจำ ตำบล	การล่งออก - องค์การบริหาร ส่วนตำบล
การพัฒนา การท่องเที่ยว เชิงเกษตร อย่างยั่งยืน	4. ตำบลชาวบ้าน แหล่งท่องเที่ยว เชิงเกษตรที่ได้ มาตรฐาน	3. การพัฒนา เครือข่าย การท่องเที่ยว เชิงเกษตรโดย ชุมชนภายใน ประเทศ	3.1 โครงการ เสริมสร้างเครือข่าย การท่องเที่ยว เชิงเกษตรโดยชุมชน 3.2 โครงการพัฒนาการ ตลาดการท่องเที่ยว เชิงเกษตร	- สถาบันการ ศึกษา - การท่องเที่ยว แห่งประเทศไทย สำนักงาน สุราษฎร์ธานี
		4. การพัฒนา กิจกรรม การท่องเที่ยว เชิงเกษตรของ ตำบลชาวบัง	4.1 โครงการศึกษา ^{พดทิกรรม} นักท่องเที่ยว เชิงเกษตร 4.2 โครงการจัดทำ รายการนำเที่ยว เชิงเกษตรของตำบล ชาวบัง	- สถาบันการ ศึกษา - สถาบันการ ศึกษา
		5. การพัฒนา แหล่งท่องเที่ยว เชิงเกษตรให้ ยั่งยืนและมี คุณภาพ	5.1 โครงการพัฒนา เครือข่ายเยาวชน ชุมชนด้านการ อนุรักษ์ลั่งแฉล้อม 5.2 โครงการศึกษา ^{ชีดความสามารถใน} การรองรับ การท่องเที่ยว 5.3 โครงการปรับปรุง ภูมิทัศน์และสภาพ แวดล้อมภายใน ตำบล	- สถาบันการ ศึกษา - สถาบันการ ศึกษา - สำนักงาน โยธาธิการและ ผังเมืองจังหวัด

การท่องเที่ยวเชิงเกษตรสุราษฎร์ธานี :
การวิจัยฐานทรัพยากรเกษตรสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

ประเด็น ยุทธศาสตร์	เป้าประสงค์	กลยุทธ์	โครงการ	หน่วยงาน ที่รับผิดชอบ
			5.4 โครงการปรับปรุง การคมนาคมภายใน ตำบล 5.5 โครงการพัฒนา คุณภาพและ มาตรฐานการจัด การท่องเที่ยว เชิงเกษตร 5.6 โครงการจัดทำฐาน ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว เชิงเกษตรและสินค้า [*] ทางการเกษตรของ ตำบล 5.7 โครงการเสริม ศักยภาพบุคลากร ภาครัฐและองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการท่องเที่ยว	- สำนักงาน โยธาธิการและ ผังเมืองจังหวัด - สำนักงานการ ท่องเที่ยวและ กิจการจังหวัด - สถาบันการ ศึกษา
การพัฒนา ศักยภาพ ทรัพยากร มนุษย์ด้านการ ท่องเที่ยว	6. การส่งเสริมการ ประชาสัมพันธ์ งานผลไม้ ประจำปี	6.1 โครงการยกระดับ งานผลไม้ประจำปี		- การท่องเที่ยว แห่งประเทศไทย สำนักงาน สุราษฎร์ธานี
	5. พัฒนาขีด ล้มรรถนะของ บุคลากรด้าน [*] การท่องเที่ยว ให้ออนไลน์เกณฑ์ มาตรฐาน	7. การเสริมสร้าง ความรู้ในการ จัดการ การท่องเที่ยว เชิงเกษตรแบบ มีส่วนร่วม	7.1 โครงการศึกษา [*] ศักยภาพของชุมชน ในการจัดการ การท่องเที่ยว เชิงเกษตร 7.2 โครงการฝึกอบรม การจัดการ การท่องเที่ยว 7.3 โครงการฝึกอบรม ทักษะการให้บริการ	- สถาบันการ ศึกษา

การท่องเที่ยวเชิงเกษตรสุราษฎร์ธานี :
การวิจัยฐานทรัพยากรเกษตรสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

ประเด็น ยุทธศาสตร์	เป้าประสงค์	กลยุทธ์	โครงการ	หน่วยงาน ที่รับผิดชอบ
			นักท่องเที่ยว 7.4 โครงการอบรม ยุวมัคคุเทศก์ 7.5 โครงการศึกษาดู งานการท่องเที่ยว เชิงเกษตร 7.6 โครงการจัดทำ ฐานข้อมูลทรัพยากร การท่องเที่ยวของ ชุมชน	<ul style="list-style-type: none"> - สถาบันการ ศึกษา - องค์การบริหาร ส่วนจังหวัด - สถาบันการ ศึกษา
การเสริมสร้าง ความเข้มแข็ง ของชุมชน	6. เป็นเมืองน่าอยู่ ชุมชนเข้มแข็ง	8. การเสริมสร้าง การมีส่วนร่วม ของชุมชน	8.1 โครงการศึกษา ^{รูปแบบการมีส่วนร่วม} ของชุมชนในการ จัดการการท่องเที่ยว เชิงเกษตรของตำบล เขาวง 8.2 โครงการเสริมสร้าง ความร่วมมือระหว่าง ชุมชนและท้องถิ่น ในการจัดการ การท่องเที่ยว	<ul style="list-style-type: none"> - สถาบันการ ศึกษา - องค์การบริหาร ส่วนตำบล - พัฒนาชุมชน

ที่มา : กมลวัลย์ โมราศิลป์ และคณะ, 2551

หน่วยงานที่มีบทบาทในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตร เพื่อให้สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบมีส่วนร่วมของตำบลเขาวง ได้แก่ สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.) ศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาค 11 พัฒนาชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง องค์การบริหารส่วนจังหวัดสุราษฎร์ธานี สถาบันการศึกษาในท้องถิ่น การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานสุราษฎร์ธานี สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสุราษฎร์ธานี สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัด สำนักงานจังหวัดสุราษฎร์ธานี

การวิจัยฐานทรัพยากรเกษตรสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

5.7 ក្រុមដែលត្រូវបានគ្រប់គ្រងដោយក្រសួង

ใช้ยาเป็นติดนั้นแต่ที่เจริญรุ่งเรืองมาแต่โบราณ หลักฐานทางประวัติศาสตร์และโบราณคดี ยืนยันความจริงข้อนี้อย่างเด่นชัดด้วยประวัติศาสตร์อันยาวนาน การลั่งสมมรดกทางวัฒนธรรมของชาวยาที่เหลือไว้เป็นมรดกแก่คนรุ่นหลังจำนวนมาก ศาสตราจารย์ ไชยานันท์ เป็นภูมิปัญญาการถอนอาหารชนิดหนึ่งเพื่อเก็บไว้บริโภคนานๆ ชาวไทยรู้จักการถอนอาหารและปฏิบัติกันมาแต่โบราณ เนื่องจากคำເກອໄຊຍາ มีพื้นที่เกษตรกรรม มีการทำนามากที่สุดในจังหวัดสุราษฎร์ธานี จึงเป็นอุปชารอุ้น้ำมาแต่โบราณกาล เกษตรกรจะเลี้ยงเป็ดควบคู่ไปกับการทำ ลักษณะการเลี้ยงเป็ดเป็นแบบธรรมชาติ ปล่อยให้เปิดหากินเอง ซึ่งมีผลให้เป็ดที่ได้มีลักษณะพองโต ไข่แดงลีดแดงสด และรสชาตior้อย ต่อม้าได้มีการพัฒนารูปแบบให้สามารถเก็บไข่เป็ดได้นานๆ และสามารถนำไปผลิตเป็นอาหารได้หลายชนิด ทำให้ตลาดไชยานันท์สามารถขยายได้อย่างต่อเนื่อง และในสถานการณ์ที่ไทยเปิดการค้าเสรีภายในตัวของตนทั่วไป ว่าด้วยภาษีศุลกากรและการค้า (GATT) ซึ่งรองรับโดยองค์การการค้าโลก (WTO) ไชยานันท์ เป็นทรัพย์สินทางปัญญาของประเทศไทยอีกชนิดหนึ่งในข้อตกลงที่เป็นชื่อลินค้าที่บ่งบอกถึงแหล่งผลิตของไทยที่ขึ้นชื่อในด้านความอร่อยจนได้รับการกล่าวถึงในคำขวัญของจังหวัดสุราษฎร์ธานีที่ว่า “เมืองร้อยเกาะ เขาอ้วนร้อยหอยไชยานันท์” คำว่า “ไชยานันท์” ในคำขวัญนั้น คือ ไชยานันท์เอง

อาชีพผลิตและจำหน่ายไข่เค็มไชยาเป็นประเพณีตั้งเดิมที่ลึบทอดกันมา จึงนับได้ว่าเป็นไข่เค็มที่มีชื่อเสียงมาก เพราะมีคุณภาพดี เนื่องมาจากการเลี้ยงเป็ดที่มีอาหารในธรรมชาติกินอย่างสมบูรณ์ ขนาดของไข่ฟองโตและมีรสชาติอร่อย แต่เดิมร้านขายไข่เค็มตั้งอยู่บริเวณใกล้สถานีรถไฟไชยา ส่วนใหญ่จะเป็นร้านโกตี ร้านแม่กิม ร้านแม่กิมจัว และร้านไข่เค็มทุกชื่อล้วนมีเชื้อสายจีนทั้งนั้น สาเหตุที่มีการขายไข่เค็มถวายสถานีรถไฟ เนื่องจากผู้ซื้อส่วนใหญ่เป็นผู้โดยสารรถไฟ ต่อมานำพุทธาลได้สร้างส่วนไมโครชั้น ก็มีผู้คนที่ศรัทธาในคำสอนของท่านมหาปฏิบัติธรรมที่ส่วนไมโครชั้น ขาดลับก็ซื้อไข่เค็มกลับไป นานวันเข้าก็มีผู้คนรักษาไข่เค็มไชยามากขึ้น จึงทำให้ตลาดขาย

ใช้เค้มไชยาได้ย้ายมาตั้งของยูบิเวนหน้าสวนโมกข์สองข้างทางของถนนเพชรเกษม นับได้ว่าท่านพุทธทาลเป็นผู้มีบทบาทในด้านการตลาดของใช้เค้มไชยาเป็นอย่างมาก เนื่องจากภารมีของท่านจึงทำให้มีคนแระเวียนมาเยี่ยมเมืองไชยาไม่ขาดสายตระบุง ทุกวันนี้ ซึ่งส่งผลให้ใช้เค้มเป็นลินคำที่เป็นของฝากจากเมืองไชยาได้เป็นอย่างดี ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินการพัฒนาเพื่อการเกษตรจากภาคในจังหวัดสู่การพัฒนาเพื่อให้เป็น แหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืน โสกน บุญล้ำ และคณะ (2551) จึงได้ศึกษา “รูปแบบ กิจกรรมและเล่นทางการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของกลุ่มผู้ผลิตใช้เค้มไชยา ตำบลเลมด อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี” โดยศึกษาบริบทชุมชนทั้งระดับตำบล ระดับ หมู่บ้านและบริบทของกลุ่มผู้ผลิตใช้เค้มไชยา พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวในการทำ กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร และข้อมูลทรัพยากรท่องเที่ยวที่มีอยู่ในบริเวณ ใกล้เคียง เพื่อกำหนดเล่นทางการท่องเที่ยวเชิงเกษตร รูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยว เชิงเกษตรของกลุ่มผลิตใช้เค้มไชยาและเล่นทางการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่เชื่อมโยง กับกลุ่มผลิตใช้เค้มไชยา ซึ่งมีผลการศึกษา ดังนี้

5.7.1 บริบทชุมชนและบริบทของกลุ่มผู้ผลิตใช้เค้มไชยาเพื่อนำไปสู่ การท่องเที่ยวเชิงเกษตรบริบทชุมชน

ตำบลเลมดเป็นหนึ่งใน 9 ตำบลของอำเภอไชยา มีพื้นที่ทั้งหมดจำนวน 76 ตารางกิโลเมตร ตั้งอยู่ทางทิศใต้ของอำเภอไชยา ห่างจากที่ว่าการอำเภอประมาณ 3 กิโลเมตร และห่างจากศala กลางจังหวัดสุราษฎร์ธานีประมาณ 60 กิโลเมตร ตำบลเลมดมีจำนวนหมู่บ้านทั้งหมด 7 หมู่บ้าน รวม 969 ครัวเรือน มีจำนวนประชากร ทั้งสิ้น 5,266 คน ลักษณะภูมิประเทศของตำบลเลมดประกอบด้วย ที่ราบสูงบริเวณ เชิงเขาอยู่ทางทิศตะวันตกของตำบลเลมด บริเวณลั่นรายเป็นพื้นที่อยู่ระหว่าง แนวชายเข้าไปถึงชายฝั่งทะเล ที่ราบชายฝั่งทะเลอยู่ทางทิศตะวันออกของอ่าวบ้านดอน มีลำคลองที่สำคัญ 2 สาย คือ คลองไชยาและคลองตะเคียน ลักษณะภูมิอากาศแบบ มรสุมเมืองร้อน สภาพอากาศร้อนชื้น นักวิชาการกลุ่มนี้เชื่อว่าอาณาจักรนี้เคย เจริญรุ่งเรืองที่อำเภอไชยาปราการฐานหินที่สำคัญ อย่างชัดเจนอยู่ในตำบลเลมด

การท่องเที่ยวเชิงเกษตรสุราษฎร์ธานี :

การวิจัยฐานทรัพยากรเกษตรสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

พื้นที่ตำบลเลมด เป็นแหล่งปลูกข้าวที่สำคัญของจังหวัดสุราษฎร์ธานี ในอดีต ข้าวของชาวไชยา มีชื่อเลียงมากโดยมีชื่อเรียกกันติดปากว่า “ข้าวหอมไชยา” ลักษณะ พิเศษของข้าวที่นี่คือมีกลิ่นหอมทั้งในขณะเริ่มอกรวงและนำไปหุงเป็นข้าวสวย

อาชีพเลี้ยงเป็ดໄ่สามารถสร้างรายได้ที่มั่นคงให้ชาวบ้านตำบลเลมดได้ เปิดໄเล่ทุ่งดูเหมือนจะเป็นสัตว์เลี้ยงชนิดเดียวที่ยังไม่ถูกคุกคามจากนายทุนมากนักและ ยังถือเป็นช่องทางให้ผู้เลี้ยงระดับชาวบ้านสามารถที่จะยืดเป็นอาชีพ สร้างรายได้เลี้ยง ตัวเองให้อยู่รอดได้ ชาวบ้านหันมาอาดีกับอาชีพเลี้ยงเป็ดໄเล่ทุ่ง ปลายปี 2546 มีการระบาดของโรคไข้หวัดนก อาชีพเลี้ยงเป็ดໄเล่ทุ่งจะเริ่มหายไปจากท้องนา ตำบลเลมด การเลี้ยงเป็ดต้องเป็นระบบฟาร์มปิดเท่านั้น เพื่อป้องกันการแพร่กระจาย ของเชื้อ ปัจจุบันอาชีพเลี้ยงเป็ดของชาวบ้านในตำบลเลมด มีเปิดในครอกของชาวบ้าน ประมาณ 25,950 ตัว ปริมาณไข่เป็ดเฉลี่ยวันละ 19,610 พอง แสดงให้เห็นว่าอาชีพ เลี้ยงเป็ดของชาวบ้านกำลังเป็นทางเลือกใหม่ของชุมชนแห่งนี้ ปัจจุบันครอกเปิดได้ กระจายอยู่ทั่วไป เปิดที่นิยมเลี้ยงมากที่สุดเป็นเบ็ดพันธุ์กาฬแคมป์เบลล์และเบ็ดพันธุ์ นครปฐม มีผู้นำพันธุ์มาจากภาคกลางจำนวนมากให้กับชาวบ้าน แต่ปัจจุบันมีการนำ เปิดสาวอายุ 5 เดือนขายให้กับชาวบ้าน เมื่อนำมาเลี้ยงต่อประมาณ 1 เดือนก็จะ เริ่มออกไข่ต่อเนื่องประมาณ 1-2 ปี หลังจากนั้นนำไปขายส่งให้กับพ่อค้าเพื่อทำ เปิดพะโล้ต่อไป

การผลิตไข่เค็มตามประเพณีดั้งเดิมของอำเภอไชยา ต้องใช้ไข่เป็ดที่เลี้ยง ปล่อยทุ่ง ไข่จะมีคุณภาพดี เพราะเป็ดมีอาหารในธรรมชาติกินอย่างสมบูรณ์ ขนาด ของไข่ฟองโต มีรสชาตiorอย โดยมีผลมาจากการจำพวก กุ้ง หอย ปู ปลาและ สัตว์น้ำขนาดเล็ก ในปัจจุบันความต้องการของตลาดไข่เค็มไชยามีมากขึ้น ไข่เบ็ดสดมี ไม่เพียงพอในการผลิต ผู้ผลิตไข่เค็มไชยาจึงมักจะมีการผลิตแบบครัววงจร คือ เป็นทั้ง ผู้เลี้ยงเป็ดและผลิตไข่เค็มไชยาขาย เมื่อไข่เป็ดที่เลี้ยงแบบปล่อยทุ่งมีไม่เพียงพอ สำหรับความต้องการของผู้ผลิตและผู้บริโภค เกษตรกรจึงหันมาเลี้ยงเป็ด เป็นลำเป็นลัน โดยเน้นการให้อาหารใกล้เคียงธรรมชาติมากที่สุด

ชาวบ้านที่อาศัยทางทิศตะวันออกของตำบลเลมดบริเวณใกล้ชายฝั่งทะเล ส่วนใหญ่ยังประกอบอาชีพดั้งเดิมของบรรพบุรุษ คือ การเป็นชาวประมงพื้นบ้าน

ซึ่งส่วนใหญ่เป็นหน้าที่ของผู้ชาย สัตว์น้ำสำคัญที่จับได้จากการทำประมงได้แก่ ลูกหอย ลูกกุ้ง และลูกปลา ซึ่งเป็นผลผลิตได้จากการทำประมง จะมีคนไปซื้อสัตว์น้ำเล็กๆ เหล่านี้ไปเป็นอาหารเบ็ด เพราะราคาถูกและทำให้เบ็ดໄ่ดก ไข่ฟองโตและไข่แดงมี สีแดงเข้ม โดยเฉพาะหอยพงนิยมนำมาใช้เลี้ยงเบ็ดกันมาก

1) บริบทไชยเค็มไชยา

ปี พ.ศ. 2446 ได้รับการบอกเล่าจากผู้สูงอายุในอำเภอไชยาในสมัยที่รัฐบาลสยามสร้างทางรถไฟสายใต้ซึ่งมีคนจีนชื่อนายจี แซ่ປะ เป็นช่างทำสะพานเหล็กทางรถไฟสายใต้ ตั้งแต่ชุมพรถึงสุราษฎร์ธานี ลีบเชื้อสายชาวจีนกว้างตั้ง เดิมอยู่ปากน้ำอำเภอหลังสวน โดยย้ายมาตั้งบ้านเรือนอยู่ที่ดอนโรงทอง อำเภอเมืองไชยาสมัยนั้น และเห็นว่าไข่เบ็ดของอำเภอไชยา มีลักษณะพิเศษ คือ ไข่แดงเป็นมัน รสชาติอร่อย จุดนี้เองทำให้เกิดแรงบันดาลใจให้นายจี แซ่ປะ คิดหาวิธีที่จะทำให้เก็บไข่ไว้ให้ได้นานที่สุดและได้ปรึกษา กับชาวบ้านเพื่อหาวิธีการ จึงเกิดความคิดว่าจะนำดอง กับน้ำเกลือ มีวิธีทดลองน้ำเกลือว่าเค็มพอที่จะดองได้หรือยังต้องทำโดยการนำน้ำมาต้มแล้วใส่เกลือ ลักษณะก็ใช้ข้าวเย็นที่สุกแล้วนำมาใส่ลงไป ในน้ำเกลือที่เตรียมไว้ ถ้าข้าวลายก็แปลว่าน้ำเกลือพร้อมที่จะนำดองไข่เบ็ดที่เตรียมไว้ แล้วทิ้งไว้สักระยะหนึ่งถึงจะนำมาด้มรับประทาน ปรากฏว่าเค็มมากไปไม่อร่อยเก็บไว้ได้ไม่นานและไม่สะดวกต่อการนำไปเป็นของฝาก หลังจากนั้นได้คิดหาวิธีการทำไข่เค็มให้สามารถเก็บไว้ได้นานสะดวกในการผลิตและขนส่ง โดยใช้ดินเหนียวผสมกับเกลือป่นนำมาพอก กับไข่เบ็ดผสมในอัตราส่วนพอดี คลุกขี้เล้าแล้วเก็บไว้พ่อประมาณ แล้วนำมาต้ม รับประทานปรากฏว่าได้รสชาติอร่อย ไข่แดงเป็นมัน จึงได้เรียกว่าไข่เค็ม และเปลี่ยนแปลงกระบวนการทำมาเรื่อยๆ จนได้มีการค้นพบว่าดินломปลวกเป็นดินที่มีความเนียนสามารถนำมาผสมเกลือและพอกไข่ได้ดีกว่าดินชนิดอื่นๆ อีกทั้งรสชาติของไข่เค็มที่ได้ก็มีรสชาติอร่อยน่ารับประทาน จึงได้พัฒนามาเป็นการใช้ดินломปลวกผสมกับเกลือและนำที่สะอาดแล้วนำมาคลุกขี้เล้าแล้วทำให้ถังอมไข่เบ็ดไว้ได้นาน และสามารถรักษารสชาติความอร่อยน่ารับประทาน มีความเป็นเอกลักษณ์ของไข่เค็ม ไชยาและสร้างชื่อเสียงแก่อำเภอไชยา มาจนถึงปัจจุบัน

การท่องเที่ยวเชิงเกษตรสุราษฎร์ธานี :

การวิจัยฐานทรัพยากรเกษตรสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

2) บริบทกลุ่มผลิตไข่เค็มใช้ยา

จากอดีตชาวบ้านนาทราย หมู่ที่ 5 ตำบลเลม็ด ແບນຖุกครัวเรือนประกอบอาชีพทำนามาตั้งแต่บรรพบุรุษและปัจจุบันยังคงประกอบอาชีพทำนาอยู่เช่นเดิม แม้พื้นที่บางส่วนจะน้ำจะดล้ำน้ำจะถูกแบ่งไปเป็นสวนปาล์มไปบ้างแล้ว แต่ประชากรส่วนใหญ่ยังคงทำนา อันเป็นเอกลักษณ์ของชุมชนตลอดมา ปี พ.ศ. 2543 การทำนาถูกทำลายอย่างหนักจากการระบาดของหอยเชอร์ทีกัดกินต้นข้าวทำให้ได้รับความเสียหายเป็นอันมาก ดังนั้น เมื่อผลผลิตที่ได้ลดลง ต่างก็ร่วมกันมองหาอาชีพเสริมให้แก่ครัวเรือนและชุมชน ซึ่งก็ได้รับการสนับสนุนจากส่วนราชการแจกพันธุ์เบ็ดไข่ให้ทุกครัวเรือนเลี้ยงเป็นอาชีพเสริมรายได้ เพราะชุมชนต่างก็มีประสบการณ์ในการเลี้ยงเป็ดมานานประกอบกับมีข้าวเปลือกเป็นอาหารหลักของเป็ดไข่อย่างพอเพียง นอกจากเหนือจากอาหารธรรมชาติในทุ่งนา กลุ่ม օสม. หมู่ที่ 5 ตำบลเลม็ด ที่รวมตัวกันเพื่อเป็นอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ซึ่งต่างก็มีองหาภิจกรรมกลุ่มเพื่อเสริมรายได้ จึงมองเห็นถูกทางในการช่วยเหลือซึ่งกันและกันในหมู่สมาชิก จึงได้ตกลงกันทำไข่เค็ม เพื่อจำหน่ายเป็นครั้งแรก โดยตั้งเป้าหมายการผลิตไข่เค็มที่มีคุณภาพจากสูตรดังเดิม เป็นไข่เค็มไชยาแท้ ซึ่งมีเอกลักษณ์เฉพาะ คือ ความมัน สีแดงธรรมชาติ จากการที่ เปิด กินข้าวเปลือกและเป็นความมันจากส่วนผสมอาหารจากหัวกุ้งสด ที่หาได้ไม่ยาก เพราะอยู่ใกล้ท่าเรือ เมื่อก่อตั้งเมื่อวันที่ 1 มกราคม 2545 มีสมาชิกครั้งแรก 13 คน ปัจจุบันมีสมาชิกเพิ่มขึ้นเป็น 16 คน หญิง 12 คน ชาย 4 คน โดยการรวมหันกัน คนละ 1,000 บาท ช่วยกันคิดค้นทดลองทำจากสูตรที่มีมาตั้งแต่บรรพบุรุษแล้ว แลกเปลี่ยนให้ทดลองซึ่งกันในหมู่สมาชิก เมื่อรสชาติคงที่และเป็นที่ยอมรับของคนทั่วไปแล้ว จึงผลิตไข่เค็มออกจำหน่ายโดยนำໄไปฝากราย ณ ตลาดไข่เค็มที่มีร้านขายอยู่ก่อนแล้ว บริเวณถนนเอเชีย (หน้าวัดสวนโมกข์) โดยการนำเสนอจุดเด่นไข่เค็มของกลุ่ม คือ ไข่ที่แดง รสชาติมัน อร่อย ไม่เค็มจัด พองโต ซึ่งได้การตอบรับอย่างกว้างขวางจากกลุ่มลูกค้าและได้รับรางวัลแห่งความภูมิใจมาก many

การวิจัยฐานทรัพยากรากสูตรล้วนๆ การท่องเที่ยวเชิงเกษตรสุราษฎร์ธานี :

ที่มา : โสภณ บุญล้ำ และคณะ, 2551

ภาพ 30-31 กิจกรรมการทำไข่เค็มไซยา

5.7.2 พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่มีต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ที่สนใจกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงเกษตรกลุ่มผลิตไข่เค็ม ใช้ยาเป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ยระหว่าง 31-40 ปี สถานภาพโสด ประกอบอาชีพเป็นข้าราชการหรือพนักงานของรัฐและพนักงานหรือลูกจ้างขององค์กรเอกชน จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาและปริญญาตรี ส่วนใหญ่อาศัยอยู่ต่างจังหวัด ช่วงเวลาที่ใช้เดินทางท่องเที่ยวแต่ละครั้ง 5-10 วัน การท่องเที่ยวส่วนใหญ่มากับกลุ่มญาติและครอบครัวใช้เวลาในการท่องเที่ยวประมาณครั้งละ 1-2 ชั่วโมง ใช้ร้อยนต์ส่วนตัวเป็นพาหนะในการเดินทาง รู้จักแหล่งท่องเที่ยวจากคำบอกเล่า หนังสือ สารสารและหนังสือพิมพ์ไม่เคยเดินทางมาก่อนท่องเที่ยวที่กีฬาผู้ผลิตไข่เค็มใช้ยา และส่วนใหญ่บอกว่ากลุ่มผู้ผลิตไข่เค็มใช้ยาสามารถเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรได้และอย่างจะมาเที่ยวที่กีฬาผู้ผลิตไข่เค็มใช้ยาเพื่อเที่ยวชมและเรียนรู้วิถีชีวิตของกลุ่มผู้ผลิตไข่เค็มและอย่างซึ้งของที่ระลึกจากการผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม โดยได้ระบุกิจกรรมที่อยากรู้จักให้กับกลุ่มดำเนินการเพื่อนำไปสู่การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรมากที่สุด 5 ลำดับ ได้แก่ มีผู้นำเที่ยวที่มีความรู้ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร กลุ่มผลิตไข่เค็มใช้ยา มีการสาธิต/แสดง/ให้นักท่องเที่ยวได้ชมการผลิตไข่เค็ม เปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้ทดลองปฏิบัติตัวอยู่ตนเอง มีผลผลิตไข่เค็มให้นักท่องเที่ยวได้ซื้อมและจำหน่ายนักท่องเที่ยวและมีการจัดแสดงประเพณีวัฒนธรรมท้องถิ่น นอกจากจะจะมาเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวและมีการจัดแสดงประเพณี

ເທິດໝາຍ ທ່ານບໍາຮູງ

การท่องเที่ยวเชิงเกษตรสุราษฎร์ธานี :

การวิจัยฐานทรัพยากรเกษตรสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

ไปเค็มไซาแล้ว นักท่องเที่ยวยกจะไปเที่ยวสวนโมกขพลารามและวัดพระบรมธาตุไชยราชาภิหาร

5.7.3 ทรัพยากรการท่องเที่ยวในบริเวณใกล้เคียงที่สามารถเชื่อมโยงไปสู่แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

การสำรวจทรัพยากรท่องเที่ยวที่มีอยู่ในบริเวณใกล้เคียง เพื่อกำหนดเล้นทางการท่องเที่ยวเชิงเกษตร และเชื่อมโยงไปสู่แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรอื่น พบร่องรอยท่องเที่ยว ดังนี้

1) สวนโมกขพลาราม

สวนโมกขพลารามตั้งอยู่บริเวณเข้าพุทธอง ริมทางหลวงหมายเลข 41 บริเวณกิโลเมตรที่ 134 เดิมชื่อวัดธารน้ำเหล มีท่านพุทธทาสภิกขุเป็นผู้ริเริ่มสร้างขึ้น เมื่อ พ.ศ. 2502 เพื่อเป็นสถานที่แสวงหาความสงบและศึกษาธรรม มีโรงมหาพากษา ทางวิญญาณ ประกอบด้วยภาคคิลป์ บทกวี คติธรรมคำสอนในพุทธศาสนา尼กาย ต่างๆ ภาคพุทธประวัติ ภาคจำลองจากภาพพินลักษณ์ เรื่องพุทธประวัติในอินเดีย รอบบริเวณมีลักษณะร่มรื่นเหมาะสมสำหรับเป็นที่ฝึกอบรมจิตใจและศึกษาพุทธศาสนา นอกจากนั้นยังมีสวนรุกขชาติเข้าพุทธอง ซึ่งอยู่ใกล้ๆ กับสวนโมกขพลาราม เป็นสถานที่รวบรวมพรรณไม้ต่างๆ ที่มีค่าไว้มากมาย

2) สวนโมกข์นานาชาติ

สวนโมกข์นานาชาติ หรือที่เรียกว่า “ธรรมารามนานาชาติ” ก็เกิดขึ้นบนสวนมะพร้าวแห่งหนึ่งซึ่งอยู่คนละฝั่งถนน ห่างจากสวนโมกขพลาราม ประมาณ 2 กิโลเมตร ท่านพุทธทาสปรารภเล่นๆ ในตอนเริ่มก่อตั้งว่า เราจะทำ “แก้วกุหลาบ” นอกจากรักให้มีการประชุมระหว่างชาติ ศาสนานิกาย กลุ่มฯลฯ เพื่อความร่วมมือและนำไปสู่สันติภาพของโลกแล้ว ยังจัดให้มีการอบรมธรรมอย่างจริงจัง ทั้งด้านทฤษฎีและปฏิบัติทุกๆ เดือน หลักสูตรที่อบรมจะแบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ หลักสูตรสำหรับชาวต่างชาติ หลักสูตรสำหรับชาวไทยและยังมีหลักสูตรพิเศษที่จัดให้หน่วยงานต่างๆ อิกด้วย หลักสูตรสำหรับชาวต่างชาติจะมีขึ้นในวันที่ 1-10 ของทุกเดือนตลอดปี ผู้ที่สนใจจะต้องมาที่สวนโมกข์นานาชาติในวันลื้นเดือนก่อนการอบรม

การท่องเที่ยวเชิงเกษตรสุราษฎร์ธานี :
การวิจัยฐานทรัพยากรเกษตรสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

ไม่มีการจองล่วงหน้า โดยการรับเข้าอบรมจะต้องมีการล้มภาษณ์ก่อน การอบรมจะเป็นหลักสูตรภาษาอังกฤษ การ subdiv มนต์เป็นภาษาบาลีและแปลเป็นภาษาอังกฤษ เน้นการปฏิบัติ โดยจะรับรุ่นละไม่เกิน 120 คน หลักสูตรของคนไทยจะมีทุกๆ วันที่ 19-27 ของทุกเดือนตลอดปี ผู้ที่สนใจจะต้องมาที่สวนโมกข์นาชาติในช่วงเช้าวันที่ 19 เพื่อป้องกันภาระแล้วไม่ได้ร่วมกิจกรรมหรืออย่างน้อยก่อน 4 โมงเย็น ไม่มีการจองล่วงหน้า เช่นเดียวกันและไม่มีค่าใช้จ่าย เพราะได้รับการสนับสนุนในส่วนนี้จากกระทรวงพาณิชย์

3) วัดพระบรมธาตุไชยราชวรวิหาร

วัดพระบรมธาตุไชยราชวรวิหาร อยู่ที่ตำบลเวียง ห่างจากตัวเมืองสุราษฎร์ธานีประมาณ 54 กิโลเมตร ตามทางหลวงหมายเลข 41 และแยกเข้าทางหลวงหมายเลข 4011 เลี้ยวซ้ายบริเวณกิโลเมตรที่ 137 ประกอบด้วยองค์พระเจดีย์โบราณสถานที่สร้างขึ้นตามแบบลัทธิมหายาน ตั้งแต่ครั้งอาณาจักรศรีวิชัยรุ่งเรือง รอบองค์พระธาตุเจดีย์เล็กๆ 4 ทิศ ล้อมรอบด้วยวิหารคด ซึ่งประดิษฐานพระพุทธรูปเก่าแก่ขนาดต่างๆ โดยรอบทั้ง 4 ด้าน พระธาตุไชยานับเป็นปูชนียสถานที่สำคัญทางพุทธศาสนาของจังหวัดสุราษฎร์ธานี

4) พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติไชยา

พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติไชยาตั้งอยู่ฝั่งตรงข้ามวัดพระบรมธาตุไชยราชวรวิหาร เป็นพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติประเภทประวัติศาสตร์และโบราณคดี อาคารหลังแรกด้านหน้าจัดแสดงประวัติการเมืองคิล่าและสำริดที่คันபุในเมืองไชยาเก่า ได้แก่ เทวรูปพระนารายณ์และพระโพธิลักษ์วอโลกิเตศวร ส่วนอาคารที่สองเป็นที่จัดแสดงหลักฐานสมัยก่อนประวัติศาสตร์ตั้งแต่สมัยทวาราวดี ศรีวิชัย ลพบุรี สุโขทัยและอยุธยา

5) วัดรัตนารามหรือวัดแก้ว

วัดรัตนารามหรือวัดแก้ว ตั้งอยู่ที่บ้านวัดแก้ว ตำบลเลม็ด จังหวัดสุราษฎร์ธานี อยู่ห่างจากวัดพระบรมธาตุไชยประมาณ 1 กิโลเมตร วัดแก้วเป็นวัดเก่าแก่ ไม่ทราบแน่ชัดว่าสร้างในสมัยใด ลัณณิษฐานกันว่าเจดีย์วัดแก้วสร้างสมัยเดียวกับเจดีย์วัดพระบรมธาตุไชยา คือ ระหว่างพุทธศตวรรษที่ 14-15 มีโบราณสถานที่สำคัญ เรียกว่า เจดีย์วัดแก้ว อันเป็นโบราณสถานที่เป็นสถาปัตยกรรมแบบก่ออิฐ

การท่องเที่ยวเชิงเกษตรสุราษฎร์ธานี :

การวิจัยฐานทรัพยากรเกษตรสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

ไม่ถือเป็น ฐานล่าง เป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส มีมุข 4 ด้าน ระหว่างมุขทำเป็นยื่อมุมไม่ลิบลง มีทางเดินไปยังห้องกลางขององค์เจดีย์ทางซุ้มด้านทิศตะวันออก ซึ่งภายในมีพระพุทธรูปปางมารวิชัยประดิษฐานอยู่ทุกซุ้ม กองโบราณคดีกรมศิลปากรได้ขุดแต่งบูรณะในปี พ.ศ. 2519-2522

6) วัดหลวง

วัดหลวงตั้งอยู่ที่บ้านวัดหลวง อ่ายติดกับวัดรัตนาราม เป็นวัดเก่าแก่ไม่ทราบแน่ชัดว่าสร้างในสมัยใด สนับนิษฐานว่าเจดีย์ของวัดนี้สร้างสมัยเดียวกับเจดีย์วัดพระบรมธาตุไชยา ระหว่างพุทธศตวรรษที่ 14-15 เป็นเจดีย์ที่ทึ่ร้างนานนานจนชำรุด เหลือแต่ซากอิฐและฐานรากของเจดีย์กองโบราณคดี กรมศิลปากรได้ขุดแต่งบูรณะปี พ.ศ. 2524-2527 ทำให้สภาพของรูปทรงเจดีย์ซัดเจนขึ้น

7) บ่อน้ำพุร้อนเขาใน

บ่อน้ำพุร้อนเขาใน อ่ายบริเวณหมู่ที่ 2 บ้านวัดแก้ว ตำบลเลม็ด ห่างจากที่ทำการองค์กรบริหารส่วนตำบลเลม็ด 200 เมตร และบ่อน้ำพุร้อนเขานอกออยู่บริเวณสวนไมก์นานาชาติ ตั้งอยู่ในหมู่ที่ 6 บ้านปากด่าน นอกจางนี้ยังมีแหล่งศึกษาธรรมชาติเขาพุทธทองบริเวณรอบๆ สวนไมก์พลาราม

8) บ้านพุ่มเรียง

บ้านพุ่มเรียง ตั้งอยู่ที่ตำบลพุ่มเรียง ห่างจากอำเภอไชยาประมาณ 6 กิโลเมตร เป็นหมู่บ้านของชาวไทยมุสลิมซึ่งอยู่ปะปนกับชาวไทยพุทธ บรรพบุรุษของชาวไทยมุสลิมส่วนใหญ่พยุงมาจากการปั้นตานีและลีบเชื้อสายมาจากชนชั้นสูงที่ถูกกดดันต้องหนีออกจากประเทศตุรกี ที่หมู่บ้านพุ่มเรียงแห่งนี้มีเชื้อเลี้ยงทางด้านการทอผ้าไหม ลายตั้งเดิม ซึ่งเป็นผ้าที่มีลวดลายสวยงามคุณภาพดี และมีลักษณะเด่นต่างจากผ้าไหมของภาคอื่นๆ คือ การทอยกดอกด้วยไหมและดันอันเป็นเอกลักษณ์ของหมู่บ้านพุ่มเรียง ในปัจจุบันได้มีการทอลดลายแบบไทยที่สวยงามมากมาย เช่น ลายดอกพิกุล ลายก้านแย่ง ลายก้านต่อตอก ลายพุ่มข้าวบิณฑ์หรือลายเทพพนม สำหรับชาวไทยพุทธส่วนใหญ่จะมีอาชีพสานหมวกจากใบลานซึ่งได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวเป็นอย่างมาก ทั้งหมวกใบลานและผ้าไหมพุ่มเรียงจึงกล้ายเป็นอุตสาหกรรมพื้นบ้านและเป็นของที่ระลึกที่มีเชื้อเลี้ยงของจังหวัดอีกด้วย

9) แหลมโพธิ์

แหลมโพธิ์ ในปัจจุบันตั้งอยู่หมู่ที่ 5 เขตเทศบาลตำบลพุมเรียง อำเภอไชยา ห่างจากเมืองโบราณไชยา ประมาณ 10 กิโลเมตร อาณาเขตทิศเหนือติดกับหมู่บ้านแหลมทราย ทิศตะวันออกติดกับทะเล ทิศใต้ติดกับกุบอร์ (บริเวณฝั่งศพของชาวมุสลิม) ทิศตะวันตกดคลองใหญ่พูมเรียง สภาพภูมิประเทศ เป็นพื้นที่ของราชพัสดุ ลักษณะทั่วไปเป็นดินทรายร่วน มีชาวประมงจับจ่องอาศัยอยู่กันเอง อาชีพหลักทำประมง อาชีพรองค้าขายและรับจ้างทั่วไป บริเวณแหลมโพธิ์เป็นเนินทรายสูงและป่าปรงบริเวณปากน้ำเป็นที่ตั้งของชุมชนในอดีต ทางด้านทะเลฝั่งตะวันออก เป็นดินโคลน เป็นป่าโกကกัง งอกถัดกอกมาจากหาดทรายเป็นแนวยาวไปถึงแหลมซุย

การตั้งถิ่นฐานของชุมชนแหลมโพธิ์มีสภาพบ้านเรือนค่อนข้างหนาแน่นตั้งอยู่ใกล้ลำคลอง เพราะสะดวกในการทำประมง แหลมโพธิ์เป็นชุมชนเล็กๆ ที่มีความเป็นอยู่อย่างพอเพียง มีพื้นที่สำหรับนักท่องเที่ยวคือชายหาดแหลมโพธิ์เป็นจุดดึงดูดความสนใจของผู้มาเยือนและประทับใจในชายหาดที่มีความสะอาด ปัจจุบันมีนักท่องเที่ยวมาพักแรมเพิ่มมากขึ้น

เนื่องจากชุมชนแหลมโพธิ์เป็นชุมชนที่อยู่ติดชายทะเลและมีอาชีพเกี่ยวกับประมงชายฝั่ง ดังนั้นกิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จึงเป็นการท่องเที่ยวพร้อมๆ กับการชมวิชีวิตการทำประมงไปด้วย ซึ่งกิจกรรมการทำท่องเที่ยวที่มีในชุมชนได้แก่ การล่องเรือลงพื้นที่ชมทิวทัศน์อ่าวพูมเรียง กิจกรรมยอดในการล่องเรือ ได้แก่ การตกเบ็ด ชมนกน้ำและนกทะเลนานาชนิด ชุดหอยและจับหอย จับปูเปี้ยว เที่ยวชมป่าชายเลนที่มีความอุดมสมบูรณ์ ชมทิ่งห้อย ตัวเงิน ตัวทอง ลิงกัง ปลาติน เที่ยวเกาะเลร์ดตากอากาศ ชมโครงการเลี้ยงปูม้าในคอกและร่วมกันจัดการทรัพยากรชายฝั่งในการสร้างที่อยู่อาศัยให้ลัตวน้ำและห่วงโซ่อหารอย่างยั่งยืน เช่น การสร้างປะการังเทียม การจัดเรือไปดูป่าเชิงอนุรักษ์ ดูหอยขาว หอยไฟไหม้ หอยตลับ จับหอยراكและหอยอื่นๆ รวมทั้งศึกษาเครื่องมือที่ใช้ในอาชีพประมง

นอกจากการชมอาชีพประมงและร่วมกันจับตัวน้ำแล้ว ผลผลิตที่ได้สามารถนำมาประกอบอาหารได้หลากหลายชนิด ซึ่งนักท่องเที่ยวมีโอกาสประกอบอาหารร่วมกับชาวประมง อาหารที่นักท่องเที่ยวสามารถทำรับประทานได้เอง เช่น ปูม้าน้ำ

การท่องเที่ยวเชิงเกษตรสุราษฎร์ธานี :

การวิจัยฐานทรัพยากรเกษตรสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

บุญดำเนิน หอยต้ม พร้อมน้ำจืดที่ทำเอง ปลาดุกทะเลผัดเผ็ด ปลาทรายและปลาลิ้นหมา คลุกเกลือแล้วทอด แกงล้มปลากรายบอกับผักพื้นบ้าน เป็นต้น ซึ่งอาหารเหล่านี้ สามารถทำรับประทานได้ในครอบครัวของชาวประมง เนื่องจากเป็นชุมชนที่ทำอาชีพ ประมง ดังนั้นสินค้าจึงเป็นสัตว์น้ำและอาหารที่แปรรูปจากสัตว์น้ำ สินค้าทาง การเกษตรที่จัดจำหน่ายและสร้างรายได้ให้แก่คนในชุมชน ได้แก่ กุ้ง กั้ง เนื้อปูม้า ปลาเก้า หอยแครงและกุ้งเคยซึ่งเป็นกุ้งตัวเล็กๆ ที่เดินทางมาตามร่องน้ำ โดยกุ้งเคย เมื่อซ่อนได้ก็จะนำไปแปรรูปเป็นกะปิ สำหรับทำน้ำพริกและทำเครื่องแกงซึ่งเป็นสินค้า แปรรูปขึ้นซึ่งของชุมชนแห่งนี้

5.7.4 รูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของกลุ่มผลิตไข่เค็มไชยา

อำเภอไชยา เป็นเมืองใหญ่แดง แหล่งธุรกิจ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของคำขวัญของ จังหวัดโดยเฉพาะไข่แดงหมายถึงไข่เค็มไชยา เป็นมรดกทางวัฒนธรรมในการอนุรักษ์ อาหารโดยใช้เกลือ มาหลายชั่วอายุคนแล้ว หลายหน่วยงานการวันตีให้ไข่เค็มไชยาเป็น สินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพ น่าจะนำไข่เค็มมาเป็นจุดขายเพื่อส่งเสริม การท่องเที่ยวเชิงเกษตรและเพิ่มรายได้ให้กับเกษตรกรที่มีอาชีพผลิตไข่เค็มได้อีก ช่องทางหนึ่ง องค์กรบริหารส่วนตำบลเลみてยนดีที่จะสนับสนุนโครงสร้างสาธารณูปโภค พื้นฐานและงบประมาณเพื่ออำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยว ในอำเภอไชยา กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของกลุ่มผลิตไข่เค็มไชยาควร เปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้ทดลองทำไข่เค็มทุกขั้นตอนด้วยตนเอง ตั้งแต่การเตรียม ไข่ การเตรียมดินสำหรับพอกไข่ การพอกไข่เค็มและการบรรจุหีบห่อ นักท่องเที่ยวจะ ได้ภูมิใจในการมีส่วนร่วมซึ่งก่อให้เกิดความรู้ ทักษะและประสบการณ์ ทั้งนี้ชุมชน หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรสร้างอาคารศูนย์ให้บริการข้อมูลและมีศูนย์กลาง การจำหน่ายไข่เค็มและของที่ระลึกไว้บริการนักท่องเที่ยว นอกจากนี้จะมีผลผลิต ไข่เค็มให้นักท่องเที่ยวได้ซื้อด้วย หลังจากที่นักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวกลุ่มผลิต ไข่เค็มไชยาแล้ว ควรมีผู้นำเที่ยวที่มีความรู้ความเข้าใจในแหล่งท่องเที่ยวอื่นใน อำเภอไชยาด้วย เพื่อก่อให้เกิดการกระจายรายได้และช่วยลดความยากจนในหมู่ครัว เรือนที่มี รายได้ต่ำ ส่งผลดีกับระบบเศรษฐกิจในภาพรวม สอดคล้องกับแนวคิดหนึ่ง

ที่รัฐบาลกำลังให้การส่งเสริมและผลักดันในขณะนี้ กลุ่มผลิตไข่เค็มใช้ยาที่จะเข้าร่วมโครงการต้องมีป้ายนิทรรศการแสดงกิจกรรมที่ชัดเจนครบถ้วนทุกขั้นตอน โดยตั้งแสดงไว้ที่ทำการกลุ่มในตำแหน่งที่นักท่องเที่ยวสามารถมองเห็นได้ง่าย พื้นที่จัดผู้รับทำหน้าที่บรรยายรวมถึงการผลิตไข่เค็มไว้บริการนักท่องเที่ยวด้วย อีกทั้งกลุ่มผู้ผลิตไข่เค็มใช้ยาควรจัดที่พักไว้รองรับนักท่องเที่ยวและให้นักท่องเที่ยวได้ร่วมกิจกรรมวิถีชีวิตกับชุมชนและ커뮤นิตี้บริการอาหารที่มาจากการผลิตผลภัยในกลุ่มผลิตไข่เค็มนั้นๆ เพื่อสร้างความประทับใจนักท่องเที่ยวอีกด้วย หนึ่งในจุดเด่นของโครงการคือการนำเสนอวัฒนธรรมและพิธีกรรมที่เกี่ยวกับงานลังค์ที่สำคัญ ได้แก่ ประเพณีจับปีบเดือน ประเพณีลากพระ ประเพณีรับส่งตายาย เป็นต้น ทำให้เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน ซึ่งเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวและเพิ่มรายได้ให้กับเกษตรกรโดยใช้ทรัพยากรการเกษตรที่มีอยู่แล้วในท้องถิ่นให้เป็นประโยชน์ การเลือกรูปแบบกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวที่สอดคล้องกับสิ่งที่ท้องถิ่นมีอยู่และสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมภายนอก จึงเป็นเรื่องท้าทาย จุดมุ่งหมายสุดท้ายของการส่งเสริมการท่องเที่ยวในชุมชน คือ การให้ชาวบ้านส่วนใหญ่ได้รับประโยชน์ (มีรายได้) จากกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างทั่วถึงและเป็นธรรมมากที่สุด ซึ่งเป็นลักษณะที่ผู้บริหารท้องถิ่นชื่นชมและยกย่อง

กล่าวโดยสรุป กลุ่มผู้ผลิตไข่เค็มใช้ยา มีแนวทางการพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรและสามารถเชื่อมโยงไปสู่แหล่งท่องเที่ยวอื่นได้ เนื่องจากทำเลที่ตั้งเป็นดินแดนที่เจริญรุ่งเรืองมาแต่โบราณ โดยดูได้จากหลักฐานทางประวัติศาสตร์และทางโบราณคดี ด้วยความหลากหลายด้านสภาพทางภูมิศาสตร์ ภูมิประเทศและทัศนียภาพที่สวยงาม โดยมีวัฒนธรรมการเกษตรที่เป็นวิถีชีวิตและเกิดจากภูมิปัญญา มีไข่เค็มใช้ยาที่เป็นเอกลักษณ์ เมื่อเอ่ยถึงคำว่า “ไข่เค็ม” เชื่อได้ว่าทุกคนต้องคิดไปถึงทำเลที่ตั้งที่มีไข่เค็มใช้ยา ซึ่งเป็นแหล่งผลิตไข่เค็มที่มีชื่อเสียงมาช้านาน โดยเฉพาะจุดเด่นที่ไข่เค็มมีลักษณะ มันเย้ม รสชาติมันอร่อย ไข่ขาวนิ่ม ถือได้ว่าเป็นต้นแบบของไข่เค็มที่ได้รับการยอมรับมาช้านาน โดยปัจจุบันไข่เค็มใช้ยาเป็นของฝากที่มีชื่อเสียงของจังหวัดสุราษฎร์ธานี กลุ่มผู้ผลิตไข่เค็มใช้ยาและภาคีที่เกี่ยวข้องมีการนำเสนอรูปแบบกิจกรรมและเล่นทางการท่องเที่ยว โดยสรุปได้ ดังนี้ มีผู้นำที่ยว

การท่องเที่ยวเชิงเกษตรสุราษฎร์ธานี :

การวิจัยฐานทรัพยากรเกษตรสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

ที่มีความรู้ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร มีศูนย์ให้บริการนักท่องเที่ยว มีการสาธิต/ การแสดงให้นักท่องเที่ยวได้ชมการผลิตไข่เค็ม มีการบรรยายกรรมวิธีการผลิตไข่เค็ม แบบตั้งเดิม มีการพักค้างแรมและร่วมกิจกรรมวิถีชีวิตกับชุมชน โดยเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้ทดลองปฏิบัติตัวอย่างตนเอง มีผลผลิตไข่เค็มให้นักท่องเที่ยวได้ซื้อและจำหน่ายให้กับนักท่องเที่ยว โดยมีการบริการอาหารที่ทำมาจากผลผลิตภายในกลุ่ม ผู้ผลิตไข่เค็ม มีป้ายนิทรรศการแสดงกิจกรรมที่ครบถ้วนชัดเจน และมีการจัดแสดง ประเพณีวัฒนธรรมท้องถิ่น ด้านเลี้นทางการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่ประชาคมได้นำเสนอประกอบด้วย สวนโมกข์พลาราม วัดพระบรมธาตุไชยาราชวรวิหาร บ้านพุ่มเรียง พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติไชยา กลุ่มผลิตไข่เค็มไชยาและแหลมโพธิ์

5.7.5 เลี้นทางการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของกลุ่มผลิตไข่เค็มไชยา

อำเภอไชยา มีทรัพยากรการท่องเที่ยวที่น่าสนใจหลากหลายประเภท แหล่งท่องเที่ยวที่มีคุณภาพในแต่ละประเภทประกอบด้วย

1) ประเภทแหล่งประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม ประกอบด้วย วัดพระบรมธาตุไชยาราชวรวิหาร พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติไชยา วัดแก้ว วัดหลง กลุ่มผู้ผลิตไข่เค็ม อสม.

2) ประเภทธรรมชาติ ประกอบด้วย บ่อน้ำพุร้อน ป่าไทร箭 หมู่บ้านพุ่มเรียง และแหลมโพธิ์

3) ประเภทธรรมะ ประกอบด้วย สวนโมกข์พลาราม สวนโมกข์นานาชาติ ความเม้าะสมด้านเลี้นทางและกิจกรรมการท่องเที่ยวเลี้นทางและ กิจกรรมการท่องเที่ยวที่ประชาคมร่วมกันเสนอประกอบด้วยเลี้นทางต่อไปนี้

เลี้นทางที่ 1 สวนโมกข์พลาราม วัดพระบรมธาตุไชยาราชวรวิหาร พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติไชยา กลุ่มผลิตไข่เค็ม อสม. บ้านพุ่มเรียง และแหลมโพธิ์

เลี้นทางที่ 2 วัดพระบรมธาตุไชยาราชวรวิหาร พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติไชยา วัดแก้ว วัดหลง กลุ่มผลิตไข่เค็ม อสม. บ่อน้ำพุร้อน สวนโมกข์นานาชาติ

เลี้นทางที่ 3 สวนโมกข์นานาชาติ บ่อน้ำพุร้อน วัดแก้ว วัดหลง กลุ่มผลิตไข่เค็ม อสม. บ้านพุ่มเรียง และแหลมโพธิ์

การท่องเที่ยวเชิงเกษตรสร้างสรรค์ การวิจัยฐานทรัพยากรเเกงตระสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

ตัวอย่างโปรแกรมการท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงไปสู่แหล่งอื่นที่อยู่ในบริเวณใกล้เคียง ดังนี้

เล่นทางที่ 1 กลุ่มผลิตไข่เค็มใช้ยา 1 วัน

- 07.30 น. ออกเดินทางจากเมืองสุราษฎร์ธานี

09.30 น. ถึงสวนโมกข์พ拉ราม เพื่อแลงหานความลับและศึกษา
ธิรณะ

11.00 น. ถึงวัดพระบรมธาตุไชยาและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติไชยา
นมัสการพระบรมธาตุเช้าศึกษาประติมากรรมศิลปะและสำริด
ที่คันพบในเมืองไชยา

11.45 น. ถึงกาลุ่มผลิตไข่เค็ม อสม. ศึกษาเรียนรู้วิธิการทำผลิตภัณฑ์
และอร่อยกับอาหารกลางวันที่ทำจากผลิตภัณฑ์ของกลุ่มผลิต
ไข่เค็ม ก่อนกลับบ้านของฝาก

14.30 น. ถึงบ้านพูนเรียง ศึกษาผลิตภัณฑ์ผ้าทอมือของกลุ่มทอผ้า

15.30 น. ถึงแหลมโพธิ์ ชมหาดทรายชายทะเลและรับประทานอาหาร
ทะเลสด

16.30 น. เดินทางกลับ

18.00 น. ถึงเมืองสุราษฎร์ธานี

เล่นทางที่ 2 กลุ่มผลิตไข่เค็มใช้ยา 1 วัน

- 07.30 น. ออกรเดินทางจากเมืองสุราษฎร์ธานี

09.30 น. ถึงวัดพระบรมธาตุไชยาและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติไชยา
نمัสการพระบรมธาตุ เช้าศึกษาประดิษฐมารมคิลากแลงลำริด
ที่คันพบในเมืองไชยา

11.00 น. ถึงวัดแก้ว วัดหลง ศึกษาโบราณสถานสถาปัตยกรรมแบบ
ก่ออิฐไม้ถือปูนสร้างสมัยเดียวกับเจดีย์วัดพระบรมธาตุไชยา

การท่องเที่ยวเชิงเกษตรสุราษฎร์ธานี :

การวิจัยฐานทรัพยากรเกษตรสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

- 11.45 น. ถึงกลุ่มผลิตไข่เค็ม อสม. ศึกษาเรียนรู้วิธีการทำผลิตภัณฑ์ และอร่อยกับอาหารกลางวันที่ทำจากผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม ผลิตไข่เค็มก่อนกลับซื้อของฝาก
- 14.30 น. ถึงบ่อน้ำพุร้อนเขาใน เพื่ออาบน้ำแร่ โดยน้ำพุร้อน มีคุณสมบัติบำรุงรักษาผิวพรรณซึ่งมีน้ำร้อนไหลตลอดเวลา
- 15.30 น. ถึงสวนไมก์ขันนาชาติ เพื่อแล้ว替าความสงบและศึกษาธุรณะ
- 16.30 น. เดินทางกลับ
- 18.00 น. ถึงเมืองสุราษฎร์ธานี

เส้นทางที่ 3 กลุ่มผลิตไข่เค็มไชยา 1 วัน

- 07.30 น. ออกเดินทางจากเมืองสุราษฎร์ธานี
- 09.30 น. ถึงสวนไมก์ขันนาชาติ เพื่อแล้ว替าความสงบและศึกษาธุรณะ
- 11.00 น. ถึงบ่อน้ำพุร้อนเขาใน เพื่ออาบน้ำแร่ โดยน้ำพุร้อน มีคุณสมบัติบำรุงรักษาผิวพรรณซึ่งมีน้ำร้อนไหลตลอดเวลา
- 11.45 น. ถึงวัดแก้ว วัดหลง ศึกษาโบราณสถานสถาปัตยกรรมแบบก่ออิฐไม้ถือปูนสร้างลักษณะเดียวกับเจดีย์วัดพระบรมธาตุไชยา
- 12.30 น. ถึงกลุ่มผลิตไข่เค็ม อสม. ศึกษาเรียนรู้วิธีการทำผลิตภัณฑ์ และอร่อยกับอาหารกลางวันที่ทำจากผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม ผลิตไข่เค็มก่อนกลับซื้อของฝาก
- 14.30 น. ถึงบ้านพุ่มเรียง ศึกษาผลิตภัณฑ์ผ้าทอมือของกลุ่มทอผ้า
- 15.30 น. ถึงแหล่งโพธิ์ ชมหาดทรายชายทะเลและรับประทานอาหารทะเลสด
- 16.30 น. เดินทางกลับ
- 18.00 น. ถึงเมืองสุราษฎร์ธานี

อย่างไรก็ตามอำเภอไชยาดีมีแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ ที่อยู่ระหว่างการพัฒนา ซึ่งจะมีเล่นทางและกิจกรรมท่องเที่ยวใหม่ๆ ที่น่าสนใจเพิ่มขึ้นอีกในโอกาสต่อไป แหล่งท่องเที่ยวในเขตอำเภอไชยาอยู่ในความรับผิดชอบของหลายพื้นที่ ทั้งเทศบาล และองค์กรบริหารส่วนตำบล 4-5 แห่ง การเชื่อมโยงและสร้างระบบที่เป็นเอกภาพ รองรับการท่องเที่ยวสีเขียวเป็นสิ่งที่ควรดำเนินการให้เรียบร้อยโดยเร็ว นอกจากนี้ยังมี แหล่งท่องเที่ยวในอำเภอไกล์เดียงอีกจำนวนหนึ่ง การเชื่อมโยงเส้นทางและ กิจกรรมการท่องเที่ยวจะเป็นการเพิ่มศักยภาพการท่องเที่ยวของพื้นที่ต่างๆ ให้สูงขึ้น

5.8 การเลี้ยงหอยในอำเภอภูชนิดลักษ์

สุราษฎร์ธานีมีชื่อเสียงด้านหอย จะเห็นได้จากคำขวัญของจังหวัด “เมืองร้อยเกาะ เขาอ่าวอย หอยใหญ่ ไข่แดง แหล่งธรรมะ” โดยเฉพาะ อำเภอภูชนิดลักษ์จะมีประชาชนประกอบอาชีพเลี้ยงหอยเป็นจำนวนมาก เนื่องจาก พื้นที่เหมาะสมแก่การเลี้ยงหอย อีกทั้งหอยยังเป็นอาหารทะเลที่นิยมบริโภคกัน อย่างแพร่หลาย มีคุณค่าสูงทั้งทางเศรษฐกิจและโภชนาการ การเลี้ยงหอยใน อำเภอภูชนิดลักษ์จึงมีศักยภาพพอที่จะพัฒนาไปสู่การท่องเที่ยวเชิงเกษตร แต่ปัจจุบัน ที่สำคัญ คือ ชุมชนส่วนใหญ่ยังขาดข้อมูล ทักษะและศักยภาพในการให้ข้อมูลแก่ นักท่องเที่ยว ดังนั้นเพื่อเพิ่มความรู้และทักษะการถ่ายทอดแก่ชุมชน โดยใช้ คอมพิวเตอร์เป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดความรู้สู่นักท่องเที่ยว วีระยุทธ ขุนศรีแก้ว และคณะ (2551) จึงศึกษา “การจัดการข้อมูลการท่องเที่ยวด้วยระบบคอมพิวเตอร์ อย่างง่าย : กรณีศึกษาการเลี้ยงหอยในอำเภอภูชนิดลักษ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี” โดย รวบรวมข้อมูลด้านการบริการการท่องเที่ยวทางการเกษตรและการเลี้ยงหอยเพื่อ สร้างโปรแกรมสำหรับถ่ายทอดข้อมูลการเลี้ยงหอยสู่นักท่องเที่ยว ตลอดทั้ง เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

การท่องเที่ยวเชิงเกษตรสุราษฎร์ธานี :

การวิจัยฐานทรัพยากรเกษตรสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

ที่มา : วีระบุฑ์ ขุนศรีแก้ว และคณะ, 2551

ภาพ 32-37 หอยชนิดต่างๆ

5.8.1 ข้อมูลด้านการท่องเที่ยวสำหรับเกษตรกรผู้เลี้ยงหอย

ข้อมูลด้านการท่องเที่ยวสำหรับเกษตรกร ควรประกอบด้วย ประวัติ ความเป็นมาของการเลี้ยงหอย การเลือกทำเลเลี้ยงหอย ระบบการเลี้ยง การรวบรวม พันธุ์ ต้นทุนและผลตอบแทน ปัญหาและอุปสรรคในการเลี้ยงหอยและการเก็บเกี่ยว ผลผลิตหอย

ด้านการบริการท่องเที่ยวทางการเกษตรและการเลี้ยงหอยประกอบด้วย ข้อมูลดังต่อไปนี้ คือ

การท่องเที่ยวเชิงเกษตรสุราษฎร์ธานี :
การวิจัยฐานทรัพยากรเกษตรสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

- ประวัติความเป็นมาของการเลี้ยงหอย
- การเลือกทำเลเลี้ยง
- ระบบการเลี้ยง
- การรวบรวมพันธุ์
- ต้นทุนและผลตอบแทน
- การเก็บเกี่ยวผลผลิตหอย
- ปัญหาและอุปสรรคในการเลี้ยงหอย
- คุณค่าทางโภชนาการ
- การเลือกซื้อหอย
- ประโยชน์ของเปลือกหอย
- เมนูอาหารที่ทำจากหอย

5.8.2 ข้อมูลด้านการเลี้ยงหอย

พื้นที่อำเภอภาณุจันดิษฐ์ มีความเหมาะสมสมต่อการทำฟาร์มเลี้ยงหอย ผลผลิตที่ได้มีคุณภาพดี การทำฟาร์มหอยสามารถส่งเสริมเป็นการท่องเที่ยวเชิงเกษตรได้ ข้อมูลเกี่ยวกับการเลี้ยงหอย ควรประกอบด้วยข้อมูลดังต่อไปนี้

- ประวัติความเป็นมาของการเลี้ยงหอย
- การเลือกทำเลเลี้ยง
- ระบบการเลี้ยง
- การเตรียมแปลงเลี้ยง
- การรวบรวมพันธุ์
- การจัดการและดูแลรักษา
- ต้นทุนและผลตอบแทน
- ปัญหาและอุปสรรคในการเลี้ยงหอย
- การเก็บเกี่ยวผลผลิตหอย
- การเลือกซื้อหอยเพื่อบริโภค

เติดชาย ช่วยบำรุง

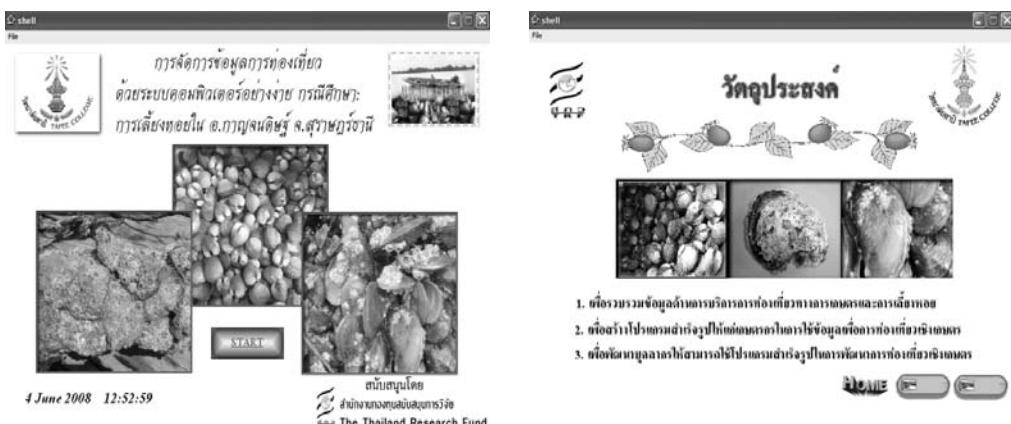

การท่องเที่ยวเชิงเกษตรสุราษฎร์ธานี :

การวิจัยฐานทรัพยากรเกษตรสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

5.8.3 โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับใช้ข้อมูลของเกษตรกรเพื่อการท่องเที่ยว

ผลการศึกษา พบว่า เกษตรกรผู้เลี้ยงหอยล้วนใหญ่ยังขาดทักษะในการใช้งานคอมพิวเตอร์ ไม่มีความชำนาญในการใช้งานคอมพิวเตอร์ ดังนั้น โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับใช้ข้อมูลของเกษตรกรเพื่อการท่องเที่ยวควรมีลักษณะที่สามารถค้นหาข้อมูลที่สนใจได้รวดเร็ว เข้าถึงข้อมูลได้่าย สะดวกและง่ายในการใช้งาน เนื่องจากเกษตรกรผู้เลี้ยงหอยยังขาดความชำนาญในการใช้คอมพิวเตอร์

ที่มา : ธีระยุทธ ชุนศรีแก้ว และคณะ, 2551

ภาพ 38-39 โปรแกรมสำเร็จรูปในการพัฒนาการท่องเที่ยวสำหรับเกษตรกรผู้เลี้ยงหอย

5.8.4 วิธีการพัฒนาบุคลากรให้สามารถใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการพัฒนาการท่องเที่ยว

เกษตรกรผู้เลี้ยงหอยล้วนใหญ่มีความรู้ ความเข้าใจ ในเรื่องระบบคอมพิวเตอร์ น้อยไม่มีความชำนาญในการใช้งานคอมพิวเตอร์ ดังนั้น ในการจัดอบรมการใช้งานโปรแกรมสำเร็จรูปให้แก่เกษตรกรผู้เลี้ยงหอย จึงจำเป็นต้องมีการอบรมความรู้เบื้องต้นด้านการใช้งานคอมพิวเตอร์ เพื่อปูพื้นฐานในการใช้งานระบบคอมพิวเตอร์ และอบรมเชิงปฏิบัติการการใช้งานโปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการใช้ข้อมูลของเกษตรกรเพื่อการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวเชิงเกษตรสุราษฎร์ธานี :
การวิจัยฐานทรัพยากรเกษตรสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

ดังนั้น ในการจัดโครงการอบรมและพัฒนาเกษตรกรให้สามารถใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการพัฒนาการท่องเที่ยว ควรมีกำหนดการ ดังตาราง 12

ตาราง 12 ตัวอย่างกำหนดการการอบรมและพัฒนาเกษตรกรให้สามารถใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการพัฒนาการท่องเที่ยว

เวลา	กำหนดการ
08.30 น. - 09.00 น.	- ลงทะเบียน
09.00 น. - 09.10 น.	- กล่าวต้อนรับผู้เข้าร่วมการอบรมเชิงปฏิบัติการ
09.10 น. - 10.30 น.	- ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการใช้งานคอมพิวเตอร์
10.30 น. - 10.45 น.	- รับประทานอาหารว่าง
10.45 น. - 12.00 น.	- ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการใช้งานคอมพิวเตอร์ (ต่อ)
12.00 น. - 13.00 น.	- รับประทานอาหารกลางวัน
13.00 น. - 14.30 น.	- การใช้งานโปรแกรมการใช้ข้อมูลการเลี้ยงหอย
14.30 น. - 14.45 น.	- รับประทานอาหารว่าง
14.45 น. - 16.00 น.	- ปฏิบัติการจริงในการใช้งานโปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับใช้ข้อมูลของเกษตรกรเพื่อการท่องเที่ยว
16.00 น. - 16.15 น.	- ปิดโครงการอบรม

ที่มา : ศิริรุทธิ์ ชุนศรีแก้ว และคณะ, 2551

วิธีการพัฒนาเกษตรกรให้สามารถใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการพัฒนาการท่องเที่ยว มีดังนี้ ควรมีการอบรมความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการใช้งานระบบคอมพิวเตอร์ การอบรมเชิงปฏิบัติการการใช้งานโปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับใช้ข้อมูลของเกษตรกรเพื่อการท่องเที่ยว รวมถึงการจัดสัมมนาในหัวข้อต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น แนวทางการประยุกต์ใช้ระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยว ตลอดจนการศึกษาดูงานในฟาร์มหอยที่ประสบความสำเร็จ

เทิดชาย ช่วยบำรุง

179

การท่องเที่ยวเชิงเกษตรสุราษฎร์ธานี :

การวิจัยฐานทรัพยากรเกษตรสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

5.9 กลุ่มผู้เลี้ยงสัตว์น้ำ ตำบลลดอนลัก อำเภอตอนลักษ์

ตำบลลดอนลัก อำเภอตอนลักษ์ มีระยะทางประมาณ 60 กิโลเมตร ตามทางหลวงหมายเลข 401 และ 4142 จากค่ากลางจังหวัดสุราษฎร์ธานี ค่อนไปทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือ เทศบาลตำบลลดอนลักมีพื้นที่ 21 ตารางกิโลเมตร ประกอบด้วย 6 หมู่บ้าน สภาพพื้นที่ติดกับอ่าวไทยและเป็นเมืองหน้าด่าน เป็นประตุลุ่มลังท่องเที่ยวในอ่าวไทย มีปากคลองตอนลักเป็นคลองลำคัญ สองฝั่งคลองเป็นป่าชายเลน สภาพพื้นที่เหมาะสมที่จะพัฒนาเป็นเมืองศูนย์กลางการประมงและพัฒนาให้เป็นศูนย์กลางท่าเทียบเรือ เทศบาลตำบลลดอนลักมีลเนินทางคมนาคมเชื่อมโยงถึงท่าเทียบเรือจังหวัดระนอง จังหวัดภูเก็ตหรือเมืองฝั่งตะวันตกของภาคใต้ ซึ่งสามารถขนถ่ายลินค้าได้เร็วและประหยัดค่าใช้จ่าย รวมทั้งสามารถส่งเสริมการท่องเที่ยวทางทะเลเนื่องจาก เทศบาลตำบลลดอนลักเป็นลนทางและมีท่าเรือเพอร์รี่ที่จะเดินทางไปถึงเกาะสมุย เกาะพะงัน เกาะเต่าและหมู่เกาะต่างๆ ในอ่าวไทย ส่วนพื้นที่ทางทิศตะวันออกเป็นที่ราบเชิงเขา มีลักษณะภูมิประเทศหลากหลายแก่การทำเกษตร เช่นทำสวนยาง สวนผักผลไม้ ฯลฯ มีสภาพภูมิอากาศเป็นแบบร้อนชื้นใกล้ลนศูนย์สูตร มีอากาศอบอุ่นตลอดทั้งปี อุณหภูมิเฉลี่ยประมาณ 29 องศาเซลเซียส มี 2 ฤดู คือฤดูร้อนและฤดูฝน ประชากรส่วนใหญ่เป็นชาวพื้นเมืองและคนต่างด้าวที่อพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานและประกอบอาชีพ ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพการประมง เพราะชุมชนมีที่ตั้งอยู่ชายฝั่งทะเลตลอดจนมีคลองขนาดใหญ่ที่ใช้จอดเรือประมง นอกจากนั้นก็มีการประกอบอาชีพเกษตรกรรม รับจำจงและค้าขาย ส่วนชาวต่างด้าวส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพรับจ้างตามสถานประกอบการแพปลาและเรือประมง และประชากรต่างด้าวที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ของเทศบาลตำบลลดอนลักนั้นจะประกอบอาชีพรับราชการค้าขายและประมง (เทศบาลตำบลลดอนลัก อ้างถึงใน สมมาล เลี้ยงสุย และคณะ, 2551)

ตำบลลดอนลักเป็นทางผ่านที่นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเดินทางเข้ามาเพื่อจะเดินทางต่อไปยังเกาะสมุยและหมู่เกาะต่างๆ จึงเป็นจุดแข็งของตำบล ซึ่งประชาชนในตำบลควรคำนึงถึงการจัดการเพื่อร้องรับการท่องเที่ยวพร้อมๆ กับการรักษา

วัฒนธรรมและทรัพยากรธรรมชาติภายในตำบลให้มากที่สุด และจุดแข็งที่สำคัญของตำบลอีกประการหนึ่ง คือ ความหลากหลายของทรัพยากรทางทะเล โดยเฉพาะการประมงชายฝั่ง ส่วนด้านเศรษฐกิจและสังคม พบว่า ประชากรส่วนใหญ่ในตำบลมีฐานะความเป็นอยู่ในระดับที่ไม่ผ่านเกณฑ์รายได้มาตรฐาน จปส. โดยรายได้ส่วนใหญ่มาจากภาคเกษตรกรรมเป็นหลัก อันได้แก่ ทำนา ทำสวน การประมงและมีรายได้เสริมจากการเลี้ยงไก่พื้นบ้าน ซึ่งชาวตอนลักษณะส่วนใหญ่ประกอบอาชีพสวนยางพารา ผลไม้และทำประมงเป็นหลัก อีกทั้งมีการทำเกษตรทฤษฎีใหม่ การทำปศุสัตว์และประมงที่มีการจัดการเพื่อลดผลกระทบลั่นล้อม นำจะสามารถเพิ่มจำนวนผลผลิตต่อพื้นที่ได้ จึงน่าจะมีการลงเริ่มให้ลิ่งแวดล้อมของตำบลลดอนลักษณะขึ้น พัฒนาไปสู่การเกษตรที่ยั่งยืนมากขึ้น ส่วนในพื้นที่ป่าชายเลน ชุมชนควรรวมกลุ่มเพื่อนำรากษ์และวางแผนการจัดการโดยมีการป่าไม้ custody ให้คำแนะนำการจัดการเพิ่มเติมและศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลอาจจะประสานกับการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย เพื่อพิจารณาแนวทางการจัดการป่าชายเลนให้สอดรับกับการพัฒนาเป็นการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ต่อไป ทั้งนี้ชุมชนเป็นผู้ตัดสินใจว่าจะจัดการป่าชายเลนเพื่อการอนุรักษ์เพียงอย่างเดียวหรือจัดการเป็นการท่องเที่ยวเชิงเกษตร (โครงการศึกษาความเหมาะสมและจัดทำแผนพัฒนาการเกษตร 107 ตำบล โดยความร่วมมือระหว่างภาควิชาวิทยาศาสตร์ลิ่งแวดล้อมมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์กับกรมพัฒนาที่ดิน (www.ldd.go.th/Lddwebsite/WebpId/l)

สมมาล เลี้งสุ และคณะ (2551) ได้ศึกษา “รูปแบบการพัฒนาคักกี้ภาพการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของกลุ่มผู้เลี้ยงลักษณะน้ำตำบลลดอนลักษณะgeo ลดอนลักษณะ จังหวัดสุราษฎร์ธานี” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อหารูปแบบการพัฒนา กลุ่มผู้เลี้ยงลักษณะน้ำในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ตำบลลดอนลักษณะ ศึกษาความเหมาะสมและจัดทำแผนพัฒนาการเกษตร 107 ตำบล โดยความร่วมมือระหว่างภาควิชาชีววิทยาศาสตร์ลิ่งแวดล้อมมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์กับกรมพัฒนาที่ดิน (www.ldd.go.th/Lddwebsite/WebpId/l)

การท่องเที่ยวเชิงเกษตรสุราษฎร์ธานี :
การวิจัยฐานทรัพยากรเกษตรสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

5.9.1 ศักยภาพการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของกลุ่มผู้เลี้ยงสัตว์น้ำ ตำบลลดอนลักษ์ อำเภอตอนลักษ์

ผลการศึกษาแบ่งศักยภาพการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของกลุ่มผู้เลี้ยงสัตว์น้ำ ตำบลลดอนลักษ์ออกเป็น 3 ด้าน คือ 1) ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน 2) ด้านลักษณะภูมิประเทศและทรัพยากรธรรมชาติ และ 3) ด้านศักยภาพในการให้บริการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ดังนี้

1) ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตร มีศักยภาพอยู่ในระดับมาก กล่าวคือ กลุ่มพัฒนาอาชีพผู้เลี้ยงสัตว์น้ำตำบลลดอนลักษ์ได้รวมกลุ่มจนได้รับรองขึ้นทะเบียนเป็นกลุ่มอาชีพวิสาหกิจชุมชนของโครงการสนับสนุนด้านสังคม (Social Support Project : SSP) เมื่อวันที่ 28 เมษายน 2547 (เอกสารของกลุ่มพัฒนาอาชีพผู้เลี้ยงสัตว์น้ำตำบลลดอนลักษ์ อ้างถึงในสมมาล เลี้ງสุย และคณะ, 2551) ต่อมาระบุประมงได้ตรวจคุณภาพของสัตว์น้ำในกระชังของรองประธานกลุ่มผู้เลี้ยงสัตว์น้ำตำบลลดอนลักษ์ ซึ่ง นายคมลัน หนูวน ปรากฏว่าผ่านการรับรองจากกรมประมงในการผลิตสัตว์น้ำขั้นปลดภัย โดยนายวีระ เจริญพักตร์ เป็นผู้ให้การรับรอง เมื่อวันที่ 9 มิถุนายน 2547 ทางกลุ่มจึงส่งบุคคลดังกล่าวเข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตร “ประมงอาสา” เมื่อวันที่ 28 มิถุนายน 2548 เพื่อเป็นตัวแทนของกลุ่มในการถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับการเลี้ยงสัตว์น้ำ จากการมีส่วนร่วมในการเลี้ยงสัตว์น้ำในกระชัง ร่วมจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และร่วมรักษาความสะอาดของปากคลองตอนลักษ์ ทำให้ทั้งองค์กรบริหารส่วนจังหวัด เทศบาลตำบลลดอนลักษ์ สภาอัฒนธรรมและอำเภอตอนลักษ์ ประกาศเกียรติคุณของกลุ่มให้เป็นเครือข่ายแหล่งเรียนรู้และมีผลงานดีเด่นด้านการเลี้ยงปลาในกระชัง จนทำให้โรงเรียนต่างๆ เดินทางมาท่องเที่ยวในโครงการน้ำใส่ให้ทัวไทยดุจน้ำพระทัยพระราชินี โครงการอนุรักษ์ลิ้งแวดล้อม พังบรรยายการเลี้ยงปลาขนาดกว่าร้อยและล่ำงเรือชมธรรมชาติ ซึ่งมีทั้งห้องห้องน้ำในบางห้องห้องและในคลองบ้านห้วยชุมแหล่งทรัพยากรสมบูรณ์ ต้นโคงกางขนาดใหญ่ และปลูกไม้โถงกางป่าชายเลน ซึ่งการมีส่วนร่วมของกลุ่มในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรลงผลให้เกิดการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบยั่งยืน

2) ด้านลักษณะภูมิประเทศและทรัพยากรธรรมชาติ มีคักกษภาพอยู่ในระดับปานกลาง กล่าวคือ การเข้าถึงกลุ่มผู้เลี้ยงสัตว์น้ำปัจจุบันมีเรื่องของศูนย์ 3 ลำ ใช้ในการรับ-ส่งนักท่องเที่ยวและกลุ่มต่างๆ ที่สนใจศึกษาประมง สัตว์น้ำและชุมชนธรรมชาติของป่าชายเลน เพราะสภาพแวดล้อมสวยงามสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้โดยมีศูนย์เรียนรู้การเลี้ยงปลาในกระชัง น้ำผุดในป่าชายเลนเข้าทำเบาะและลงเรือล่องคลองดอนลักเพื่อชมความงามจากแสงระยิบระยับจากทิ่งห้อยนับล้านตัวบนต้นโงกกาลงองฝั่งคลองในบางทิ่งห้อย ชมต้นโงกกาลงขนาดใหญ่ สูงกว่า 10 เมตร ที่บางตั้งหีบ ชมบู๊แสมและลิงแสม ชมสวนกล้วยไม้ ดอกหน้าวัว นมัสการพระบรมสาริริกธาตุที่วัดเขาสุวรรณประดิษฐ์ (หลวงพ่อจ้อย) และชมพิพิธภัณฑ์ปลาทินซึ่งเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นของชาวดอนลัก บริเวณข้างเคียงยังมีหาดนางคำสามารถชมโลมานานาชนิด แต่ยังไม่ได้รับการส่งเสริมจากภาครัฐ เพราะหลายคนเกรงว่าการท่องเที่ยวลักษณะนี้จะนำความสกปรกมาสู่คลองและไม่น่าจะดึงดูดนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติได้มากเท่ากีฬามวยซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางทะเลระดับโลก

3) ด้านคักกษภาพในด้านการให้บริการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอยู่ในระดับปานกลาง กล่าวคือ ในด้านร้านอาหารและบริการต่างๆ อำเภออดอนลักษ์มีอาณาเขตติดกับทะเล บริเวณที่เรียกว่าอ่าวบ้านดอนติดอ่าวไทยฝั่งตะวันออกถึง 2 ด้าน จึงเอื้ออำนวยต่อการประกอบอาชีพประมงน้ำเค็ม ทั้งในรูปแบบประมงชายฝั่งและประมงน้ำลึก มีแพปลารับซื้ออาหารทะเลทั้งสดและแห้ง และการแปรรูปทุกชนิดแบบครบวงจร อาชีพดังกล่าวสร้างรายได้ให้แก่ชาวดอนลักปีละหลายร้อยล้านบาทแต่ที่เป็นผลิตภัณฑ์ของกลุ่มผู้เลี้ยงสัตว์น้ำมี 2 อย่าง คือ กะปิและกุ้งแห้ง

ในส่วนของจุดพักผ่อนและจุดพักรถของนักท่องเที่ยวในอำเภออดอนลักษ์ ยังอยู่ในแผนพัฒนาการท่องเที่ยวของเทศบาลตำบลลดอนลัก การบริการแบบโฮมสเตย์ (Home Stay) ทางกลุ่มผู้เลี้ยงสัตว์น้ำมีความพร้อมเพียง 3 ครัวเรือน การบริหารด้านการตลาด ชุมชนมีความพร้อมในการจัดการการท่องเที่ยวในระดับหนึ่ง และเป็นอิสระในการบริหาร แต่ขาดการประชาสัมพันธ์สู่ระดับนานาชาติ ความพร้อมด้านกายภาพกลุ่มยังขาดป้ายแสดงการต้อนรับขนาดใหญ่กับรายละเอียดเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวเชิงเกษตรสุราษฎร์ธานี :

การวิจัยฐานทรัพยากรเกษตรสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

ทั้งไฟฟ้าและน้ำประปา ต้องพึ่งพาวัสดุบากและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัด
สุราษฎร์ธานี

5.9.2 รูปแบบการพัฒนากลุ่มผู้เลี้ยงสัตว์น้ำให้มีความพร้อมในการจัดการ แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ตำบลลดอนลักษ

รูปแบบการพัฒนากลุ่มผู้เลี้ยงสัตว์น้ำในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว
เชิงเกษตร ตำบลลดอนลักษ อำเภอลดอนลักษ จังหวัดสุราษฎร์ธานี เป็นการพัฒนา
การบริหารจัดการกลุ่ม การบริหารจัดการของผู้ประกอบการนำเที่ยวหรือมัคคุเทศก์
และการจัดเตรียมความพร้อมของกลุ่มผู้เลี้ยงสัตว์น้ำ

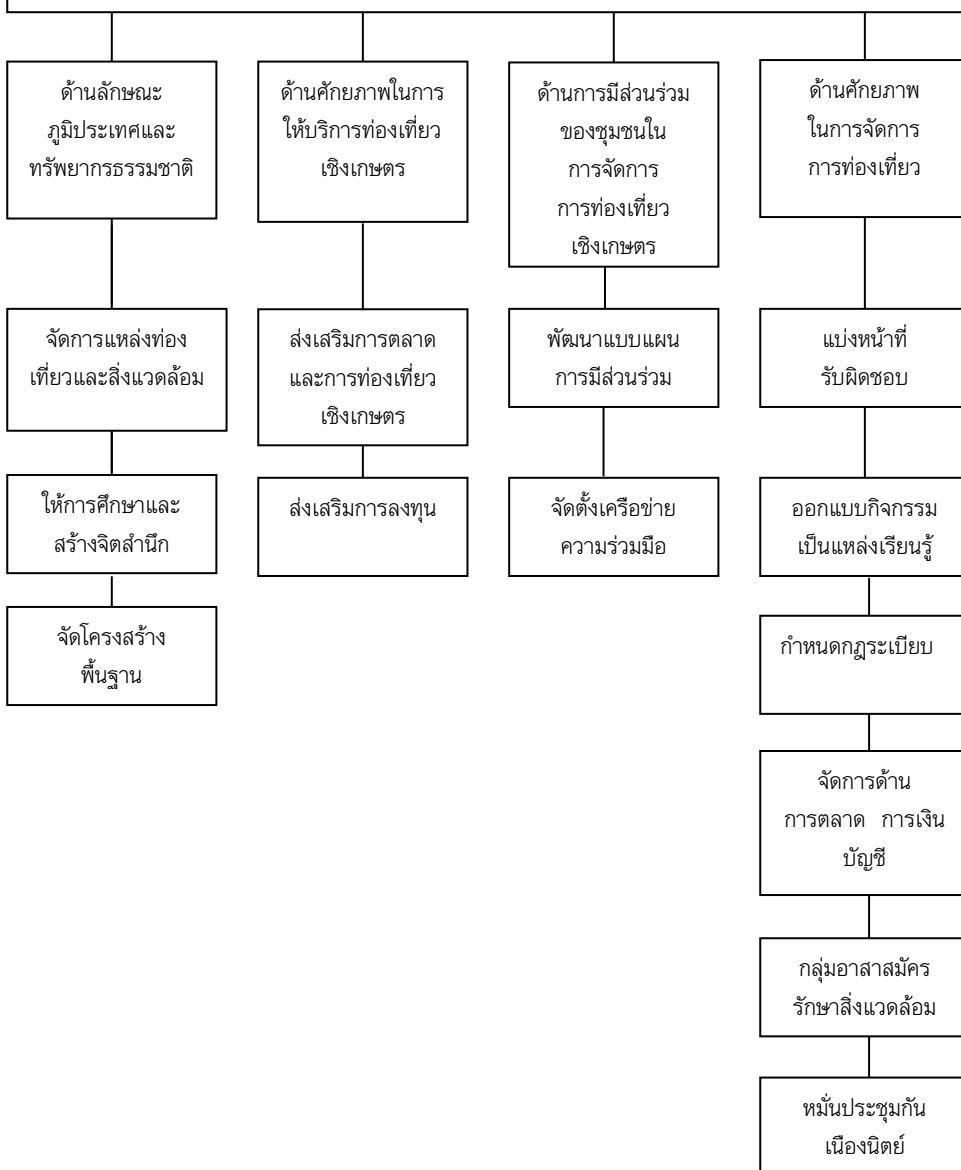
ในด้านการจัดการแหล่งท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม ภาครัฐต้องให้
การสนับสนุนกลุ่มผู้เลี้ยงสัตว์น้ำในการวางแผน กำหนดกรอบโดยมีมาตรฐานที่ชัดเจน
จัดระบบข้อมูลข่าวสาร สนับสนุนการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม ส่วนการส่งเสริม
การตลาดและการท่องเที่ยวเชิงเกษตร กลุ่มกำกับการส่งเสริมตลาดการท่องเที่ยว
เชิงเกษตรในทิศทางที่เหมาะสม โดยพัฒนาแบบแผนการมีส่วนร่วมของชุมชน
ตลอดจนการมีส่วนร่วมของห้องถิ่นในด้านการลงทุนผลิตสินค้าและบริการ สนับสนุน
การจัดตั้งเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรเปิดโอกาสให้
สมาชิกกลุ่มมีส่วนร่วมในการวางแผนตัดสินใจและติดตามประเมินผล สนับสนุน
พัฒนาศักยภาพบุคลากร โดยการเพิ่มความรู้และทักษะในการจัดการพัฒนา
การดำเนินธุรกิจท่องเที่ยวเชิงเกษตรสนับสนุนให้กลุ่มผู้เลี้ยงสัตว์น้ำรักษาความสะอาด
คลองดอนลักษ และกลุ่มต้องมีการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบเพื่อรองรับการท่องเที่ยว
เชิงเกษตรต่อไป ซึ่งสรุปเป็นรูปแบบ ได้ดังภาพ 40

การท่องเที่ยวเชิงเกษตรสุราษฎร์ธานี :
การวิจัยฐานทรัพยากรเกษตรสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

**รูปแบบการพัฒนากลุ่มผู้เลี้ยงลัตวน้ำให้มีความพร้อม
ในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ตำบลลดอนลัก อำเภอตอนลัก จังหวัดสุราษฎร์ธานี**

ที่มา : สมมาส เลี้ยงสุย และคณะ, 2551

ภาพ 40 รูปแบบการพัฒนากลุ่มผู้เลี้ยงลัตวน้ำให้มีความพร้อมในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรตำบลลดอนลัก

เพิดชาย ช่วยบำรุง

การท่องเที่ยวเชิงเกษตรสุราษฎร์ธานี :

การวิจัยฐานทรัพยากรเกษตรสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

5.10 ชุมชนแหลมโพธิ์ ตำบลพุ่มเรียง อำเภอเมือง

ชุมชนแหลมโพธิ์เป็นชุมชนหนึ่งในตำบลพุ่มเรียง อำเภอเมือง จังหวัด สุราษฎร์ธานี ซึ่งชาวแหลมโพธิ์ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพประมงชายฝั่งมายาวนาน มี การทำฟาร์มเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ เช่น พาร์มหอยแครง แต่เกษตรกรที่ทำฟาร์ม เลี้ยงหอยแครงดังกล่าวไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร จึงทำให้เกิดคอกหอยแครง ร้าง ทำให้สัตว์น้ำต่างๆ เข้ามาอยู่อาศัย เช่น พะยูน โลมาและฉลาม อีกทั้งยังมีที่พัก อาศัยสำหรับเจ้าของคอกหอยซึ่งสามารถตัดแปลงเป็นที่พักนักท่องเที่ยวที่จะมา เยี่ยมชมสัตว์น้ำต่างๆ เหล่านั้นได้

ที่มา : จุฑามาศ กระจางศรี และคณะ, 2551

ภาพ 41 หาดแหลมโพธิ์

ในชุมชนแหลมโพธิ์จึงเกิดกลุ่มนรรักษ์ทรัพยากรชายฝั่งขึ้นโดยมีเป้าหมายในการอนรรักษ์และจับสัตว์น้ำที่มีขนาดพอเหมาะสมเท่านั้นและไม่จับสัตว์น้ำในฤดูวางไข่ โดยเฉพาะปูม้าหากจับได้ตัวเล็กๆ จะปล่อยลงสู่ทะเล ในการจับสัตว์น้ำแต่ละครั้งตามภูมิปัญญาชาวบ้านซึ่งมีความน่าสนใจและเป็นสิ่งหนึ่งที่น่าจะดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มาเยือนเพื่อศึกษาหาความรู้พร้อมกับการบริโภคอาหารทะเลที่สดใหม่หรือ นักท่องเที่ยวอาจจับสัตว์ทะเลด้วยตัวเองและได้เรียนรู้ถึงการนำสัตว์ทะเลเหล่านั้นมาประกอบอาหารได้อย่างถูกต้องเหมาะสมสมและซึ่งชุมชนธรรมชาติริมฝั่งทะเลไปพร้อมๆ กันด้วย แต่พื้นที่ดังกล่าวยังไม่มีการจัดการข้อมูลให้เป็นระบบหรือกล่าวได้ว่า

การท่องเที่ยวเชิงเกษตรสุราษฎร์ธานี :
การวิจัยฐานทรัพยากรเกษตรสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรดังกล่าวยังไม่มีการประชาสัมพันธ์ให้เป็นที่รู้จักทั้งด้าน กิจกรรม ข้อมูลการท่องเที่ยว ตลอดจนยังไม่มีการจัดระบบข้อมูลให้ง่ายต่อ การบอกเล่าหรือการสืบค้น

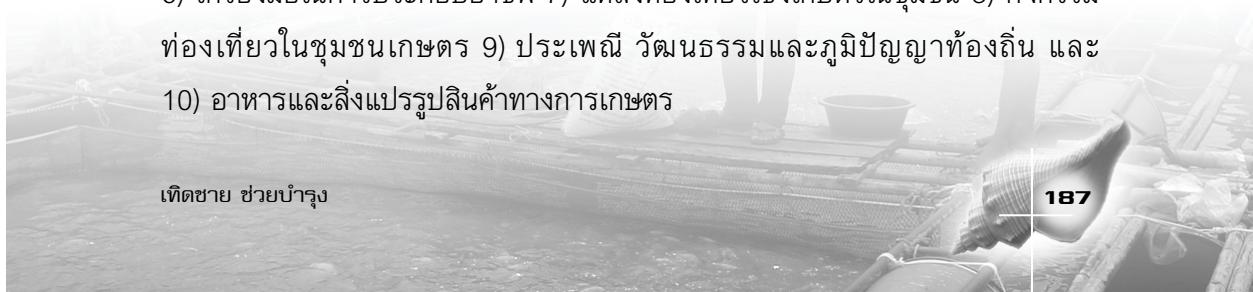
ที่มา : จุฑามาศ กระจางศรี และคณะ, 2551

ภาพ 42-43 กิจกรรมการประมงที่ชุมชนแหลมโพธิ์

จุฑามาศ กระจางศรี และคณะ (2551) จึงศึกษา “การจัดการความรู้สู่เรื่องเล่า ของชุมชนแหลมโพธิ์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืน” เพื่อร่วบรวม องค์ความรู้ด้านต่างๆ ของชุมชนแหลมโพธิ์ สร้างฐานข้อมูลองค์ความรู้เกี่ยวกับ ชุมชนแหลมโพธิ์และเรื่องราวแบบเรื่องเล่าของชุมชนแหลมโพธิ์ โดยเผยแพร่เรื่องราว ของชุมชนแหลมโพธิ์ผ่านทางเว็บไซต์และหนังสือ

5.10.1 ข้อมูลองค์ความรู้ของชุมชนแหลมโพธิ์

องค์ความรู้ของชุมชนแหลมโพธิ์ ประกอบด้วย 10 ด้าน ได้แก่ 1) ข้อมูล ทั่วไปของอำเภอไชยา เทศบาลตำบลพุฒเรียงและชุมชนแหลมโพธิ์ 2) แหลมโพธิ์ในอดีต 3) โบราณสถานและโบราณวัตถุ 4) ทรัพยากรชายฝั่ง 5) การประกอบอาชีพ 6) เครื่องมือในการประกอบอาชีพ 7) แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรในชุมชน 8) กิจกรรม ท่องเที่ยวในชุมชนเกษตร 9) ประเพณี วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น และ 10) อาหารและสิ่งแปรรูปulinค้าทางการเกษตร

การท่องเที่ยวเชิงเกษตรสุราษฎร์ธานี :

การวิจัยฐานทรัพยากรเกษตรสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

ชุมชนแหลมโพธิ์ ตั้งอยู่ ณ หมู่ที่ 5 เทศบาลตำบลพุมเรียง อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี เป็นชุมชนชายฝั่งทะเลที่มีการทำอาชีพประมงเป็นหลัก สภาพภูมิประเทศเป็นดินทรายร่วน ป่าไปร่อง ป่าโกรก กองและป่าชายเลนเป็นส่วนใหญ่ การตั้งถิ่นฐานในปัจจุบันตั้งอยู่ใกล้ลำคลองเพื่อความสะดวกในการประกอบอาชีพ ประมง แหลมโพธิ์เป็นชุมชนเล็กที่มีความเป็นอยู่อย่างพอเพียง มีชายหาดที่สวยงาม เหมาะสมแก่การท่องเที่ยว

แหลมโพธิ์ในอดีตเป็นที่ตั้งของอำเภอไซยา รุ่งเรืองมาจากการค้าประมง โดยมีหลักฐานจากโบราณสถานและโบราณวัตถุที่หลงเหลืออยู่ เช่น ซากเรือโบราณ บ่อน้ำโบราณ ลูกปัดลวดลายต่างๆ เป็นต้น แหลมโพธิ์เคยเป็นเมืองท่าที่สำคัญในการค้าชายระหะว่างเมืองไซยา กับชาติต่างๆ ในตะวันตก เป็นสถานที่ที่พระเจ้าตากสินมหาราชได้ทรงนำกองทัพเรือแวงเพื่อตรวจกองทัพบก ในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้เสด็จมาเยี่ยมราษฎรที่นี่ด้วย มีการสร้างพลับพลาที่ประทับ ปัจจุบันสถานที่แห่งนี้กลายเป็นร้านอาหารที่เรียกว่า “พลับพลาซีฟื้ด”

โบราณสถานและโบราณวัตถุที่พบอยู่ในชุมชนแหลมโพธิ์เป็นสิ่งยืนยันได้ถึงความเจริญรุ่งเรืองในอดีตเป็นอย่างดี โบราณสถานที่มีความลับพันธ์กันคือบ่อน้ำโบราณซึ่งเป็นบ่อน้ำจืดที่สร้างขึ้นสำหรับคนที่แวงผ่านได้ดีมกิน ส่วนคลาพอต้าและเจ้าแม่ล่องแก้ว เป็นลิ้งคักดีลิทธิอันเป็นที่ลักษณะของคนเดินทางไกล ชาวเรือและชาวประมงต่างๆ นอกจากนั้นแกนไม้เรือลำเกา ท่าเจดีย์ ถ้ำยามที่แตกหัก ลูกปัดสี เป็นสิ่งที่เคยค้าขายกันในบริเวณชายทะเลแหลมโพธิ์และยังคงหลงเหลือให้เห็นจนปัจจุบัน

ชุมชนแหลมโพธิ์มีทรัพยากรธรรมชาติอุดมสมบูรณ์ โดยเฉพาะทรัพยากรสัตว์น้ำที่พบเห็นอย่างซุกซุม ได้แก่ ปลากระพง ปลากระบอก ปลากระเบน พะยูน โลมา ปลาลินหมาย ปลาทราย ปลาช่อน ปลาดุกทะเล กุ้ง กิ้ง ปู หอย สาหร่าย เป็นต้น ซึ่งสัตว์น้ำเศรษฐกิจที่สร้างชื่อเสียงและเป็นที่รู้จักในชุมชนนี้ ได้แก่ หอยขาว บ้ม้าและหอยแครง

ชาวชุมชนแหลมโพธิ์ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพประมงชายฝั่งเป็นหลัก ซึ่งสัตว์น้ำที่จับได้ ได้แก่ ปลา หอย ปู กุ้ง และอื่นๆ นอกจากนี้ยังมีอาชีพเสริม เช่น การรับจำนำไป การรับจำนำและปลูกผักในโรงงานและอาชีพค้าขาย เป็นต้น

การจับสัตว์น้ำแต่ละประเภทจะใช้เครื่องมือที่ไม่เหมือนกันขึ้นอยู่กับรูปแบบของลักษณะแต่ละแห่ง ระบบน้ำชั้น-น้ำล่าง ความลึกของระดับน้ำ ความชำนาญในการใช้เครื่องมือแต่ละประเภท เช่น อวนเข็นปลาทราย ใช้จับปลาทรายและปลากระบอก ตะขอใช้หาปูดำ เลี่ยมใช้หาหอย เป็ดใช้ตกปลา เรือหัวโตงเป็นพาหนะในการนำชาวประมงไปวางแผนล้อมในทะเล ลอบปลาและลอบพันปูม้า ใช้จับปลาและบุ้มม้า อวนปูใช้จับสัตว์น้ำได้เกือบทุกประเภท เป็นต้น

การท่องเที่ยวในชุมชนแหลมโพธิ์ เป็นการท่องเที่ยวเชิงเกษตรตามแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญเพื่อชื่นชมความงามตามธรรมชาติและชุมชนวิถีชีวิตของชาวประมง ร่วมเรียนรู้การอนุรักษ์และเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง ชมบรรยากาศและทิวทัศน์รอบอ่าวพุมเรียงซึ่งยังคงมีทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์อยู่เป็นอันมาก กิจกรรมท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะเป็นกิจกรรมท่องเที่ยวในแหล่งเกษตรกรรมซึ่งเกี่ยวกับอาชีพประมงเป็นหลัก โดยนักท่องเที่ยวสามารถร่วมกับชาวชุมชนแหลมโพธิ์ ทำกิจกรรมเกี่ยวกับการประมงได้ นักท่องเที่ยวจะได้ความรู้จากการท่องเที่ยวโดยคนในชุมชนจะบรรยายให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว

ประเพณีและวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ส่วนใหญ่เหมือนกับท้องถิ่นอื่นในจังหวัดสุราษฎร์ธานี คือเป็นประเพณีที่สืบทอดกันมา ส่วนการทำเครื่องมือประมง เช่น แร็ว แท อวน ลอบพันปูม้าน้ำ นักท่องเที่ยวสามารถร่วมลังเกตการณ์และศึกษาวิธีทำได้ทุกขั้นตอนจากชาวประมงในชุมชน

นอกจากชาวชุมชนแหลมโพธิ์จะมีอาชีพจับสัตว์น้ำไว้บริโภคและจำหน่ายเป็นสินค้าสดแล้ว บางส่วนที่เหลือยังนำมาแปรรูปเป็นสินค้าซึ่งเป็นการถนอมอาหารเพื่อเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้าเหล่านั้นด้วย ซึ่งสัตว์น้ำที่นิยมนำมาแปรรูป ได้แก่ เนื้อปูม้า ปลาเก้า หอยแครง กั้ง กุ้งและกุ้งเคย ซึ่งสินค้าเหล่านี้สามารถสร้างรายได้ให้กับชุมชนได้อีกด้วยหนึ่ง

การท่องเที่ยวเชิงเกษตรสุราษฎร์ธานี :

การวิจัยฐานทรัพยากรเกษตรสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

อย่างไรก็ตามการศึกษาครั้งนี้ได้ถอดความรู้เป็นเรื่องเล่าของชาวชุมชนแหลมโพธิ์ เพื่อนำเสนอองค์ความรู้สู่เรื่องเล่าของชุมชนแหลมโพธิ์ ในรูปแบบของเว็บไซต์ (www.agro-tourism-suratthani.com) และหนังสือเรื่องเล่าเพื่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชนแหลมโพธิ์อย่างยั่งยืน

5.10.2 วิธีแปลงข้อมูลองค์ความรู้สู่เรื่องเล่า

การจัดการความรู้ (Knowledge Management) ประกอบด้วยกระบวนการหลักๆ ได้แก่ การค้นหาความรู้ การสร้างและแสวงหาความรู้ การจัดการความรู้ให้เป็นระบบ การประมวลและกลั่นกรองความรู้ การเข้าถึงความรู้ การแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้และการเรียนรู้ และเพื่อให้มีการนำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด จึงมีการใช้เครื่องมือหลายประเภทในการถ่ายทอดและแลกเปลี่ยนความรู้ รวมทั้งการช่วยให้ผู้สนใจสามารถเข้าถึงความรู้ได้โดยสะดวก เพื่อที่จะส่งเสริมการจัดการความรู้ในองค์กรให้มีประสิทธิภาพ

การศึกษาครั้งนี้ใช้เทคนิคการเล่าเรื่อง (Story Telling) ด้วยการถอดความจากความรู้ดั้งเดิมที่คัดเลือกมาเพียงบางส่วนที่น่าสนใจ ผูกโยงเป็นเรื่องเล่าเชิงนิทาน โดยใช้ตัวละครเด่น 1 ตัว พูดถึงเนื้อหาและความรู้ของชุมชนแหลมโพธิ์ นับตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบันของผู้คนในดินแดนพม่าเรียงและแหลมโพธิ์ เพื่อให้ผู้อ่านได้ค้นหาความสำคัญและความเป็นมาในอดีตจนถึงปัจจุบัน เทคนิคการเล่าเรื่องนี้เป็นวิธิการเผยแพร่ข้อมูลต่อผู้สนใจและกระตุ้นให้เกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกัน

ในด้านการท่องเที่ยว การเล่าเรื่องรวมมิจุดเด่นที่น่าสนใจ คือ เรื่องเล่ามีความต่อเนื่องทางอารมณ์ความรู้สึก เน้นการพาผู้ท่องเที่ยวข้อมูลเพื่อสร้างแนวคิดให้ตามติดคิดถึงสิ่งที่เกิดขึ้นเมื่อหลายลิบหรือร้อยปีก่อน การเล่าเรื่องใช้แนวคิดอ้างอิงเนื้อเรื่องจากความรู้ในแต่ละหมวดความรู้หรือเรื่องเดิม โดยยกตัวอย่างตัวละครขึ้นมาในรูปของภาร์ตูนที่เกี่ยวข้องที่เป็นตัวเด่นขึ้นมา 1 ตัวและแวดล้อมไปด้วยตัวการ์ตูนรองอีก 2-3 ตัว การเล่าเรื่องเน้นความเป็นรูปธรรมอย่างชัดเจนซึ่งผู้อ่านสามารถติดตามเรื่องราวได้เหมือนเข้าไปอยู่ในเรื่องเล่าบทนั้นจริงๆ โดยแบ่งเรื่องเล่าออกเป็นจำนวน 25 ชาติ ในรูปแบบของนิทานซึ่งอ่าน “เรื่องเล่าจากแหลมโพธิ์”

5.10.3 เว็บไซต์ที่เสนอองค์ความรู้สู่เรื่องเล่า

ที่มา : จุฑามาศ ภรัจจาศรี และคณะ, 2551

ภาพ 44 ตัวอย่างจากเรื่องเล่าของชุมชนแหลมโพธิ์

การนำเสนอองค์ความรู้สู่เรื่องเล่าของชุมชนแหลมโพธิ์ในลักษณะของเว็บไซต์ ได้พัฒนาเว็บไซต์ด้วยโปรแกรม Macromedia Flash ร่วมกับโปรแกรมอื่นเพื่อนำเสนอเรื่องเล่าในรูปของภาพการ์ตูนเคลื่อนไหวร่วมเสียงผ่านเว็บไซต์ จะเป็นการนำเสนอในลักษณะที่ผู้ชมสามารถคลิกแต่ละฉากเพื่อชมเรื่องเล่าของแหลมโพธิ์ จำกัดจินติงปัจจุบันได้ ซึ่งแต่ละฉากผู้ชมสามารถอ่านข้อความหรือจะคลิกเพื่อฟังเสียงเล่าจากปุ่มฟังเนื้อเรื่องก็ได้ ทำให้เกิดรูปแบบการใช้สื่อเพื่อการสื่อความหมาย และให้ความรู้เผยแพร่สู่กลุ่มเป้าหมายได้ถูกทางนั้น โดยเว็บไซต์ดังกล่าวมีชื่อว่า “เรื่องเล่าจากแหลมโพธิ์” เข้าถึงได้ที่ www.agro-tourism-suratthani.com

5.11 สวนสมุนไพร ตำบลคลองปราบ อำเภอบ้านนาสาร

ตำบลคลองปราบ อำเภอบ้านนาสาร จังหวัดสุราษฎร์ธานี เดิมเป็นล้วนหนึ่งของตำบลพรูพรี ในอดีตมีลักษณะเป็นป่ารากช้ำ มีลัตว์ป่าชูกชุมโดยเฉพาะเลือ ซึ่งชาวบ้านไม่กล้าที่จะลัญจรอคนเดียวในยามค่ำคืน เพราะเลืออกมาทำร้ายชาวบ้านทางการจังส่งเจ้าหน้าที่ผู้มีฝีมือมาปราบเลือจนราบคาบ จึงได้ชื่อว่า “บ้านคลองปราบ”

การท่องเที่ยวเชิงเกษตรสุราษฎร์ธานี :

การวิจัยฐานทรัพยากรเกษตรสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

เลือก” แต่ต่อมาเรียก “บ้านคลองปราบ” จนกระทั่งปี 2528 ได้แยกตัวจากตำบลพรูพี มาเป็นตำบลคลองปราบ โดยมีพื้นที่ 62.20 ตารางกิโลเมตร เป็นที่ราบเชิงเขาเหมาะสม แก่การทำสวนผลไม้และสวนยางพารา มีสถานที่สำคัญในตำบลที่คนรู้จักกันทั่วไป ได้แก่ สำนักสงฆ์ถ้ำขรรุ วัดถ้ำพระ สวนสาธารاثิตย์และสวนการเรียนรู้สมุนไพรด้อย สติต ซึ่งเป็นโครงการเศรษฐกิจพอเพียง หนึ่งตำบลหนึ่งฟาร์มและเป็นแหล่งท่องเที่ยว เชิงเกษตร โดยวิชรี พีชผล และคณะ (2551) ได้ศึกษา “รูปแบบเล่นทาง กิจกรรม และการสื่อความหมายการท่องเที่ยวเชิงเกษตร : กรณีศึกษาสวนสมุนไพร ตำบล คลองปราบ อำเภอบ้านนาสาร จังหวัดสุราษฎร์ธานี” เพื่อร่วบรวมข้อมูลสมุนไพรที่ มีอยู่ในหมู่ที่ 5 ตำบลคลองปราบ อำเภอบ้านนาสาร ที่เอื้อต่อศักยภาพการพัฒนา การท่องเที่ยวเชิงเกษตร ออกแบบเล่นทางเดินเท้าภายในสวนสมุนไพรและเชื่อมโยง กับแหล่งท่องเที่ยวอื่น ออกแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรภายในสวนสมุนไพร และกำหนดรูปแบบการสื่อความหมายการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่เหมาะสมกับ สวนสมุนไพร

ที่มา : www.salaartit.com

ภาพ 45-46 สวนสมุนไพรด้อยสติต

5.11.1 ข้อมูลสมุนไพรที่มีอยู่ในตำบลคลองปราบ

ตำบลคลองปราบมีไม้ใช้สอยพืชเศรษฐกิจและสมุนไพร โดยรวมจำนวน 212

ชนิด จำแนกดังนี้

1) ไม้กลั่นจะสูญพันธุ์โดยรวมจำนวน	53	ชนิด
2) พืชสมุนไพรโดยรวมจำนวน	159	ชนิด

ไม่ใกล้สูญพันธุ์ 53 ชนิด ซึ่งหมายรวมถึงไม้ยืนต้นที่ใกล้จะสูญพันธุ์ เช่นพะโนพื้นที่ตำบลคลองปราบ เนื่องจากชาวบ้านได้นำไปใช้สอยจนเกือบหมด รวมทั้งชาวบ้านที่เปลี่ยนอาชีพซึ่งมีการตัดต้นไม้เพื่อเปลี่ยนพื้นที่ไปปลูกพืชชนิดอื่น เช่น การปลูกยางพารา ปลูกปาล์ม จึงทำให้มีดั้งเดิมใกล้สูญพันธุ์ ได้แก่ ตะเคียนทอง โดยแทนม อินทนิน กระเทียมขี้หมูเข้า ขันูใหญ่ จำปาทอง สุหรีย์ภูทอง รักป่า แคคยอดคำ กฤษณา ทัง มะไฟป่า เลือดครวย ยอดป่า ยาง สุหรีย์ภูนก เงาะป่า ไฝเกียบ ลำแพน ไฝ ป่อง ขุนปาน แหวง เทพขาวโว กระดังชาตัน สาย ยอม กำไล มะไฟกา จำกัด จำปาบุก ตะแบก พยอม พลับ จิกภูเข้า จิกนม กะพงค์ทอง มะหาด วาหิน ชะเม่า ตะเคียนหมี ตีปลี ค้างเด็น กอ พระวน ฝ่าหม้อ ตาเล่อ กระท้อนป่า ดง เօอา ขี้หนอน ยางทะเลและส้มโก

พืชสมุนไพรในสวน 159 ชนิด เป็นพืชที่ใช้ทำเป็นส่วนประกอบของยา ซึ่งยังไม่ได้มีการผสมปูรุ่งหรือแปรสภาพสำหรับการนำมาใช้นั้น อาจมีการดัดแปลงรูปลักษณะของสมุนไพรให้ใช้ได้สะดวกขึ้น เช่น การหันให้มีขีดเล็กหรือตากแห้งแล้วนำมาดัดเป็นผง ได้แก่ กระชาย กระชายคำ กระ-dom กระดังชาตัน กระดูกไก่ขาว กระดูกไก่คำ กระทือ กระทือแดง กระทือแดงดอกขาว กระพาโใหม กระเพราขาว กระเพราแดง กระวน กลวยทองหน้าแห้ง กลวยน้ำวัว กลวยน้ำวัวกับคำ กาหลง กาหลงรัง กำจัด กำลังหนุมาร ขมิ้นเครือตัวผู้ ขมิ้นเครือตัวเมีย ขมิ้นด้วง ขมิ้นทอง ขมิ้นอ้อย ข่าตาแดง ข่าเล็ก ข่าใหญ่ ข้ากัดิน ข้ากแดง ขี้เหล็ก ขี้เหล็กเลือด เข็มขาว เข็มทอง คงบาง คร้า ครุ่ม จำปา จำปูน เนียงพร้า ชมพู่ ชะมองย่าน ช้าพลูช้าง ชิงช้าชาลี ชุมเห็ด แซมใช แซะ ดอกมะลิ ดอกมะลิป่า ตะไคร้ ตะไคร้ห้อม ตาลคำ ตาลลูกติด คำลึง ตีนเป็ด เตบป่า เต่าเกียจ เต่าร้าง แตงหนู หนองดี หนองหลา ทับทิม ทุ่งฟ้า นมสวาร์ค์ดอกขาว นมสวาร์ค์ดอกแดง นมอินทร์ นางแย้ม น้ำข้าว น้ำดับไฟ น้ำนมราชสีห์ เนรภูษี บอร์เพ็ต โบรา ปายสาร ปล้าวป่า ประภะและจันทร์ พักกุด ผักกุดผี ผักเป็ดแดง ผักแมะ ผักหวานช้าง ไฝลีสุก ฝนแสนหา พยาสรรพยายาม พลับพลึง พลูป่า พังງูเขียว พังงูแดง พุทธรักษษา เพกา แพงพวยขาว ไฟล ไฟลเลก ฟ้าแลบ มะขาม มะเดือดชุมพร มะเดือดห้อม มะพร้าว มะไฟเต่า มะยมห้อม มะระขี้นก มะละกอ มะโรง มะโรงขม มะหาด มูกหลวง ไม้ช้อนติหมา ย่านนาง ยาหนูตัน แร็ด ลูกใต้ใบ ว่านกุมา Roth ว่านขมิ้นขาว ว่านจางช้าง ว่านใจคำ ว่านชักมดลูก ว่านตะขบ ว่านทิพเนต ว่านนางจีด ว่านนางติด ว่านเบระห้อม ว่านพระอินทร์ ว่านเพชรชาหิง

การท่องเที่ยวเชิงเกษตรสุราษฎร์ธานี :

การวิจัยฐานทรัพยากรเกษตรสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

ว่าنمหากาฬ ว่าنمหาจักรพรรดิ ว่าنمมหาเพชร ว่าنمลำพันตึง ว่าنمลีทิค ว่าنمแสงอาทิตย์ ว่าنمหนุมารนั่งแท่น ว่าنمหอมแดง ว่าنمหางช้าง ลับ้า ลับ้าหูลิง ลับู่เลือดแดง ลัมกำป้า ลัมกุ้ง ลัมเคย ลัมชะมะวงนก ลัมชะมะวงเล็ก ลัมชะมะวงใหญ่ ลัมป้อย ลัมมะนาว ลัมมะยอม ลัมโมงวัว ลัมໂໂລ ลังกระนี ล่าวหลวง หนองໄກ หญ้าปีนตอน หญ้าลีที หนองตาวยาก หนองบรรทัน หมาก หยีหร่า หวาน หิวเบื้องด้วย หູ້ມີແລະ ໄຫລປິດ

5.11.2 บริเวณที่มีความพร้อมเป็นจุดเด่นในสวนสมุนไพร

บริเวณที่มีความพร้อมเป็นจุดเด่นในสวนสมุนไพร ประกอบด้วยทั้งหมด 6 จุด

1. **บริเวณที่ทำการศูนย์ (จุดชมวิว)** เป็นจุดที่สูงที่สุดในเนื้อที่ 30 ไร่ ภายในบริเวณสวนสมุนไพร

2. **ป่าไม้ธรรมชาติ** ห่างจากจุดชมวิวประมาณ 150 เมตร จะประกอบไปด้วยป่าไม้ธรรมชาติที่ใกล้สูญพันธุ์และมีรarityคุณทางยาสามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้ เช่นเดียวกับพืชสมุนไพร

3. **น้ำตกหินงาม** เป็นน้ำตกที่มีอยู่ในบริเวณสวนสมุนไพรห่างจากบริเวณที่ทำการศูนย์ประมาณ 300 เมตร ในบริเวณนี้สามารถเดินชมไม้ต้นภูเขาซึ่งเป็นไม้ที่นิยมปลูกในปัจจุบันเนื่องจากดูแลง่ายและโตเร็ว พร้อมทั้งในบริเวณนี้ยังสามารถเดินชมพรมไม้หายาก เช่น ต้นจำปาทอง

4. **สวนเกษตรผสมผสาน** บริเวณนี้เป็นสวนเกษตรผสมผสานประกอบด้วยสมุนไพรประมาณ 10 ไร่ เดินทางจากน้ำตกผ่านพรมไม้นานาชนิดสองข้างทางจะมีต้นชบาซึ่งช่วยยึดหน้าดิน เช่นเดียวกับหญ้าแฟกแต่ต้องใช้เวลาในการปลูกนานกว่าอีกทั้งยังมีว่านหลวง ซึ่งมีกลิ่นหอมและยังสามารถใช้สักได้เป็นน้ำหอมได้

5. **สวนสมุนไพรกลางแจ้ง (แปลงเพาะชำกล้าไม้)** บริเวณนี้เป็นแปลงสาธิตกลางแจ้งของโครงการซึ่งจะมีการเพาะชำกล้าไม้สมุนไพร สามารถที่จะนำกลับไปปลูกที่บ้านได้

6. **สวนพืชเศรษฐกิจ** บริเวณด้านล่างของสวนสมุนไพรประกอบด้วยสวนปาล์ม และกลุ่มเกษตรกรเพาะเห็ดฟางซึ่งนักท่องเที่ยวสามารถเข้าเยี่ยมชมและซื้ออาหารลิ้มลองที่กลับบ้าน

5.11.3 เส้นทางเดินเท้าภายในสวนสมุนไพร

เนื่องจากเป็นระยะเริ่มต้นในการทดลองท่องเที่ยว อีกทั้งยังมีนักท่องเที่ยวเข้าไปในสวนสมุนไพรจำนวนน้อยจึงกำหนดให้มีเส้นทางหลักในการเดินเท้าเพื่อท่องเที่ยวในสวนสมุนไพรเพียง 1 เส้นทางเท่านั้น แต่หากมีนักท่องเที่ยวจำนวนมากขึ้น ก็สามารถที่จะเพิ่มเส้นทางเดินเท้าภายในสวนสมุนไพรได้ตามความเหมาะสม เพราะ จุดแห่งแต่ละแห่งสามารถเชื่อมต่อกันได้

การใช้เส้นทางการเดินเท้าภายในสวนสมุนไพร ใช้ระยะเวลาประมาณ 1 ชั่วโมง จากจุดชมวิว ระยะทางในการเดินเท้าประมาณ 600 เมตร โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. เริ่มจากที่ทำการศูนย์ผ่านจุดชมวิวเดินเท้าขึ้นภูเขาเพื่อแวะชมป่าไม้ธรรมชาติซึ่งมีระยะทางห่างจากจุดชมวิวประมาณ 150 เมตร
2. เดินทางไปน้ำตกหินงาม ระยะทางห่างจากป่าไม้ธรรมชาติประมาณ 150 เมตร
3. หลังจากนั้นเดินลงเพื่อชมสวนเกษตรผลผลิตที่ 10 ไร่ ประกอบด้วยพืชสมุนไพรนานาชนิดจากน้ำตกหินงามมายังสวนเกษตรผลผลิตที่ 10 ไร่ ประมาณ 250 เมตร
4. จากนั้นเดินออกสู่บริเวณกลางแจ้งเพื่อชมแปลงสาธิตโครงการ หนึ่งตำบลหนึ่งฟาร์มซึ่งเป็นแปลงเพาะชำกล้าไม้
5. เที่ยวชมพืชเศรษฐกิจและฟาร์มเห็ด

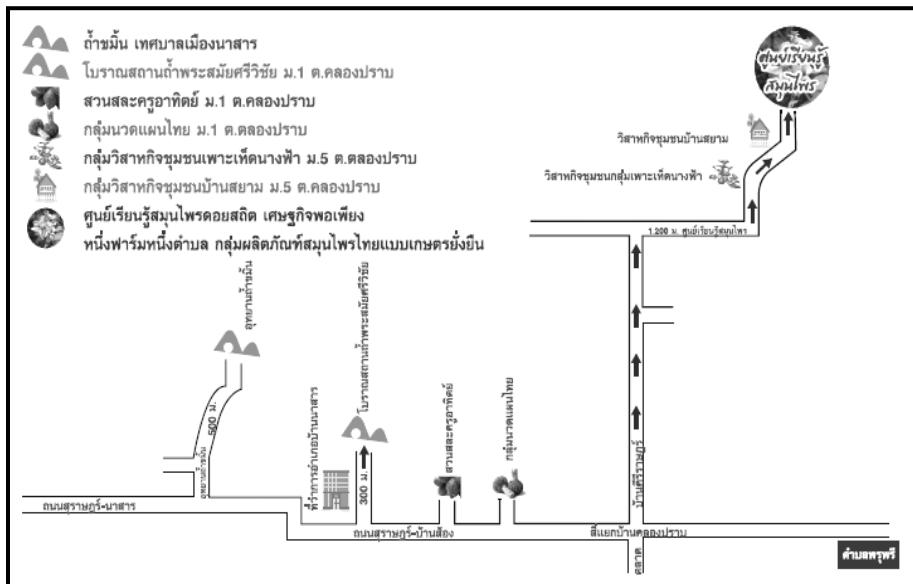
5.11.4 ทรัพยากรการท่องเที่ยวในบริเวณใกล้เคียงและเส้นทางเชื่อมโยงสวนสมุนไพร

ทรัพยากรการท่องเที่ยวในบริเวณใกล้เคียงที่สามารถจัดเป็นเส้นทางเชื่อมโยง มีทั้งที่เป็นสถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติ วัฒนธรรม ทางด้านการเกษตรและด้านลูกภาพ ประกอบด้วย

- ถ้ำขมิ้น
- ถ้ำพระ
- สวนสละอาทิตย์
- โ戎นวด

ผลการศึกษา พบว่า ควรกำหนดให้มีแหล่งท่องเที่ยวเชื่อมโยง 3 แห่ง คือ ถ้ำพระ สวนสละอาทิตย์ และโ戎นวดแผนไทย

การท่องเที่ยวเชิงเกษตรสุราษฎร์ธานี :
การวิจัยฐานทรัพยากรเกษตรสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

ที่มา : วัชรี พีชผล และคณะ, 2551

ภาพ 47 แผนที่เส้นทางเชื่อมโยงสวนสมุนไพร

โดยสถานที่ท่องเที่ยวทั้งสามแห่ง (ถ้ำพระ สวนละอاثิตย์และโรงนวดแผนไทย) อยู่บนเส้นทางจากสุราษฎร์ธานีมายังอำเภอบ้านนาสาร โดยอยู่บนถนนเส้นสุราษฎร์-นาสาร ด้วย

5.11.5 กิจกรรมที่เหมาะสมกับนักท่องเที่ยวและเจ้าของพื้นที่

นักท่องเที่ยวสวนใหญ่ไม่รู้จักสวนสมุนไพร ต่ำบลคลองปราบ อำเภอบ้านนาสาร ซึ่งกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวให้ความสนใจและอยากรู้มีภัยในสวนสมุนไพร คือ การบรรยายให้ความรู้เกี่ยวกับสมุนไพร นำชมสวนสมุนไพร การศึกษาพรมไม้และพืชสมุนไพรในสวนสมุนไพร กิจกรรมด้านสุขภาพ (การนวด การอบสมุนไพร) การสาธิตการแปรรูปสมุนไพร การซื้อขายสมุนไพร การสาธิตขยายพันธุ์สมุนไพร ซึ่งผลิตภัณฑ์สมุนไพร

ควรมีป้ายบอกชื่อและให้ความรู้เกี่ยวกับสมุนไพร ห้องน้ำ ป้ายบอกทางภายนอก (ก่อนเข้าสวนสมุนไพร) เอกสารและคู่มือแนะนำสวนสมุนไพร ป้ายแผนผังภายใน

สวนสมุนไพร ค่าลากหรือม้านั่งพักผ่อน จุดทึ้งขยะ ลานจอดรถ ป้ายอาคารสถานที่ จัดอบรมและล้ม Mana บริการอาหารและเครื่องดื่มและสถานที่พักค้างคืน

การจัดกิจกรรมภายในสวนสมุนไพร ครัวมีรายละเอียด ดังนี้

1. นักท่องเที่ยวพร้อมกันที่บริเวณที่ทำการศูนย์ พัฟการบรรยายความเป็นมา และเล่นทางการท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยว
2. นักท่องเที่ยวเดินชมสวนสมุนไพรโดยมีมัคคุเทศก์แนะนำการเดินทางและ จุดสำคัญต่างๆ 4 จุด (ระยะเวลาประมาณ 45 นาที)
3. นักท่องเที่ยวเดินทางกลับมายังบริเวณที่ทำการศูนย์ รับประทานอาหาร กลางวันซึ่งมีส่วนประกอบของพืชสมุนไพรและวัตถุดิบภายใต้ท้องถิ่น
4. นักท่องเที่ยวลงเยี่ยมชมบริเวณสวนสมุนไพรกลางแจ้งและแปลงสาธิต (จุดที่ 5) นักท่องเที่ยวสามารถซื้อหาพันธุ์พืชสมุนไพรกลับบ้านได้
5. นักท่องเที่ยวชมบริเวณแปลงเพาะเห็ดของกลุ่มสมาชิก ซึ่งนักท่องเที่ยว สามารถซื้อผลิตภัณฑ์กลับบ้านได้

5.11.6 การสื่อความหมายที่เหมาะสมกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตรใน สวนสมุนไพร

การสื่อความหมายที่เหมาะสมกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในสวนสมุนไพร ครัวมีป้ายต่างๆ รวมถึงป้ายอาคาร ป้ายแนะนำสมุนไพร ป้ายบอกทางทั้งภายในและภายนอกสวนสมุนไพร คู่มือและเอกสารแนะนำสมุนไพร เพราะสามารถสร้างความพึงพอใจให้กับนักท่องเที่ยวได้ โดยผลการศึกษาครั้งนี้ได้จัดทำແຜ່ນพับแนะนำสถานที่ท่องเที่ยว คู่มือแนะนำสมุนไพร รวมถึงແຜ່ນป้ายสื่อความหมายตามจุดต่างๆ และป้ายซื้อสมุนไพรที่ติดตามต้นสมุนไพร อันจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งใน การประชาสัมพันธ์และการสื่อความหมายทั้งในและนอกแหล่งท่องเที่ยว

แนวทางการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในจังหวัดสุราษฎร์ธานี เป็นกลไกสำคัญในการส่งเสริมและพัฒนาพื้นที่ที่มีแนวโน้มจะเป็นแหล่งท่องเที่ยว เชิงเกษตรได้ และเสริมศักยภาพทางการท่องเที่ยวเชิงเกษตร เพื่อเพิ่มแหล่งท่องเที่ยว ในการดึงดูดนักท่องเที่ยว ซึ่งเป็นการสร้างงาน สร้างรายได้แก่ชาวสุราษฎร์ธานี อีกทั้งแนวทางการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงเกษตรดังกล่าวยังสามารถนำไป กำหนดแผนยุทธศาสตร์ในเชิงปฏิบัติได้จริงต่อไปในอนาคต

ตอน 6

การจัดการ

การท่องเที่ยวเชิงเกษตร

อ่าวบ้านดอน

อ่าวบ้านดอนเป็นพื้นที่ที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ ซึ่งเคยเจริญรุ่งเรืองในสมัยคริวิชัยโบราณ เป็นเล้นทางค้าขายเชื่อมต่อระหว่าง 2 มหาสมุทร คือ มหาสมุทรอินเดียทางด้านตะวันออกและมหาสมุทรแปซิฟิกทางด้านตะวันตก เป็นอ่าวที่มีความอุดมสมบูรณ์ของลัตตัวน้ำโดยเฉพาะแหล่งขยายพันธุ์ของปลาทูที่มีคุณภาพ ปัจจุบันอ่าวแห่งนี้ยังใช้ประโยชน์ด้านการเพาะเลี้ยงหอยหอย ula ประเพณี การเปลี่ยนแปลงได้ๆ ที่เกิดในบริเวณอ่าวบ้านดอน จึงมีผลกระทบต่อประชาชนในจังหวัดสุราษฎร์ธานีและบุคคลทั่วไป

อ่าวบ้านดอนเป็นแหล่งเพาะเลี้ยงลัตตัวน้ำขนาดใหญ่ของจังหวัดสุราษฎร์ธานี มีพื้นที่ประมาณ 477 ตารางกิโลเมตร ระดับน้ำขึ้น-ลงในแต่ละวันแตกต่างกันประมาณ 2.1 เมตร โดยมีความเร็วกระแสน้ำ 2.04 กิโลเมตร/ชั่วโมง พื้นที่ดังกล่าวได้รับอิทธิพลลมรสุ่มตะวันออกเฉียงเหนือในเดือนตุลาคม-กันยายน มีผลทำให้ฝนตกชุกในช่วงเดือนพฤษภาคม-มกราคมของทุกปี สภาพโดยทั่วไปของอ่าวบ้านดอน ส่วนใหญ่เป็นหาดโคลน มีแม่น้ำไหลลงสู่อ่าว ได้แก่ แม่น้ำตาปี แม่น้ำพุมดวงและคลองอึก 7 สาย ชาวบ้านบริเวณรอบอ่าวบ้านดอนประกอบอาชีพเลี้ยงหอยตะโกรม ในบริเวณนี้มากกว่า 60 ปี ซึ่งต่อมาระบบที่มีการเปลี่ยนแปลงหอยตะโกรมนี้ เดิมจัดให้เป็นพื้นที่อนุญาตอย่างถูกต้องสำหรับประชาชนในพื้นที่ให้เลี้ยงหอยโดยมีพื้นที่อนุญาตประมาณ 30,000 ไร่ ซึ่งในขณะที่มีการเลี้ยงหอยตะโกรมนี้เอง ทำให้มีหอยกระพงเกิดขึ้นมากมายด้วยเช่นกัน ชาวบ้านได้นำหอยกระพงเหล่านี้มาใช้เป็นอาหารสำหรับเลี้ยงเป็ดไว้ ซึ่งเป็นที่มาของ “ไข่เค็มไชยา” ที่มีชื่อเสียงมานานถึงปัจจุบัน

การพัฒนาด้านการเพาะเลี้ยงลัตตัวน้ำในพื้นที่อ่าวบ้านดอนมีมาอย่างต่อเนื่อง โดยในปี 2547 ได้มีการเลี้ยงหอยแครงและหอยแมลงภู่ในพื้นที่อ่าวบ้านดอนใกล้กับเกาะปราบ (ความลึกของน้ำประมาณ 4-10 เมตร) ทำให้พื้นที่เลี้ยงหอยตะโกรมนี้มีปริมาณเพิ่มขึ้น

สำหรับจำนวนเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงลัตตัวน้ำในอ่าวบ้านดอนปัจจุบันมีมากกว่า 3,100 ราย แบ่งเป็นเกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้งทะเล 670 ราย พื้นที่ 23,000 ไร่ เกษตรกรผู้เลี้ยงหอยแครง 1,435 ราย พื้นที่ 14,964 ไร่ เกษตรกรผู้เลี้ยงหอยนางรม 295 ราย พื้นที่ 2,540 ไร่ เกษตรกรผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่ 245 ราย เนื้อที่ 474 ไร่ เกษตรกรผู้เลี้ยงหอย ula อีก 430 ราย เนื้อที่ 169 ไร่ (<http://infoterra.deqp.go.th>)

การท่องเที่ยวเชิงเกษตรสุราษฎร์ธานี :

การวิจัยฐานทรัพยากรเกษตรสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

การเลี้ยงหอยทุกประเภทในอ่าวบ้านดอน เกษตรกรผู้เลี้ยงได้สร้างขึ้นนำไว้สำหรับเพ้าแปลงหอยเพื่อป้องกันการลักขโมย ตลอดจนป้องกันการเข้ามาจับลักตัวน้ำ ของเรือประมงต่างๆ ในบริเวณแปลงเพาะเลี้ยง จึงทำให้มีขึ้นนำเพ้าคอกหอยเป็นจำนวนมากในบริเวณชายฝั่งอ่าวบ้านดอน ตั้งแต่อำเภอไชยา ท่าฉาง พุนพิน เมืองสุราษฎร์ธานี ภูมิจุนดิษฐ์และตอนลักษณะ

ขนาดตั้งอยู่ในอ่าวมีบรรยายกาศที่ดี ธรรมชาติดงงาม มีวิถีชีวิตและการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำซึ่งดึงดูดนักท่องเที่ยวได้ไม่น้อย ความอุดมสมบูรณ์ของสัตว์น้ำในบริเวณคอกหอย ทำให้นายสมชาย ลินมา เจ้าของลินามานาฟาร์มได้ทดลองทำการท่องเที่ยวแบบใหม่เรียกว่า “ฟาร์มสเตย์ (Farmstay)” ขึ้นในอ่าวบ้านดอน โดยใช้ฟาร์มหอยของตนเองเป็นสถานที่พักผ่อนและเป็นจุดท่องเที่ยว ซึ่งเป็นที่นิยมของนักท่องเที่ยวผู้รักธรรมชาติ โดยมีนักท่องเที่ยวใช้บริการในปี 2548 ประมาณ 5,000 คน โดยเป็นนักท่องเที่ยวชาวไทยร้อยละ 90 และนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติร้อยละ 10

จากความสำเร็จของคุณ สมชาย สินมา จึงทำให้เจ้าของฟาร์มหอยอีนๆ ที่อยู่ในพื้นที่ให้ความสนใจและพัฒนาขึ้นมาในฟาร์มหอยของตนเองเพื่อรับรองการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นอีกจำนวน 3 ราย และคาดว่าจะมีผู้สนใจรายอีนๆ พัฒนาฟาร์มของตนเองเพื่อรองรับการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นในอนาคต

การท่องเที่ยวในพื้นที่เพาะเลี้ยงชายฝั่งในอ่าวบ้านดอนในลักษณะของฟาร์มสเตย์ เป็นการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ ลักษณะพื้นที่ กิจกรรมการท่องเที่ยว การให้บริการต่างๆ การนำเที่ยวติดตามลักษณะความแวดล้อมมีความแตกต่างจาก การท่องเที่ยวทั่วไป ขณะเดียวกันการท่องเที่ยวที่นี่อาจรับกวนหอยที่เลี้ยงไว้ ซึ่งอาจ นำไปสู่ปัญหาอื่นๆ ตามมาในอนาคต ในขณะที่ผู้เลี้ยงหอยที่ต้องการพัฒนา การท่องเที่ยวในฟาร์มของตนเองยังขาดความรู้ ความเข้าใจและระบบการจัดการด้าน คุณภาพและมาตรฐานการท่องเที่ยว ซึ่งอาจทำให้การท่องเที่ยวในอ่าวบ้านดอน ในอนาคตเกิดปัญหาได้ สหรัฐฯ มากบุญ และคณะจังศึกษาวิจัยเพื่อเสริมศักยภาพ การท่องเที่ยวฟาร์มสเตย์ ในพื้นที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในอ่าวบ้านดอนเพื่อเป็นฐานในการพัฒนาการท่องเที่ยวพื้นที่ดังกล่าวอย่างยั่งยืนต่อไป อีกทั้งเพื่อเป็นต้นแบบ การพัฒนาและจัดการแก้พื้นที่อื่นๆ ด้วย

การท่องเที่ยวเชิงเกษตรสุราษฎร์ธานี :
การวิจัยฐานทรัพยากรเกษตรสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

6.1 การเสริมศักยภาพการท่องเที่ยวในบริเวณอ่าวบ้านดอนจังหวัดสุราษฎร์ธานี

ลองรัช มากบุญ และคณะ (2551) ได้ศึกษาศักยภาพการท่องเที่ยวพื้นที่การเพาะเลี้ยงลัตต์น้ำบึงบริเวณอ่าวบ้านดอน จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจและประเมินศักยภาพสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยวของอ่าวบ้านดอน วิเคราะห์หาแนวทางในการพัฒนาศักยภาพสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยวอ่าวบ้านดอน และรูปแบบพร้อมโปรแกรมการท่องเที่ยวที่เหมาะสม

ผลการศึกษาพบว่า บริเวณรอบอ่าวบ้านดอน มีแหล่งท่องเที่ยวมากกว่า 19 แห่ง ซึ่งมีแหล่งท่องเที่ยวหลักที่นักท่องเที่ยวเดินทางไปเยี่ยมเยือนเป็นจุดหมายปลายทางจำนวน 6 แห่ง คือ

1. แหลมโพธิ์
2. บ้านลีเด็ด อำเภอพุนพิน
3. คลองร้อยสาย (ในบาง) อำเภอเมือง
4. สินธนาฟาร์ม อำเภอภาณุจันดิชฐ์
5. ปากคลองกระแส
6. วัดเขาสุวรรณประดิษฐ์

ที่มา : ลองรัช มากบุญ และคณะ, 2551

ภาพ 48 กิจกรรมหาหอยของนักท่องเที่ยวที่ชุมชนแหลมโพธิ์

การท่องเที่ยวเชิงเกษตรสู่ราชภัฏรำไพพรรณี :

การวิจัยฐานทรัพยากรเกษตรสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

ที่มา : สอร์ช มากบูณ และคณะ, 255

ภาพ 49 นักท่องเที่ยวล่องเรือชมลินามานะฟาร์ม

ที่มา : สอร์จ มากบุญ และคณะ, 2551

ภาพ 50 วัดเขาสวรรษประดิษฐ์

นักท่องเที่ยวที่เดินทางไปแหลมโพธิ์ส่วนใหญ่เป็นชาวไทยที่มาจากพื้นที่ใกล้เคียง ส่วนอีกสามแห่งมีทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ ส่วนใหญ่เดินทางท่องเที่ยวเป็นหมู่คณะกับผู้ประกอบการท่องเที่ยว โดยเฉพาะกลุ่มนักท่องเที่ยวประเภทเช่าเหมาลำเรือจะเดินทางไปยังลินามานะฟาร์ม เกาะสมุยและบางส่วนจะล่องคลองท่องเที่ยวบริเวณในบางตามเลี้นทางคลองรือยสาย

จากการประเมินคักกี้ภาพเหล่านี้ท่องเที่ยวเบื้องต้นโดยพิจารณาจากคุณค่าความสวยงามของแหล่งท่องเที่ยวด้านความสามารถในการเข้าถึง สิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวและความพร้อมด้านสภาพแวดล้อมตลอดจนข้อจำกัดต่างๆ ตลอดจนปริมาณการท่องเที่ยวที่มีในแต่ละพื้นที่ พบว่า แหล่งท่องเที่ยวที่มีคักกี้ภาพระดับดีและดีมากจำนวน 8 แห่ง ประกอบด้วย

1. ตลาดพุเริ่ง
 2. บ้านลีล็อก
 3. วัดเขาสุวรรณประดิษฐ์
 4. คลองร้อยสาย (ในบาง)
 5. ศูนย์ฝึกลิงเพื่อการเกษตรฯ แดดะจะะ
 6. แหลมโพธิ์

7. สินมานะฟาร์ม

8. อ่าวพูมเรียง

นอกจากนี้ยังมีแหล่งท่องเที่ยวที่อยู่ในชั้นบุกเบิกใหม่จำนวน 4 แห่งซึ่งบางแห่งยังคงต้องรอเวลาอีกพอสมควร จึงจะมีความพร้อมทางการท่องเที่ยว เช่น แหลมชุม อำเภอไชยาและเกาะปราบที่ยังคงอยู่ในความดูแลของทหารเรือ

6.1.1 แนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

การพัฒนาการท่องเที่ยวไม่ควรแยกส่วนในการพัฒนาเพื่อแหล่งท่องเที่ยว ส่วนใหญ่ยังขาดพลังในการดึงดูดใจนักท่องเที่ยวในระดับมาก แต่หากจัดเป็นกลุ่มแหล่งท่องเที่ยวและพัฒนาในลักษณะเชื่อมโยงจะสามารถเสริมศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว และเป็นพลังในการดึงดูดใจนักท่องเที่ยวได้เพิ่มขึ้น การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่ควรดำเนินการร่วมกันเป็นกลุ่มโดยใช้สัญญาหรือปากน้ำเป็นเขตในการรวมกลุ่ม พัฒนา ประกอบด้วย

กลุ่มที่ 1 กลุ่มอำเภอไชยา (ปากคลองไชยา-คลองตะกรบ) ได้แก่ พระบรมธาตุไชยา เมืองเก่าพูมเรียง แหลมโพธิ์ อ่าวพูมเรียง

กลุ่มที่ 2 กลุ่มอำเภอพุนพิน (คลองพุนพิน-คลองราช) ได้แก่ เข้าครีวิชัย เข้าพระอานนท์ ลีเล็ด

กลุ่มที่ 3 กลุ่มอำเภอเมือง (ปากน้ำตาปี) ได้แก่ การท่องเที่ยวคลองร้อยสาย 6 ตำบล

กลุ่มที่ 4 กลุ่มปากคลองกะಡะ ได้แก่ ศูนย์ฝึกลิงเพื่อการเกษตรกะಡะและศูนย์ศึกษาป่าชายเลน ศาลเจ้าใหหลำ เศียรเลบุรี

กลุ่มที่ 5 กลุ่มปากคลองท่าทอง ได้แก่ เมืองเก่าท่าทอง วัดเข้าพระนิมพิธภัณฑ์เมืองท่าทอง ลินามานะฟาร์มและชุมชนปากน้ำท่าทอง

กลุ่มที่ 6 กลุ่มปากคลองดอนลัก ได้แก่ วัดเข้าสุวรรณประดิษฐ์ ป่าชายเลน ดอนลักและอ่าวดอนลัก

6.1.2 โปรแกรมการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวเชิงเกษตรสุราษฎร์ธานี :
การวิจัยฐานทรัพยากรเกษตรสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

การท่องเที่ยวที่ดำเนินการอยู่ยังขาดระบบการจัดการโดยเฉพาะพื้นที่เชียงรายและภาคคลองจะแต่จึงขาดการพัฒนาด้านกิจกรรมและการจัดโปรแกรมการท่องเที่ยวเป็นไปอย่างอิสระตามที่นักท่องเที่ยวจะกำหนด การท่องเที่ยว yang ขาดคุณภาพและมาตรฐานในหลายด้าน การเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวบริเวณอ่าวบ้านดอน มีข้อจำกัดทางกายภาพของพื้นที่ เส้นทางและท่าเรือ ระยะเวลาในการเดินทางและศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว จากการศึกษา พบว่า โปรแกรมการท่องเที่ยวบริเวณอ่าวบ้านดอน มีดังนี้

1) โปรแกรมการท่องเที่ยวในลักษณะของการเสริมศักยภาพที่ดำเนินการอยู่เดิม ประกอบด้วย

1.1) การท่องเที่ยวเชียงราย-แหลมโพธิ เป็นโปรแกรมสำหรับครอบครัวที่มีพาหนะส่วนตัว เดินทางเพื่อไปพักผ่อน เล่นน้ำชายหาดและตกปลา ซึ่งปัจจุบันมีนักท่องเที่ยวจากบริเวณใกล้เคียงเดินทางไปท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในวันหยุดสุดสัปดาห์

1.2) การท่องเที่ยวบ้านสีเล็ด เป็นการท่องเที่ยวศึกษาป่าชายเลน ดูความสำเร็จของชุมชนในการขยายพื้นที่ป่าชายเลน นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นเยาวชน กลุ่มอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและลิ่งแวดล้อมทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ การท่องเที่ยวติดต่อผ่านกลุ่มท่องเที่ยวของชุมชน

1.3) การท่องเที่ยวคลองร้อยสาย เป็นการท่องเที่ยวชมทัศนียภาพและวิถีชีวิตของคนและชุมชนริมฝั่งแม่น้ำตาปีและคลองสาขา และชมการรวมกลุ่มของทั้งห้องในยามค่ำคืน เป็นแหล่งท่องเที่ยวใกล้มีืองที่ผู้สนใจสามารถติดต่อผ่านชุมชนท่องเที่ยวคลองร้อยสายได้

1.4) การท่องเที่ยวภาคคลองจะ เป็นการเดินทางไปรับประทานอาหารทะเลบริเวณภาคคลองจะ เช่น ศาลาเจ้าไทหลาเก๊ะและบางล้วนไปพักค้างคืนเพื่อทำกิจกรรมบนนำฝ้าแปลงเลี้ยงหอยในทะเล การท่องเที่ยว yang ไม่มีการจัดการที่ชัดเจน แต่หากต้องการที่พักในทะเลสามารถติดต่อได้ที่ร้านเคียงเล ซึ่งตั้งอยู่บริเวณภาคคลองจะ

1.5) การท่องเที่ยวคลองท่าทองและฟาร์มสเตย์ เป็นการท่องเที่ยวล่องคลองดอนลักชุมชนล่องฟ่องคลอง ป่าชายเลน รับประทานอาหารทะเล เรียนรู้การเพาะเลี้ยงหอยและการทำประมงชายฝั่งและพักผ่อน ลั้มผัสรรมชาติกางลางอ่าวที่สินมานะฟาร์ม การจัดการการท่องเที่ยวดำเนินการโดยคุณสมชาย สินมา เจ้าของสินมานะฟาร์ม ร่วมกับชุมชนและโรงเรียนวัดเข้าพระนิม

1.6) การท่องเที่ยววัดเขาสุวรรณประดิษฐ์ ดอนลัก เป็นการท่องเที่ยววัดเพื่อการพูบูรปั้นอดีตเจ้าอาวาส ซึ่งมีความศักดิ์สิทธิ์เป็นที่崇拜ของชาวพุทธทั่วไปและขึ้นฝั่งเพื่อลักษณะพระบรมสารีริกธาตุภายในเจดีย์ขนาดใหญ่และชมทิวทัศน์อ่าวดอนลัก

2) โปรแกรมการท่องเที่ยวใหม่

ผลการศึกษาได้ค้นพบศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวและนำไปสู่การสร้างโปรแกรมการท่องเที่ยวใหม่ที่สามารถดำเนินการได้ในปัจจุบันจำนวน 2 โปรแกรมคือ

2.1) โปรแกรมการท่องเที่ยวใช้ยา-อ่าวพุ่มเรียง

เป็นโปรแกรมที่เน้นการท่องเที่ยว และทำกิจกรรมอย่างหลากหลายในอ่าวพุ่มเรียง ซึ่งเป็นพื้นที่เพาะเลี้ยงหอย เล่นน้ำทะเล และพักผ่อนบนน้ำกลางอ่าว โดยกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวชื่นชอบ ประกอบด้วย

- การลงจมน้ำและลับมุ้นน้ำ น้ำทะเล
- การคราดหอยขาว หอยไฟไหม้บนเนินทรายยามน้ำทะเลลง
- การศึกษาการเพาะเลี้ยงปูม้า ปล่อยลูกปูม้าลงทะเล
- การตกปลา
- การล่องกุ้ง
- การชมปลากระโดดเล่นแสงไฟยามค่ำคืน
- การทำอาหารสดๆ จากสัตว์น้ำที่จับได้บนน้ำกลางอ่าว

จากการสำรวจที่สามารถทำได้หลากหลาย ประกอบกับการมีเกาะ ชายหาดให้เดินเล่น น้ำทะเลใสสะอาดและอยู่ใกล้แหล่งผลิตโพร์ต โดยใช้เวลาการเดินทางเพียง 20 นาที ทำให้โปรแกรมการท่องเที่ยวที่มีความน่าสนใจ ประกอบกับการมีกลุ่มอนุรักษ์อ่าวบ้านดอนที่ต้องการทำการทำท่องเที่ยวเพื่อเป็นทางเลือกของการทำประมงชายฝั่ง

การท่องเที่ยวเชิงเกษตรสุราษฎร์ธานี :

การวิจัยฐานทรัพยากรเกษตรสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

ลังทำให้มีความพร้อมด้านผู้ให้บริการและการนำเที่ยว โดยหากสามารถพัฒนาขึ้นมา กลางอ่าวให้มีความพร้อมทั้งห้องอาบน้ำและห้องสุขา ก็จะเป็นแหล่งท่องเที่ยว พาร์มสเตย์ได้อีกแห่งหนึ่งในอ่าวบ้านดอน

2.2) โปรแกรมการท่องเที่ยวภูมิปัญญาดิษฐ์-ตอนลักษณะ

โปรแกรมนี้เหมาะสมสำหรับการท่องเที่ยวที่ใช้เวลา 1 วัน และ 2 วัน 1 คืน เป็นโปรแกรมการท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติ เมืองเก่า วัดที่สวยงาม ศึกษา วัฒนธรรม วิถีชีวิตชุมชนและพักผ่อนในฟาร์มสเตย์บนขนาดใหญ่ใน อ่าวภูมิปัญญาดิษฐ์ เป็นโปรแกรมการท่องเที่ยวที่เหมาะสมในการเดินทางเป็นกลุ่ม เพื่อการเรียนรู้ พักผ่อน การประชุมสัมมนา มีสมาชิกตั้งแต่ 10-100 คน

นอกจากโปรแกรมทั้งสองแล้ว ยังมีโปรแกรมการท่องเที่ยวอื่นที่สามารถ พัฒนาได้ในอนาคต โดยต้องรอความพร้อมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวตามที่ได้ กล่าวมาแล้วและความพร้อมด้านการจัดการการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวหรือใน กลุ่มพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว

6.2 อุปสงค์และอุปทานของการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอ่าวบ้านดอน จังหวัดสุราษฎร์ธานี

จากการศึกษาของวรรณวิชณี ทองอินทราช และคณะ (2551) เรื่อง การวิเคราะห์อุปสงค์ อุปทานของการท่องเที่ยวเชิงเกษตร : กรณีศึกษาพื้นที่ อ่าวบ้านดอน จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่ออุปสงค์ของ การท่องเที่ยวเชิงเกษตรของพื้นที่อ่าวบ้านดอน จังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า

6.2.1 อุปสงค์ของการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในพื้นที่อ่าวบ้านดอน

ปัจจัยที่นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญมากที่สุด คือ ความปลอดภัยใน แหล่งท่องเที่ยว เนื่องจากนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เพิ่งเดินทางมาท่องเที่ยวเป็นครั้งแรก และแหล่งท่องเที่ยวมีที่ดีอยู่กลางทะเล นักท่องเที่ยวจึงเน้นความปลอดภัยมากเป็น พิเศษ ส่วนด้านพฤติกรรมการท่องเที่ยว พบร่วม ผู้ที่เดินทางมาท่องเที่ยวฟาร์มสเตย์ ส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวประเภท The Organized Mass Tourist พฤติกรรมของ

นักท่องเที่ยกลุ่มนี้มักจะใช้บริการรายการท่องเที่ยวสำเร็จรูปที่มีบริการครบ เดินทางไปกับคณะทัวร์ มีผู้นำเที่ยวและมีบริการทุกอย่างที่ถูกจัดเตรียมไว้บริการ นอกจากนี้ยังได้ศึกษาและวิเคราะห์ผลความคาดหวังหรือความต้องการที่มีต่อการจัดการ การท่องเที่ยวฟาร์มสเตย์ ในเขตพื้นที่อ่าวบ้านดอน จังหวัดสุราษฎร์ธานี เพื่อนำไปสู่การรับรู้ความต้องการซื้อบริการการท่องเที่ยว และบริหารจัดการการท่องเที่ยวเพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว โดยแบ่งเป็นประเด็นต่างๆ ตามส่วนผสมทางการตลาด (Marketing Mix-4 Ps) ดังนี้

1) ความคาดหวังเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว (Product) ทั้งด้านสิ่งดึงดูดใจในแหล่งท่องเที่ยว (Attraction) ลิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว (Amenities) กิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยว (Activity) และการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (Accessibility) ทั้งนี้ พบว่า ในด้านสิ่งดึงดูดใจในแหล่งท่องเที่ยวนั้น นักท่องเที่ยวมักพิจารณาหรือคาดหวังในด้านความปลอดภัยในแหล่งท่องเที่ยวเป็นอันดับแรก ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก นักท่องเที่ยวจะพิจารณาหรือคาดหวังให้มีการให้ข้อมูลและระเบียบปฏิบัติแก่นักท่องเที่ยวก่อนเดินทางมาซึ่งแหล่งท่องเที่ยวเป็นอันดับแรก ด้านกิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยว พบว่า นักท่องเที่ยวคาดหวังให้มีการบรรจุรายการกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ เปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเป็นอันดับแรก และในด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว สิ่งที่นักท่องเที่ยวคาดหวังเป็นอันดับแรก คือ มีการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่องให้เป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวาง

2) ความคาดหวังเกี่ยวกับค่าบริการการท่องเที่ยว (Price) พบว่า ค่าแพ็คเกจท่องเที่ยวที่เหมาะสมต่อคนต่อวัน คือ ควรกำหนดให้มีราคาไม่เกิน 1,000 บาทต่อคนต่อวัน

3) ความคาดหวังเกี่ยวกับช่องทางการจัดจำหน่าย (Place/Process of Delivery) พบว่า ควรเพิ่มช่องทางการจัดจำหน่ายผ่านตัวแทนองค์กรต่างๆ เช่น หน่วยงานราชการ โรงเรียน ชมรม มูลนิธิต่างๆ หรือการบรรจุเป็นรายการท่องเที่ยวส่วนหนึ่งของบริษัททัวร์ต่างๆ ในเขตภาคใต้ นอกจากการติดต่อโดยตรงมายังผู้แทนจำหน่าย ณ ฟาร์มสเตย์ และควรเผยแพร่ข้อมูลลงในคูมือการท่องเที่ยวของสำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.)

การท่องเที่ยวเชิงเกษตรสุราษฎร์ธานี :
การวิจัยฐานทรัพยากรเกษตรสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

4) ความคาดหวังเกี่ยวกับการส่งเสริมการตลาด (Promotion) พบว่า ควรเพิ่มรูปแบบการส่งเสริมการตลาดและการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยวเนื่องจากเป็นสถานที่ที่มีศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยว ประกอบกับมีบรรยากาศดี และควรมีการประชาสัมพันธ์ฟาร์มสเตย์อย่างต่อเนื่องเพื่อช่วยขยายฐานลูกค้าให้มากขึ้น โดยการจัดทำแผ่นพับเสนอขายไปยังหน่วยงานต่างๆ หรือการจัดนิทรรศการแนะนำการท่องเที่ยวร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เป็นต้น

6.2.2 ปัจจัยที่มีผลต่ออุปสงค์ของการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในพื้นที่ อ่าวบ้านดอน

ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวเชิงเกษตรในพื้นที่อ่าวบ้านดอน อันดับแรก คือ เพื่อน คนรู้จักหรือคนในครอบครัวแนะนำ รองลงมา คือ การต้องการศึกษาเรียนรู้ เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว ความต้องการสัมผัสรายการความสวยงามของแหล่งท่องเที่ยว ค่าใช้จ่ายในการเดินทางมากท่องเที่ยวไม่แพงและทราบจากโฆษณาผ่านสื่อ เช่น ทีวี นิตยสาร อินเตอร์เน็ต ตามลำดับ นอกจากนี้ยังพบว่า หลักเกณฑ์ทั่วไปที่นักท่องเที่ยวใช้พิจารณาตัดสินใจเลือกสถานที่ท่องเที่ยว หากที่สุด สามอันดับแรก คือ 1) ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน 2) บรรยากาศ/ความสวยงามของสถานที่ท่องเที่ยว และ 3) สิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว เช่น สภาพเศรษฐกิจ ลักษณะ เป็นต้น ส่วนปัจจัยที่สำคัญที่สุดต่อการตัดสินใจเดินทางมาเที่ยวฟาร์มสเตย์ สามอันดับแรก ได้แก่ 1) เพื่อน /คนรู้จักหรือคนในครอบครัวแนะนำ 2) ต้องการเรียนรู้/ความรู้ เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว และ 3) ต้องการสัมผัสรายการ/ความสวยงามของแหล่งท่องเที่ยว จะเห็นได้ว่า นักท่องเที่ยวได้รับข้อมูลและแรงจูงใจจากผู้ใกล้ชิด ซึ่งเกิดความประทับใจในแหล่งท่องเที่ยวทำให้เกิดการบอกต่อ (Word of Mouth Communication) ทั้งสามอันดับที่เป็นผลมาจากการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว และความสวยงามของแหล่งท่องเที่ยวล้วนเป็นปัจจัยดึงดูดให้เกิดความต้องการซื้อบริการการท่องเที่ยวฟาร์มสเตย์

6.2.3 อุปทานของการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในพื้นที่อ่าวบ้านดอน

ผู้ประกอบการที่ดำเนินการในลักษณะฟาร์มสเตย์ในพื้นที่อ่าวบ้านดอน จังหวัดสุราษฎร์ธานี มี 2 แห่ง ได้แก่ สินมานะฟาร์มสเตย์และเคียงเลบูรี ดังนี้

1) **สินมานะฟาร์มสเตย์** เปิดให้บริการการท่องเที่ยวในลักษณะฟาร์มสเตย์มากกว่า 5 ปี เป็นกิจการเสริม รองจากการทำฟาร์มหอย ซึ่งเดิมสร้างเป็นที่พักสำหรับดูแลฟาร์มหอยอยู่กลางทะเล ต่อมาเมื่อความคิดว่าควรจัดทำเป็นแหล่งท่องเที่ยวเนื่องจากบรรยายกาศกลางทะเลมีบรรยากาศดี ตนเองมีที่พักกลางทะเลอยู่แล้วจึงได้ปรับปรุงเพิ่มเติมให้สวยงามและสามารถรองรับปริมาณผู้เข้าพักได้และเจ้าของชอบการบรรยายให้ความรู้เกี่ยวกับการทำฟาร์มหอย บริบทพื้นที่อ่าวบ้านดอนและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติแก่ผู้อื่น รวมทั้งเป็นกิจการเสริมที่สร้างรายได้ให้แก่ตนเองและชุมชน ปัจจุบันสินมานะฟาร์มสเตย์สามารถรองรับนักท่องเที่ยกลุ่มใหญ่ได้สำหรับกิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยวมีทั้งการบรรยายให้ความรู้เกี่ยวกับหอยแครง/หอยนางรม พื้นที่อ่าวบ้านดอน สาธิตการแกะหอยนางรมและบริการให้ชิมหอยนางรมสด กิจกรรมลันนาการต่างๆ เช่น มีดนตรีโฟล์กของระหว่างรับประทานอาหารกลางวัน หากพักค้างคืนจะมีกิจกรรมการแสดงดนตรีสดทางหนังตะลุงสองภาษาหรือการร้องคราโอเกะเพื่อสร้างความบันเทิงให้แก่นักท่องเที่ยว การลงทุนในการตกแต่งและขยายพื้นที่ฟาร์มสเตย์ตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงปัจจุบัน ใช้หลักความพอเพียงโดยค่อยๆ ขยายขยายจากทุนส่วนตัวต่อเติมไปเรื่อยตามกำไรมีได้ โดยในอนาคตจะมีการขยายพื้นที่และสร้างที่พักที่มีลักษณะแยกเป็นห้องพักส่วนตัว เพิ่มลานยืนไปในทะเลเพื่อเป็นจุดชมวิวและเพิ่มห้องสุขาเป็น 4 ห้อง ทั้งนี้เพื่อตอบสนองความต้องการของลูกค้า

เติดชาย ช่วยบ้ำรุ่ง

การท่องเที่ยวเชิงเกษตรสุราษฎร์ธานี :

การวิจัยฐานทรัพยากรเกษตรสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

ที่มา : วรรณวิชณี ทองอินทรราช และคณะ, 2551

ภาพ 51-54 บรรยากาศการท่องเที่ยวในลินามานะฟาร์ม

2) เดียงเลบุรี เปิดให้บริการการท่องเที่ยวฟาร์มสเตย์มาประมาณ 1 ปีเศษ มีลักษณะเป็นกิจการเริ่ม รองจากการทำกิจกรรมร้านอาหารเดียงเล ซึ่งเป็นร้านอาหาร ที่มีชื่อเสียงของจังหวัดสุราษฎร์ธานี จำหน่ายอาหารทะเลและอาหารตามวัฒนธรรม ท้องถิ่นภาคใต้ เดิมฟาร์มสเตย์สร้างเป็นที่พักสำหรับดูแลฟาร์มหอยซึ่งอยู่กลางทะเล และเป็นที่พักผ่อนของเจ้าของและครอบครัว รวมทั้งใช้รับรองเครือญาติและเพื่อนๆ เช่นเดียวกับลินามานะฟาร์ม ต่อมามีความคิดว่าควรจัดทำเป็นแหล่งท่องเที่ยวเนื่องจาก บรรยากาศดี ตอนเช้ามีที่พักกลางทะเลอยู่แล้ว จึงมีการปรับปรุงเพิ่มเติมให้สวยงาม และสามารถรองรับปริมาณผู้เข้าพักได้ และส่วนตัวก็มีร้านอาหารซึ่งสามารถให้ บริการด้านอาหารและที่พักแก่นักท่องเที่ยวได้ รวมทั้งเป็นกิจการเริ่มที่สร้างรายได้ ให้แก่ตนเองและพนักงาน จึงได้จัดทำเป็นแหล่งท่องเที่ยว ปัจจุบันเดียงเลบุรีสามารถ

รองรับนักท่องเที่ยวกลุ่มเล็กที่ต้องการบรรยากาศเงียบสงบ มีความเป็นส่วนตัวและต้องการการพักผ่อนโดยแท้จริง เนื่องจากเคียงเลบูรีเน้นการพักผ่อนและการชิ่นชมบรรยากาศครอบบริเวณฟาร์มสเตย์ มีการจัดกิจกรรมให้แก่นักท่องเที่ยวตามความต้องการของนักท่องเที่ยวแต่ละกลุ่ม เช่น การนำชมวิถีชีวิตของชาวประมงรอบบริเวณฟาร์มสเตย์ สาธิตวิวิการเลี้ยงหอยนางรมและหอยแมลงภู่ โดยมีขีดความสามารถทางการรองรับนักท่องเที่ยวกลุ่มเล็กๆ มีห้องพักแยกเป็นสัดส่วนจำนวน 3 ห้อง อนาคตจะค่อยๆ ขยายขยายต่อเติมไปเรื่อยตามกำไรมีได้รับ เพื่อตอบสนองความต้องการของลูกค้า เช่นเดียวกับสินมานะฟาร์ม ปัจจุบันมีนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเข้าพักประมาณร้อยละ 30 ของลูกค้าทั้งหมด โดยลูกค้าชาวต่างชาติได้รับการแนะนำจากมัคคุเทศก์อิสระ นอกเหนือนี้เคียงเลบูรียังเป็นเครือข่ายธุรกิจแหล่งท่องเที่ยวฟาร์ม สเตย์กับสินมานะฟาร์มอีกด้วย ผลการศึกษาจังหวัดอีกกว่าการทำแหล่งท่องเที่ยวในฟาร์มเป็นเรื่องยากสำหรับผู้ที่ไม่ได้ทำการหลักเป็นการเลี้ยงหอยหรือทำประมง เนื่องจากต้องมีความรู้เกี่ยวกับการสร้างที่พักกลางทะเลให้สอดรับกับทิศทางลม เพื่อความปลอดภัยสำหรับผู้เข้าพัก อีกทั้งการลงทุนปรับปรุงและตกแต่งฟาร์มสเตย์ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวจะใช้เงินทุนสูง ผู้ประกอบการมีความต้องการให้ภาครัฐช่วยเหลือในการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว เพื่อเพิ่มปริมาณนักท่องเที่ยวให้คุ้มกับเงินลงทุนที่ค่อนข้างสูง และการสร้างสะพานหรือท่าเรือเพื่อเป็นจุดรับ-ส่งนักท่องเที่ยว รวมทั้งการกำหนดกฎ ระเบียบ ที่ชัดเจนสำหรับการประกอบธุรกิจท่องเที่ยว ทั้งนี้ หากได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐจะช่วยเพิ่มแหล่งท่องเที่ยวที่ใกล้กับอำเภอเมืองจังหวัดสุราษฎร์ธานีได้ นอกจากการเดินทางไปเที่ยวเกาะสมุยซึ่งเป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวเป็นอย่างดีแล้ว

เทิดชาย ช่วยบำรุง

การท่องเที่ยวเชิงเกษตรสุราษฎร์ธานี :

การวิจัยฐานทรัพยากรเกษตรสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

ที่มา : วรรณวิชณี ทองอินทรราช และคณะ, 2551

ภาพ 55-58 อาหารที่คุ้ยเลบุรี

ดังนั้น เมื่อมองในด้านอุปทานหรือการจัดการการท่องเที่ยวฟาร์มสเตย์ในพื้นที่อ่าวบ้านดอน จังหวัดสุราษฎร์ธานี และความพึงพอใจเกี่ยวกับการเดินทางมาท่องเที่ยวจะทำให้เห็นถึงศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวและการจัดการการท่องเที่ยวฟาร์มสเตย์ในเขตพื้นที่อ่าวบ้านดอน ซึ่งควรคำนึงถึงประเด็นดังๆ ดังนี้

- 1) สิ่งดึงดูดใจในแหล่งท่องเที่ยว ได้แก่ ความปลอดภัยของแหล่งท่องเที่ยว ความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติและสภาพอากาศในแหล่งท่องเที่ยว
- 2) การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ได้แก่ การประชาลัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่องให้เป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวาง มีป้ายประชาลัมพันธ์ บอกเลี้นทาง สถานที่ระยะทาง อย่างละเอียดชัดเจนและเพียงพอ และมีแผนที่แนะนำเพื่อความสะดวกในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว

- 3) สิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว ได้แก่ การให้ข้อมูลและระเบียบปฏิบัติแก่นักท่องเที่ยวก่อนเดินทางmanyแหล่งท่องเที่ยว มีมัคคุเทศก์บรรยายเกี่ยวกับ

วิถีชีวิตและวัฒนธรรมท้องถิ่นในแหล่งท่องเที่ยว และจัดเมนูอาหารตามวัฒนธรรมท้องถิ่น

4) กิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยว ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม การนำซึมธรรมชาติบริเวณแหล่งท่องเที่ยวและการสันนากการ

เมื่อเปรียบเทียบอุปสงค์และอุปทานของการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในพื้นที่อ่าวบ้านดอน โดยแบ่งการวิเคราะห์เป็น 4 ประเด็น ตามล้วนผลทางการตลาด (Marketing Mix -4 Ps) ดังนี้

1) ด้านผลิตภัณฑ์ (Product) แบ่งตามองค์ประกอบของทรัพยากรการท่องเที่ยวทั้งหมด 4 ด้าน ได้แก่

1.1) สิ่งดึงดูดใจในแหล่งท่องเที่ยว (Attraction) จุดเด่นที่เป็นแรงดึงดูดใจให้มีผู้มาท่องเที่ยวในฟาร์มลетеอร์อ่าวบ้านดอน จังหวัดสุราษฎร์ธานี คือความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมรอบๆแหล่งท่องเที่ยว ทำให้แหล่งท่องเที่ยวมีทิวทัศน์ที่สวยงามและมีบรรยากาศดี เหมาะสมแก่การท่องเที่ยวที่เน้นการพักผ่อนและชื่นชมวิถีชีวิตผู้คนในชุมชน การทำประมงและบรรยายกาศสวยงามตามธรรมชาติ สิ่งสำคัญที่ต้องนำมาพิจารณาประกอบการจัดการการท่องเที่ยวซึ่งเป็นสิ่งที่นักท่องเที่ยวคาดหวังและให้ความสำคัญในการพิจารณาคัดเลือกสถานที่ท่องเที่ยว คือ ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน นอกจากนี้ นักท่องเที่ยวยังให้ความเห็นว่าควรมีการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอย่างต่อเนื่องจะทำให้สามารถรักษาบรรยากาศที่ดีและสร้างความประทับใจเช่นนี้ได้อย่างยั่งยืน

1.2) สิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว (Amenities) จุดเด่นในด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยวเป็นเรื่องบุคลากรและอาหาร ในล้วนของบุคลากรที่มีจิตบริการ (Service Mind) นักท่องเที่ยว เห็นว่า บุคลากรที่ให้บริการข้อมูลและดูแลนักท่องเที่ยวอย่างมีอธิบายศัดย์ไม่ตรึงและมีมัคคุเทศก์ที่มีความรู้ความสามารถในการบรรยายให้ความรู้เกี่ยวกับวิถีชีวิตและวัฒนธรรมท้องถิ่นในแหล่งท่องเที่ยว และในด้านอาหารนักท่องเที่ยวมีความเห็นว่าอาหารมีความสดใหม่ และจัดทำเมนูอาหารตามวัฒนธรรมท้องถิ่น เนื่องจากแหล่งท่องเที่ยวอยู่ใกล้บริเวณ

การท่องเที่ยวเชิงเกษตรสุราษฎร์ธานี :

การวิจัยฐานทรัพยากรเกษตรสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

อ่าวบ้านดอนที่มีความอุดมสมบูรณ์ในเรื่องทรัพยากรทางธรรมชาติ เช่น ลัตต์วน้ำต่างๆ และลัตต์วน้ำที่เลี้ยงไว้ก็สามารถนำมาปรุงอาหารเพื่อรับประทานได้ทันที สิ่งที่นักท่องเที่ยวเห็นว่าคร้มีการขยายข่ายเพิ่มเติม คือ ขิดความสามารถของที่พักในการรองรับนักท่องเที่ยวและระบบสาธารณูปโภคพื้นฐานที่เพียงพอ เช่น จำนวนห้องน้ำ เป็นต้น เพื่อรองรับและอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว

1.3) กิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยว (Activity) จุดเด่นในด้านกิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยว เป็นกิจกรรมนำชมวิถีชีวิตชุมชนท้องถิ่นและนักท่องเที่ยวจะมีความประทับใจในการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยว เช่น การมีส่วนร่วมในกิจกรรมสาธิตการแกะหอยนางรมและการให้ซิมหอยนางรมสด กิจกรรมการฟังดนตรีโฟล์กซองระหว่างรับประทานอาหารกลางวัน สิ่งที่นักท่องเที่ยวต้องการให้ ผู้ประกอบการจัดเตรียมเพิ่มเติม คือ กิจกรรมการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม การนำชมธรรมชาติบริเวณแหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรมลันนาการหรือกิจกรรมในรูปแบบการผจญภัยที่ดีนั่นเด่น

1.4) การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (Accessibility) จุดเด่นในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวเป็นเรื่องความปลอดภัยในการเข้าถึงและเล่นทางในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว สำหรับสิ่งที่นักท่องเที่ยวเห็นว่าควรปรับปรุง คือ ป้ายบอกเส้นทางไปยังแหล่งท่องเที่ยว เนื่องจากแหล่งท่องเที่ยวไม่มีรถสาธารณะให้บริการในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวโดยตรง ผู้ที่เดินทางมาเที่ยวด้วยตนเองและผู้ที่เดินทางมาเที่ยวเป็นครั้งแรก จะต้องอาศัยป้ายบอกทางที่ชัดเจนในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว

2) ราคา (Price) ระดับราคาที่ถูกกำหนดจากผู้ประกอบการเป็นค่าบริการ การท่องเที่ยว ซึ่งมีราคาไม่เกิน 1,000 บาท ต่อคนต่อวัน เป็นราคาน้ำที่เหมาะสม ทั้งนี้ นักท่องเที่ยวจะได้รับส่วนลดตามจำนวนนักท่องเที่ยวต่อกลุ่มอีกด้วย

3) ช่องทางการจัดจำหน่าย (Place) เป็นการขายตรงไปยังผู้แทนกลุ่มของนักท่องเที่ยวมากกว่าผ่านตัวกลาง ซึ่งผู้ประกอบการเห็นว่าช่วงของกำไรยังอยู่ในระดับต่ำ หากผู้ประกอบการต้องจ่ายค่าตอบแทนให้กับนายหน้าจะทำให้ระยะเวลาคืนทุนยาวนานกว่าที่ควร

4) การส่งเสริมการตลาด (Promotion) ซึ่งทางการจัดจำหน่ายเป็นการขายตรงไปยังผู้แทนกลุ่มนักท่องเที่ยวมากกว่าเป็นการขายผ่านตัวกลาง สอดคล้องกับปัจจัยที่ทำให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยว คือ เพื่อน/คนรู้จัก/ คนในครอบครัวแนะนำ ดังนั้น การส่งเสริมการตลาดจึงเป็นไปในลักษณะ การประชาสัมพันธ์มากกว่าการโฆษณา หรือการส่งเสริมการตลาดในรูปแบบอื่นที่ กระตุ้นให้นักท่องเที่ยวเกิดการซื้อหรือเกิดความประทับใจอย่างเดินทางมาท่องเที่ยว อีก และจะชักชวนผู้อื่นให้มาเที่ยว การส่งเสริมการตลาดจึงสามารถสื่อสารข้อมูลใน การส่งเสริมการตลาดผ่านบุคคลที่เคยมาท่องเที่ยวโดยการสร้างความประทับใจให้แก่ นักท่องเที่ยว เพื่อเป็นการบอกปากต่อปากชักชวนให้บุคคลอื่นเดินทางมาท่องเที่ยว ด้วย

6.2.4 แนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่วางแผนอยู่บนฐานอุปสงค์อุปทาน ในพื้นที่อ่าวบ้านดอน

พื้นที่อ่าวบ้านดอนเป็นเว็บอ่าวที่มีขนาดใหญ่ที่สุดในภาคใต้ของประเทศไทย มี ลักษณะเป็นห้องกระทะ รับน้ำจากแม่น้ำลำคลองน้อยใหญ่ 11 สาย มีความยาวของ แนวชายฝั่งประมาณ 120 กิโลเมตร ครอบคลุมพื้นที่ 6 อำเภอ ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี อันเป็นพื้นที่ที่มีความอุดมสมบูรณ์จากตะกอนปากแม่น้ำต่างๆ ที่ไหลลงสู่อ่าวบ้านดอน จึงเป็นศูนย์รวมของความอุดมสมบูรณ์ และแหล่งรวมความหลากหลายใน ระบบนิเวศทางทะเล ในปี พ.ศ. 2549 กรมประมงสำรวจพบว่า อ่าวบ้านดอนมี ลูกพันธุ์หอยแครงเกิดขึ้นตามธรรมชาติเป็นจำนวนมาก อันแสดงให้เห็นถึง ความอุดมสมบูรณ์มากขึ้นของอ่าวบ้านดอน ซึ่งผลที่เกิดขึ้นทำให้เกษตรกรที่เลี้ยง หอยแครง นำลูกพันธุ์ที่เกิดขึ้นมาเลี้ยงต่อให้เป็นหอยแครงขนาดใหญ่ และสามารถ ลดการนำเข้าลูกพันธุ์จากต่างประเทศ โดยคาดว่าจะสร้างรายได้ให้กับอ่าวบ้านดอน ไม่น้อยกว่า 50 ล้านบาท

จังหวัดสุราษฎร์ธานีให้ความสำคัญต่อผลผลิตหอยประเภทต่างๆ ที่ใช้ใน การบริโภค โดยระบบการล้างทำความสะอาด (Depuration) ซึ่งกรมประมงได้ พัฒนาขึ้นมาเพื่อลดสิ่งเสริมให้กลุ่มเกษตรกรสามารถใช้ระบบดังกล่าว ในการล้าง

การท่องเที่ยวเชิงเกษตรสุราษฎร์ธานี :

การวิจัยฐานทรัพยากรเกษตรสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

ทำความสะอาดหอย ก่อนที่จะนำไปจำหน่ายให้แก่ประชาชนทั่วไป นอกจากนั้นพื้นที่อ่าวบ้านดอนยังได้รับความช่วยเหลือจากโครงการจัดการทรัพยากรชายฝั่ง (Coastal Habitats and Resources Management Project : CHARM) ซึ่งเป็นความร่วมมือของสหภาพญี่ปุ่นและประเทศไทย ที่พยายามส่งเสริมให้เกษตรกรผู้เลี้ยงหอยมีระบบสุขอนามัยที่ดีโดยบ้านเรือนที่ใช้ฝ้าดูแลฟาร์มต้องมีถังบำบัด (ถัง SAT) ซึ่งในขณะนี้อยู่ในช่วงรณรงค์ให้เกษตรกรปฏิบัติตาม หากเกษตรกรรายใดที่สมควรใจและให้ความร่วมมือจะได้รับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการประมงที่ดี (Good Aquaculture Practise : GAP) จากกรมประมง ซึ่งคาดการณ์ว่าจะมีเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงล็ตัวน้ำในอ่าวบ้านดอน จังหวัดสุราษฎร์ธานีเข้าร่วมโครงการทุกส่วน

เหล่านี้ ล้วนเป็นความพยายามของกรมประมงในการจัดทำฟาร์มทะเล (Sea Farming) โดยให้ประชาชนในพื้นที่มีความเข้าใจ และมีส่วนร่วมในการจัดทำและใช้ทรัพยากรประมงให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดและยั่งยืน (Sustainable Fishery) ซึ่งจะเห็นได้ว่ามีประโยชน์ในหลายด้าน อาทิ เป็นพื้นที่เฝ้าระวังการทำประมงผิดกฎหมาย เป็นแหล่งแพร่พันธุ์ขยายพันธุ์และเจริญเติบโตของลักษณะน้ำ เป็นแหล่งอาหารโปรดีที่ประชาชนทั่วไปได้มีบริโภคอย่างต่อเนื่อง และยังเป็นการบริหารจัดการทรัพยากรประมงให้เกิดความยั่งยืน ซึ่งโครงการดังกล่าวต้องใช้ระยะเวลานาน จึงจะประสบความสำเร็จ ดังเช่น กรณีของอ่าวบ้านดอนที่ต้องใช้เวลาอย่างน้อย 20 ปี ซึ่งซึ่งให้เห็นว่า ทรัพยากรสัตว์น้ำเหล่านี้ จะไม่มีวันหมดไปจากอ่าวบ้านดอน หากชุมชนร่วมใจกันอนุรักษ์

การตลาดการท่องเที่ยวฟาร์มสเตียร์

1) ตลาดเป้าหมาย (Target Market)

นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ที่มาเที่ยวฟาร์มสเตียร์เป็นนักท่องเที่ยวประเภท The Organized Mass Tourist กล่าวคือ เป็นนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวเป็นกลุ่ม/หมู่คณะ กับคณะทัวร์/องค์กร มีผู้นำทัวร์ ต้องการความรู้สึกปลอดภัย คุ้นเคย ต้องการสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ในแหล่งท่องเที่ยว มักเดินทางไปท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวที่มีรายการท่องเที่ยวสำเร็จรูป มีบริการครบครัน ทั้งน้ำฟาร์มสเตียร์

แต่ละแห่งมีจุดเด่นที่แตกต่างกัน สามารถแบ่งส่วนตลาดหรือกำหนดกลุ่มเป้าหมาย เป็นกลุ่มที่แตกต่างกัน ดังนี้

สินมานะฟาร์มสเตย์ เป็นฟาร์มที่มีความพร้อมสำหรับการรองรับนักท่องเที่ยว กลุ่มเป้าหมายที่มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาดูมนธรรม/ธรรมชาติท้องถิ่น (ทัศนศึกษา) และพักผ่อนไปพร้อมๆ กัน เนื่องจากมีขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว กลุ่มใหญ่ สามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้ประมาณ 100 คน/กลุ่ม มีลานโล่งในฟาร์มสเตย์สำหรับพักผ่อน/ทำกิจกรรมกลุ่ม/สันทานการ/บรรยายให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว เนื่องจากผู้ประกอบการมีกิจกรรมหลักคือการเลี้ยงหอยแครงและหอยนางรม โดยผู้ประกอบการจะเป็นมัคคุเทศก์เองและบางครั้งจะจ้างมัคคุเทศก์น้อยซึ่งเป็นนักเรียนของโรงเรียนในท้องถิ่นที่สามารถบรรยายให้ความรู้เกี่ยวกับการทำฟาร์มหอยแครงและหอยนางรม บริบทพื้นที่อ่าวบ้านดอนและวิถีชีวิตของคนในชุมชนได้

เคียงเลบุรี มีความพร้อมสำหรับการรองรับนักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมายที่มีวัตถุประสงค์เพื่อท่องเที่ยวพักผ่อน โดยต้องการความเป็นส่วนตัว/บรรยายกาศ เสียงลงบ เนื่องจากมีการแยกห้องนอนออกเป็นสัดส่วน (จำนวน 3 ห้อง) มีขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวกลุ่มเล็กๆ ได้ประมาณ 30 คน/กลุ่ม และเคียงเลบุรียังสามารถตอบสนองความต้องการของลูกค้าด้านเมนูอาหารได้ตามใจชอบ เนื่องจากผู้ประกอบการมีกิจกรรมหลักคือร้านอาหารเคียงเล ซึ่งเป็นร้านอาหารที่มีชื่อเสียงของจังหวัดสุราษฎร์ธานี จำหน่ายอาหารทะเลและอาหารตามวัฒนธรรมท้องถิ่นภาคใต้ เคียงเลบุรีมีจำนวนการรองรับนักท่องเที่ยวได้น้อยกว่าฟาร์มสเตย์อีก อาจมีการรับกลุ่มเป้าหมายที่เป็นนักท่องเที่ยวต่างชาติซึ่งมีกำลังซื้อสูง หากเป็นเช่นนั้นก็ควรปรับรูปแบบการจัดการฟาร์มสเตย์ให้รองรับนักท่องเที่ยวต่างชาติได้ จะทำให้สามารถเพิ่มระดับราคาให้สูงขึ้นได้

ทั้งนี้ หากผู้ประกอบการต้องการขยายปริมาณความต้องการการซื้อบริการ การท่องเที่ยว ควรจัดให้มีรูปแบบการบริหารจัดการการท่องเที่ยวที่เน้นกลุ่มลูกค้าที่สามารถกำหนดกลุ่มเป้าหมายเป็นนักท่องเที่ยวที่มีวัตถุประสงค์เพื่อการประชุม/สัมมนาพร้อมกับพักผ่อน เช่น การประชุมสัมมนาของหน่วยงานราชการและ

การท่องเที่ยวเชิงเกษตรสุราษฎร์ธานี :

การวิจัยฐานทรัพยากรเกษตรล้วนท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

หน่วยงานภาคเอกชน โดยมีการพัฒนาการจัดลักษณะฟาร์มเล泰ย์ให้แก่นักท่องเที่ยวที่ต้องการห้องประชุมแยกเป็นสัดส่วนจากที่พัก มีโถทัคคูปกรณ์ที่ใช้สำหรับการประชุม และกิจกรรมลันทนาการต่างๆ เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ได้

ผู้ประกอบการสามารถกำหนดลูกค้ากลุ่มเป้าหมายที่แตกต่างกันและสามารถรวมตัวกันเพื่อเป็นเครือข่ายการค้าระหว่างกัน เป็นพันธมิตรในการติดต่อหาที่พักในลักษณะพาร์มลเตอร์ตามความต้องการที่แตกต่างกันของกลุ่มลูกค้า

2) ส่วนผสมทางการตลาด (Marketing Mix -4 Ps)

2.1) ด้านผลิตภัณฑ์ (Product) แบ่งตามองค์ประกอบของทรัพยากร
การท่องเที่ยว ดังนี้

ด้านสิ่งดึงดูดใจในแหล่งท่องเที่ยว (Attraction)

นักท่องเที่ยวประทับใจในความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติและบรรยากาศของแหล่งท่องเที่ยวเป็นอย่างมาก และนักท่องเที่ยว yang ให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์ลิงแวดล้อมรอบแหล่งท่องเที่ยว เพราะต้องการอนุรักษ์ลิงแวดล้อมรอบแหล่งท่องเที่ยว และต้องการกิจกรรมด้านการอนุรักษ์ลิงแวดล้อม ผู้ประกอบการควรแจ้งข้อมูลการปฏิบัติตัวในการรักษาลิงแวดล้อม ในแหล่งท่องเที่ยวก่อนเดินทางไปยังฟาร์มสเตย์ เช่นป้ายรณรงค์การปฏิบัติตนในฟาร์มสเตย์หรือกำหนดกิจการที่ชัดเจนร่วมกัน รวมทั้งมีการกำจัดลิงปฏิภูมิที่เกิดขึ้นจากการท่องเที่ยวโดยไม่合法 ลิงแวดล้อม

ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (Accessibility)

นักท่องเที่ยวพอใจสภาพเล่นทางไปแหล่งท่องเที่ยว และรู้สึกปลอดภัยในการเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว แต่มีความเห็นว่าครัวเรือนป้ายประชาสัมพันธ์ บอกเล่นทาง สถานที่ ระยะทางอย่างละเอียดชัดเจนและเพียงพอ รวมทั้งมีแผนที่แน่นำเพื่อความสะดวกในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว หากมีการจัดทำในส่วนนี้ให้ชัดเจนจะดึงดูดนักท่องเที่ยวในจังหวัดสุราษฎร์ธานี หรือผู้ที่เดินทางด้วยพาหนะส่วนตัวให้สามารถเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้

ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว (Amenities)

นักท่องเที่ยวต้องการการให้ข้อมูลและระบบปฏิบัติแก่นักท่องเที่ยว ก่อนที่จะเดินทางมาบ้างแหล่งท่องเที่ยว การมีมัคคุเทศก์บรรยายเกี่ยวกับวิถีชีวิตและวัฒนธรรมท้องถิ่นในแหล่งท่องเที่ยว และการจัดเมนูอาหารตามวัฒนธรรมท้องถิ่น

ด้านกิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยว (Activity)

นักท่องเที่ยวต้องการทำกิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยว เช่น การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม นำชมชุมชนชาติบริเวณแหล่งท่องเที่ยว กิจกรรมการสันนากา/orienteering เพื่อตอบสนองวัตถุประสงค์ในการท่องเที่ยวเพื่อการพักผ่อนสัมผัสรายการในแหล่งท่องเที่ยวและได้ความรู้เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวไปพร้อมกัน

2.2) ด้านค่าบริการท่องเที่ยว (Price)

นักท่องเที่ยวเห็นว่าค่าบริการไม่ควรเกิน 1,000 บาทต่อคนต่อวัน โดยคิดค่าใช้จ่ายรวมทุกอย่างในลักษณะเหมาจ่าย อาจมีการกำหนดราคาที่แตกต่างกันได้ตามลักษณะการจัดที่พักในฟาร์มสเตย์ ตลอดจนวัตถุประสงค์ในการเดินทางมาท่องเที่ยว นอกจากนี้การกำหนดราคาที่สูงขึ้นอาจมีรูปแบบ/กิจกรรมการจัดการฟาร์มสเตย์เพิ่มเติม เพื่อให้ลูกค้ารู้สึกถึงความแตกต่างในแต่ละระดับราคา

2.3) ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย (Place)

นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เดินทางมาท่องเที่ยวโดยเพื่อน/คนในครอบครัว/คนรู้จักแนะนำ ดังนั้นช่องทางการจัดจำหน่ายอาจติดต่อให้ข้อมูลการท่องเที่ยวฟาร์มสเตย์ผ่านหน่วยงานต่างๆ เช่น โรงเรียน ชมรม บริษัท บริษัทนำเที่ยว เครือข่ายการท่องเที่ยวอาจเพิ่มเติมช่องทางการจัดจำหน่ายโดยการประชาสัมพันธ์ผ่านเว็บไซต์ของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

2.4) ด้านการส่งเสริมการตลาด (Promotion)

ควรจัดทำแผ่นพับ จัดนิทรรศการท่องเที่ยวและบรรจุข้อมูลรายการ การท่องเที่ยวร่วมกับการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย เป็นการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่องให้เป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวางและคร่าวมีการโฆษณา

การท่องเที่ยวเชิงเกษตรสุราษฎร์ธานี :

การวิจัยฐานทรัพยากรเกษตรสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

ประชาสัมพันธ์ผ่านหน่วยงาน เช่น หน่วยงานราชการ บริษัท โรงแรม ห้างร้าน สมาคมต่างๆ เป็นต้น

นอกจากนี้ ความปลอดภัยของแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นลิ่งลำคัญและเป็นสิ่งที่นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญที่สุด เนื่องจากสถานที่ท่องเที่ยวอยู่บริเวณกลางทะเล ความปลอดภัยทั้งทางด้านลักษณะโครงสร้างของที่พัก อุปกรณ์ เช่น เสื้อชูชีพ ยารักษาโรค ในกรณีที่พักค้างคืนผู้ประกอบการต้องมีการทำแผนฉุกเฉิน เช่น เรือยนต์และพนักงานรองรับในกรณีฉุกเฉินหรือเจ็บป่วยเฉียบพลัน เนื่องจากนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ชอบเดินทางท่องเที่ยวในฤดูร้อน ประกอบกับ แหล่งท่องเที่ยว เป็นการท่องเที่ยวทางทะเล ในฤดูร้อนแหล่งท่องเที่ยวจะมีบรรยากาศที่สวยงามและมีสภาพอากาศที่ดี ผู้ประกอบการควรติดตามข้อมูลสภาพอากาศและแจ้งนักท่องเที่ยว และเตรียมแผนสำรองหากสภาพอากาศแปรปรวน งดประกอบกิจการในหน้าร้อน/ฤดูฝน เพื่อความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว เป็นต้น

เหล่านี้ เป็นปัจจัยสำคัญที่เกิดประโยชน์แก่เกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงลัตวัน้ำ และผู้ประกอบการการท่องเที่ยวฟาร์มสเตย์ในพื้นที่อ่าวบ้านดอน จังหวัดสุราษฎร์ธานี สามารถดำเนินต่อเนื่องและปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทั้งยังสามารถรองรับนักท่องเที่ยวที่อาจมีจำนวนมากขึ้นได้ในอนาคต เรียกได้ว่า “รู้เข้า รู้เรา” ก็ว่าได้

6.3 แนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนอ่าวบ้านดอนเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

การท่องเที่ยวในพื้นที่เพาะเลี้ยงชายฝั่งในอ่าวบ้านดอนในลักษณะของฟาร์มสเตย์เป็นการท่องเที่ยวในรูปแบบใหม่ที่มีลักษณะพื้นที่ กิจกรรมการท่องเที่ยว การให้บริการต่างๆ การนำเที่ยว ตลอดจนสภาพแวดล้อม มีความแตกต่างจาก การท่องเที่ยวโดยทั่วไป การพัฒนาด้านการท่องเที่ยวเชิงเกษตรจะประสบความสำเร็จ ได้แน่น ต้องดึงอุปกรณ์ฐานความรู้ความเข้าใจในแนวคิดด้านการท่องเที่ยวเชิงเกษตร และการมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวที่ทำให้เกิดความรัก ความหวงแหนและเห็นคุณค่าของทรัพยากรในท้องถิ่นมากขึ้น การอาศัยประชาชนที่อยู่ในแหล่งท่องเที่ยวให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาทรัพยากรการท่องเที่ยวมีความจำเป็น

อย่างยิ่ง เพราะประชาชนในพื้นที่เป็นผู้ที่ทราบปัญหาและได้รับผลกระทบโดยตรง การพัฒนาและการส่งเสริมการท่องเที่ยวที่มีประสิทธิภาพจึงต้องเน้นกระบวนการ ความร่วมมือและการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อร่วมกำหนดทิศทาง อันจะนำไปสู่ ความสำเร็จในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

ตัวกาญจน์ วัฒนบุญ และคณะ (2552) ศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชน อ่าวบ้านดอนเพื่อหาแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนและสร้างเครือข่าย ประชารัฐชุมชนอ่าวบ้านดอน ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร บริเวณอ่าวบ้านดอน จังหวัดสุราษฎร์ธานี ได้ผลการศึกษาดังนี้

6.3.1 การมีส่วนร่วมของชุมชนอ่าวบ้านดอน

ระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนมีความแตกต่างจากในระบบของการก่อตั้ง การท่องเที่ยวเชิงเกษตร หากเป็นการท่องเที่ยวของชุมชนโดยตรง เช่น ชุมชนลีแล็ด ชุมชนบางไบไม้ และชุมชนคลองท่าปูน และเมื่อพิจารณาการมีส่วนร่วมในการจัดการ แหล่งท่องเที่ยวโดยวิเคราะห์เป็นรายประเด็น พบว่าคนในชุมชนแหล่งท่องเที่ยว ตั้งกล่าวจะมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางการจัดการแหล่งท่องเที่ยวของชุมชนอยู่ ในระดับสูง โดยพบว่า การมีส่วนร่วมในการออกแบบภาระเบียบสำหรับให้นักท่องเที่ยว ปฏิบัติตามเพื่อรักษาสภาพแวดล้อมในชุมชนอยู่ในระดับมากที่สุด ในทางตรงกันข้าม กับลินามานะฟาร์ม ซึ่งก่อตั้งจากเอกชนและเป็นการจัดการโดยเอกชน โดยคุณสมชาย ลินามา ซึ่งมีระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการของชุมชนน้อย เมื่อพิจารณาในทุกชุมชน พบว่า การมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลการจัดการแหล่งท่องเที่ยวโดย การสำรวจและบันทึกผลกระทบทางลบจากการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในชุมชนอยู่ใน ระดับน้อยที่สุด เนื่องจากการขาดความรู้ในการประเมินแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งชุมชน ต้องการความช่วยเหลือจากภาครัฐในการให้ความรู้แก่ชุมชนมากที่สุด

ทั้งนี้กระบวนการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวทั้ง 4 แหล่ง ได้แก่ บางไบไม้ ลีแล็ด คลองท่าปูนและลินามานะฟาร์ม ให้กับนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ ได้รับการอำนวยความสะดวกจากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงาน สุราษฎร์ธานี ในการให้ข้อมูลข่าวสารและการเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ทั้ง 4 แหล่ง ในเว็บไซต์ของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

การท่องเที่ยวเชิงเกษตรสุราษฎร์ธานี :
การวิจัยฐานทรัพยากรเกษตรสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

6.3.2 แนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชนอ่าวบ้านดอนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดสุราษฎร์ธานี

การมุ่งเน้นการเกษตรจากฐานอาชีพหลักของคนในชุมชน เป็นสิ่งสำคัญที่ต้องคำนึงถึง โดยสรุปแนวทางการมีส่วนร่วมในแต่ละชุมชนได้ดังนี้

1) ชุมชนบางใบไม้ อำเภอเมืองและชุมชนลีลีด อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี ซึ่งประชากรในชุมชนส่วนมากประกอบอาชีพสวนผลไม้ สวนมะพร้าว และการประมง มีแนวทางในการจัดการการท่องเที่ยวอย่างเต็มรูปแบบ ทั้งในด้านกิจกรรมการเกษตรและแนวคิดในการอนุรักษ์โดยใช้การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือในการพัฒนาชุมชนให้มีความเข้มแข็ง ซึ่งชุมชนสามารถรวมกลุ่มทำงานและคืนประโยชน์ที่เกิดจากการท่องเที่ยวกลับสู่ชุมชนอย่างเป็นรูปธรรมมากที่สุด

2) ลินามานะฟาร์ม อำเภอภูญาณฑ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี เป็นการจัดการของภาคเอกชน คือ กิจการฟาร์มหอย ชุมชนมีส่วนร่วมในการเป็นแหล่งเยี่ยมชม มีการพัฒนาการนำเที่ยวโดยการนำเยาวชนในชุมชนมาอบรมการให้ข้อมูลเพื่อเป็นมัคคุเทศก์ในชุมชน จากการดำเนินการท่องเที่ยวของลินามานะฟาร์มทำให้เกิดการกระจายรายได้ให้กับชุมชนเพิ่มขึ้น

3) ชุมชนคลองท่าปูน อำเภอท่าฉาง จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีแนวคิดในการรวมตัวกันเพื่ออนุรักษ์ปูเปี้ยวยังและได้รับการสนับสนุนจากนักวิจัยจากสถาบันต่างๆ มากมาย ในการจัดตั้งธนาคารปูเปี้ยวยัง นอกจากนี้ยังมีแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในชุมชนอีกด้วย แต่มีปัญหาเรื่องการหาจุดเด่นทางด้านอาชีพเกษตรกรรมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในชุมชน หากแต่คนในชุมชนมีแนวคิดตรงกันว่าทรัพยากรทางการท่องเที่ยว เช่น ป่าชายเลน นากรุงและ การประมง น่าจะเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี

ทั้งนี้ในส่วนของแนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่มีทิศทางเดียวกันทั้ง 4 แหล่ง สามารถได้แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนของผู้นำชุมชนและส่วนของชุมชน ดังนี้

1) ผู้นำชุมชนมีส่วนอย่างมากในการเริ่มและกำหนดนโยบายการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในชุมชน ทั้งนี้ ทุกชุมชนมีการประชุมเพื่อสอบถามความคิด

เห็นในชุมชน ซึ่งล้วนที่ผู้นำชุมชนตระหนักเป็นลิ่งแวงคือการกระจายรายได้อย่างทั่วถึง และการจัดการแหล่งท่องเที่ยวให้เกิดความยั่งยืน นอกจากนี้ผู้นำชุมชนยังมีส่วนในการกำหนดกิจกรรม รวมถึงพื้นที่ในการท่องเที่ยวและมีบทบาทอย่างยิ่งในการประสานงานกับภาครัฐและเอกชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนนั้นๆ เพราะเหตุนี้ผู้นำชุมชนจะได้รับการอบรมเกี่ยวกับการท่องเที่ยวอย่างสม่ำเสมอ

2) ชุมชนมีส่วนในการแสดงความคิดเห็นและต้องการมีส่วนร่วมในกิจกรรม การท่องเที่ยวในสิ่งที่ตนทำเป็นอาชีพอยู่แล้ว เช่น นำนักท่องเที่ยวชมการสาธิต การเก็บลูกมะพร้าว ผลิตภัณฑ์จากกลามะพร้าว การเย็บจาก สาหริtip การจับกุ้ง ปลา และหอยนางรม เป็นต้น เพื่อเป็นการกระจายรายได้ให้แก่ชุมชนอย่างทั่วถึง ชุมชน มักจะรวมกลุ่มในการจัดกิจกรรม เช่น แบ่งที่พักไว้บริการนักท่องเที่ยว จัดเตรียมอาหาร พาหนะ กิจกรรมท่องเที่ยว มัคคุเทศก์และการบริการอาหารแก่นักท่องเที่ยว เป็นต้น โดยเฉพาะชุมชนบางใบไม้ และสินมานะพาร์ม มีการนำเยาวชนในชุมชนมาฝึกหัดนำเที่ยวให้เป็นบุคลิกุเทศก์ของแหล่งท่องเที่ยวนั้นๆ

เนื่องจากกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยว เชิงเกษตรมีความสำคัญยิ่งและแหล่งท่องเที่ยวถือเป็นสมบัติส่วนรวมของชุมชน แต่ กลับพบว่า แหล่งท่องเที่ยวบางไม่ได้ดำเนินการสำรวจความเสียหายของสถานที่ แหล่งกำจัดขยะและน้ำเสีย เนื่องจากเพิ่งดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรได้ไม่นาน แต่ก็อยู่ระหว่างการพิจารณาเพื่อดำเนินการสำรวจความเสียหายใน การปรับปรุงระบบการจัดการแหล่งท่องเที่ยวให้ยั่งยืนต่อไป

6.3.3 เครือข่ายประชาชนอ่าวบ้านดอนในการส่งเสริมการมีส่วนร่วม การท่องเที่ยวเชิงเกษตรบริเวณอ่าวบ้านดอน จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ประชาชนชุมชนซึ่งเป็นการรวมกลุ่มของชุมชนด้านการเกษตร โดยมี คุณสมชาย สินมา เป็นผู้นำในการท่องเที่ยวฟาร์มลетеย์ เป็นผู้ที่มีความรู้จากการศึกษา ในระดับปริญญาตรีเกี่ยวกับการเพาะเลี้ยงลัตวัน้ำ จึงเป็นที่พึงของชุมชนเมื่อก่อตั้งปัญหา

การท่องเที่ยวเชิงเกษตรสุราษฎร์ธานี :

การวิจัยฐานทรัพยากรเกษตรสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

ในฟาร์มเลี้ยงหอยและคนในชุมชนให้ความเชื่อถือในรูปแบบการจัดการการตลาดของสินค้าเกษตร ด้วยการรวมกลุ่มคนในชุมชนส่งออกหอยแครงสู่ตลาดมาเลเซีย

ส่วนชุมชนบางไบไม่และคลองท่าปูน ผู้ที่ชุมชนให้ความนับถือซึ่งเป็นผู้นำอย่างไม่เป็นทางการแต่เป็นผู้ที่มีความสำเร็จในการทำเกษตรกรรมโดยมีความคิดในเรื่องของการเกษตรแบบพอเพียง หากแต่สามารถหารายได้ให้แก่ตนเองอย่างยั่งยืน ในชุมชนคลองท่าปูนนั้น **คุณล่ำ ศักดา** เป็นผู้ที่ชุมชนคลองท่าปูนให้ความเห็นว่าเป็นผู้ที่มีความรู้และสามารถจัดการการเกษตรได้เป็นอย่างดีและสามารถเป็นที่ปรึกษาของคนในชุมชนได้ ส่วนชุมชนบางไบไม่ซึ่งทำอาชีพสวนผลไม้ มีประชญาที่ชุมชนเห็นว่าเป็นผู้มีความรู้ความสามารถในการทำการเกษตรแบบสวนสมรرم ซึ่งสามารถหาเลี้ยงชีพและทำรายได้อย่างสม่ำเสมอ ก็คือ **คุณลงบ เข็มแสง**

ประชญาชุมชนลีเด็ดเป็นผู้นำอย่างเป็นทางการ คือ **กำนันประเสริฐ ชัยจุกรณ์** ที่ทำอาชีพหลักแต่ด้วยเดิมเป็นเกษตรกร และมีความคิดควบคู่กับการอนุรักษ์ทรัพยากร โดยทำการเกษตรที่ไม่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติ อีกทั้งยังสร้างจิตสำนึกให้คนในชุมชนอนุรักษ์และหวงแหนป่าชายเลนที่เป็นแหล่งทำรายได้ให้คงอยู่กับชุมชนอย่างยั่งยืน

อ่าวบ้านดอนเป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพทางการท่องเที่ยวทั้งบริเวณรอบอ่าวและพื้นที่ในอ่าว สามารถพัฒนาโปรแกรมการท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยวได้หลากหลาย เช่นจากเป็นพื้นที่ที่มีความอุดมสมบูรณ์ไปด้วยทรัพยากร การท่องเที่ยวทั้งทะเล ป่า น้ำแร่ร้อน แหล่งประวัติศาสตร์และอารยธรรมโบราณ วัดมหาธาตุและวิถีชีวิตชุมชนบริเวณรอบอ่าวและกิจกรรมการประมงในอ่าว แต่การพัฒนาการท่องเที่ยวควรเน้นความยั่งยืนด้วยกระบวนการมีส่วนร่วม เชิงพหุภาคีและการดำเนินการอย่างมีคุณภาพ โดยคัดเลือกนักท่องเที่ยกลุ่มคุณภาพ ที่ต้องการท่องเที่ยวเพื่อการพักผ่อน การเรียนรู้วิถีชีวิตชุมชนและการอนุรักษ์ฐานทรัพยากร การท่องเที่ยวให้คงอยู่ต่อไป ซึ่งมีแนวทางการจัดการและการพัฒนาที่เป็นต้นแบบที่ดีแก่พื้นที่อื่นๆ ต่อไป

ตอน 7

ธนาคารข้อมูล...

คลังสมองการวิจัย

การท่องเที่ยวเชิงเกษตร

การท่องเที่ยวเชิงเกษตรสุราษฎร์ธานี :
การวิจัยฐานทรัพยากรเกษตรสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

ธนาคารข้อมูล เป็นคลังข้อมูลทางการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของจังหวัดสุราษฎร์ธานีในรูปแบบเว็บไซต์ซึ่งเป็นการประชาสัมพันธ์อิกรูปแบบหนึ่งที่ทันสมัยและสะดวกต่อการเข้าถึง ง่ายต่อการนำไปใช้และเอื้อประโยชน์แก่นักท่องเที่ยวในการลีบค้นข้อมูลทางการท่องเที่ยวเชิงเกษตร อีกทั้งยังเป็นประโยชน์แก่บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของจังหวัดสุราษฎร์ธานีต่อไป

ปัจจุบันเทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology) เจริญก้าวหน้าไปมาก โดยเฉพาะอินเทอร์เน็ต (Internet) ได้เข้ามามีบทบาทในหลายหน่วยงานมากขึ้น แม้กระนั้น การประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวให้เป็นที่รู้จักแก่นักท่องเที่ยวอย่างแพร่หลาย ในรูปแบบเว็บไซต์จึงเป็นแนวทางหนึ่งที่ได้รับความสนใจไม่น้อยทั้งกับนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติ แต่การเผยแพร่ข้อมูลด้านการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของจังหวัดสุราษฎร์ธานีมีจำนวนค่อนข้างน้อย ดังนั้นเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้ทราบข้อมูลการท่องเที่ยวเชิงเกษตรมากขึ้น และสะดวกต่อการลีบค้น รวมทั้งเพื่อเป็นการกระตุ้นให้เกิดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติเข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดสุราษฎร์ธานีให้มากขึ้น จึงควรพัฒนาระบบเว็บไซต์แหล่งข้อมูลการท่องเที่ยวเชิงเกษตรเพื่อให้บริการข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว และยังเป็นการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของจังหวัดสุราษฎร์ธานีให้เป็นที่รู้จักมากขึ้น

ดังนั้น เพื่อให้การจัดการข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรในรูปแบบเว็บไซต์ ก่อให้เกิดประสิทธิผลสูงสุดและเป็นประโยชน์อย่างยั่งยืนแก่ชาวสุราษฎร์ธานี รัชศรีไทย และคณะ (2551) จึงศึกษาการจัดการข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของจังหวัดสุราษฎร์ธานีในรูปแบบเว็บไซต์ เพื่อรับรวมข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของจังหวัดสุราษฎร์ธานีให้อยู่ในรูปแบบเว็บไซต์ พัฒนาบุคลากรในการดูแลเว็บไซต์แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของจังหวัดสุราษฎร์ธานี และจัดทำคู่มือการใช้เว็บไซต์

7.1 แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรและลักษณะการท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดสุราษฎร์ธานี

แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรในจังหวัดสุราษฎร์ธานีมี 2 รูปแบบ คือ แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบเต็มรูปแบบและแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบไม่เต็มรูปแบบ โดยพบว่าการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรขององค์กรบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี มีการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบเต็มรูปแบบจำนวน 16 อบต. ได้แก่ คลองน้อย คลองสระ เกาะพะงัน ตะกูกเหนือ บ้านเล็ดจ ส่องแพร กชัยบุรี คลองน้อย ปากหมาก คลองไทร ประลังค์ เขางวง ท่าเรือ คลองปราบ ท่าสะท้อน ตันยวน ส่วนการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบไม่เต็มรูปแบบ มีจำนวน 97 อบต. ได้แก่ ขุนทะล มะขามเตี้ย บางใบไม้ คลองฉนาก บางไทร บางชนะ บางโพธิ์ ป่าร่อน ท่าทอง กรุด ทุ่งรัง ช้างขาว ทุ่งกง ตะเคียนทอง ท่าทองใหม่ ท่าอุแท พลายว拉斯 บ้านใต้ เกาะเต่า ตะกูกใต้ ย่านยาวยา ท่ากระดาน ถ้ำสิงขร กะเปา บ้านทำเนียบ บ้านยาวยา น้ำหัก ท่าขอนอน พ่วงพรหมคร เข้าตอก อรัญคามาวรี เศียงชา ไทรทอง ตะกรบ ทุ่ง ป่าเว เล็มด โน่น่าย เวียง เข้าถ่าน ท่าฉาง ท่าเคย เลวี่ยด ปากฉลุย ท่าชนะ วัง สมอทอง คันธุลี คลองพา พะแสง พรูไทร ทรัพย์ทวี บ้านนา นาใต้ พรุพรี น้ำพุ ท่าซี คุณครี ทุ่งเตาใหม่ คุณสุบรรณ เพิ่มพูนทรัพย์ ทุ่งเตา ลำพูน ตอนลักษ ปากแพร กชลราม ไซยคราม กรุด ตะปาน ท่าโรงช้าง น้ำรอบ หนองไทร มะลวน หัวเตย พุนพิน ลีแล็ด ศรีวิชัย เข้าหัวควาย ท่าข้าม บางนอน บางเดือน บางมะเดื่อ พลูเสื่อน คลองศก พนม คลองชะอุ่น บางสวารค์ ลินเจริญ ไทรหึง อิบัน ลินบุน ไทรโลภา สาคู ทุ่งหลวง คลองฉนวนและเวียงสระ ซึ่งแหล่งเกษตรกรรม ของแต่ละองค์กรบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสุราษฎร์ธานีที่สามารถจัดการดับให้ เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรได้ ในลักษณะของการปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ รวมถึง การปรับเปลี่ยนผลิตทางการเกษตร แต่ด้วยเหตุที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของแต่ละ องค์กรบริหารส่วนตำบลไม่ได้รับงบประมาณสนับสนุนในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว อย่างต่อเนื่องจึงทำให้แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรไม่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวเท่าที่ ควร รวมถึงองค์กรบริหารส่วนตำบลยังขาดความเข้าใจในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว เชิงเกษตรอย่างยั่งยืน ขาดความรู้ด้านการประชาสัมพันธ์และการตลาด

ผลการศึกษายังพบว่า จำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวเชิงเกษตร มีจำนวนน้อย โดยส่วนใหญ่จะเป็นกลุ่มเกษตรกรด้วยกัน ซึ่งเป็นการศึกษาดูงานเพื่อ

การท่องเที่ยวเชิงเกษตรสุราษฎร์ธานี :

การวิจัยฐานทรัพยากรเกษตรสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

นำไปพัฒนาท้องถิ่นของตนและกลุ่มนักวิชาการ รวมถึงนักศึกษาที่ต้องการหาความรู้เกี่ยวกับการเกษตรต่างๆ ในการทำงานของตนเองเท่านั้น

7.2 ความต้องการรูปแบบ โครงสร้างและองค์ประกอบของเว็บไซต์ แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของจังหวัดสุราษฎร์ธานี

ความต้องการรูปแบบเว็บไซต์เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของจังหวัดสุราษฎร์ธานีที่พึงปรารถนาต้องมีองค์ประกอบของเว็บไซต์ที่มีลักษณะหน้าเว็บไซต์เป็นแบบพอดีหน้าจอ แบบแนวตั้ง ขนาดของเว็บไซต์ 800 x 600 พิกเซล ตำแหน่งของโลโก้อยู่ด้านบนสุด ตำแหน่งของเนื้อหาอยู่ชิดขวาและตำแหน่งภาพประกอบอยู่ชิดซ้าย แบบของเมนูเป็นแบบเนวิเกชันบาร์แบบ Pop-Up จัดวางตำแหน่งของเมนูอยู่ชิดซ้าย สีในหน้าเว็บเพจ 3-4 สี สีพื้นหลังของหน้าเว็บเพจเป็นสีเขียว ตัวอักษรของเนื้อหาเป็นสีดำ ตัวอักษรเพื่อกำหนดตัวลิงค์เป็นสีน้ำเงิน ตัวอักษรหลังจากการคลิกลิงค์เป็นสีแดง ขนาดตัวอักษร 14-16 Points โทนสีเย็นและใช้สีเข้ม

ส่วนของกราฟฟิก จำนวนรูปภาพใน 1 หน้าเว็บเพจ ตามความเหมาะสม ขนาดความจุของภาพ 40-60 KB และตำแหน่งของจอปภาพอยู่กึ่งกลาง

ส่วนของลือประเมินให้มีเลี่ยงประกอบ ภาพเคลื่อนไหว ต้องการรูปแบบเว็บไซต์แบบลำดับขั้น

ความต้องการรูปแบบเว็บไซต์เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของจังหวัดสุราษฎร์ธานี ในด้านการดูแลบำรุงเว็บไซต์ ในแต่ละองค์การบริหารส่วนตำบลมีความพร้อมในการดูแลและบำรุงเว็บไซต์และต้องการดูแลเว็บไซต์ด้วยตนเอง

ธนาคารข้อมูล...คลังสมองทางการวิจัยการท่องเที่ยวเชิงเกษตร เป็นฐานข้อมูลการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของจังหวัดสุราษฎร์ธานีในรูปแบบเว็บไซต์ซึ่งเป็นรูปแบบการประชาสัมพันธ์อีกทางหนึ่งที่ทันสมัยและง่ายต่อการนำไปใช้ โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของจังหวัดสุราษฎร์ธานีทั้งหมดไว้ที่ www.agro-tourism-suratthani.com ซึ่งง่ายต่อการสืบค้นข้อมูลของนักท่องเที่ยว และเป็นฐานข้อมูลในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในจังหวัดสุราษฎร์ธานีแก่องค์กรที่เกี่ยวข้อง

การท่องเที่ยวเชิงเกษตรสุราษฎร์ธานี :
การวิจัยฐานทรัพยากรเกษตรสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

ที่มา : ราช ศรีไทย และคณะ, 2551

ภาพ 59 หน้าแรกของเว็บไซต์

แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร			
ลำดับที่	ชื่อสถานที่ท่องเที่ยว	ข้อมูลสถานที่ท่องเที่ยว	หมายเหตุ
1	บ้านนาคราล	ล่องแม่น้ำแบบบานนากาลอายุกว่า 100 ปี	ชาวบ้านอีกด้วย
2	คลองห้วยลักษณ์	ล่องคลองห้วยลักษณ์ที่มีห้องโถงขนาดใหญ่และห้องน้ำริมแม่น้ำ	ชาวบ้านอีกด้วย
3	สวนนมไม้	ใช้เวลาในการลอกเปลือกกล้วยไม้ประมาณ 1 ชั่วโมง	ชาวบ้านอีกด้วย
4	ถ้ำน้ำพักแรม	ถ้ำน้ำที่ตั้งตระหง่านอยู่ในหุบเขาที่ลึกกว่า 100 เมตร ลึกลับและสวยงามมาก	ชาวบ้านอีกด้วย
5	บันราษฎร์ภารกุษา	บันราษฎร์ภารกุษาที่ตั้งตระหง่านอยู่ในหุบเขาที่ลึกกว่า 100 เมตร ลึกลับและสวยงามมาก	ชาวบ้านอีกด้วย
6	ถ้ำน้ำพัก	ถ้ำน้ำที่ตั้งตระหง่านอยู่ในหุบเขาที่ลึกกว่า 100 เมตร ลึกลับและสวยงามมาก	ชาวบ้านอีกด้วย
7	บ้านนาคราล	บ้านนาคราลที่ตั้งตระหง่านอยู่ในหุบเขาที่ลึกกว่า 100 เมตร ลึกลับและสวยงามมาก	ชาวบ้านอีกด้วย
8	สวนบัว	สวนบัวที่ตั้งตระหง่านอยู่ในหุบเขาที่ลึกกว่า 100 เมตร ลึกลับและสวยงามมาก	ชาวบ้านอีกด้วย

ที่มา : ราช ศรีไทย และคณะ, 2551

ภาพ 60 หน้าจอแสดงรายการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

7.3 ผลการวิจัยที่เป็นรูปธรรมของชุดโครงการฯ

ผลการวิจัยที่เป็นรูปธรรมของชุดโครงการดังกล่าว ประกอบด้วย

- หลักสูตรการเรียนการสอนด้านการท่องเที่ยวเชิงเกษตรสำหรับนักเรียนใน

เขตพื้นที่การศึกษาสุราษฎร์ธานีเขต 1 เขต 2 เขต 3

พิพิธภัณฑ์ช่ำบា

การท่องเที่ยวเชิงเกษตรสุราษฎร์ธานี :

การวิจัยฐานทรัพยากรเกษตรสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

- หลักสูตรอบรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรสำหรับเกษตรอาชีวศึกษาและเกษตรกร
- ป้ายสื่อความหมายและคู่มือการนำเที่ยวสวนสมรرمคำบลถ้ำลิงช้าง
- คู่มือแผนการตลาดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรสวนปาล์มน้ำมันนวนนา
- คู่มือการนำเที่ยวสวนยางพาราคำบลพรูพีและแหล่งท่องเที่ยวเชื่อมโยง
- ป้ายบอกทางและกิจกรรมประชาสัมพันธ์เล่นทาง รวมทั้งโบราณสถาน

ประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวชุมชนลีลีเด็ด

- ป้ายและคู่มือความปลอดภัยการท่องเที่ยวสวนทุเรียนบ้านเข้าป้อม
- หนังสือแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบมีล่วงร่วม

ของตำบลเขาวง

- รูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรและเล่นทางการท่องเที่ยวเชื่อมโยงกับกลุ่มผู้ผลิตไข่เค็มไชยา

- โปรแกรมสำเร็จรูปเกี่ยวกับหอยต่างๆ ในอำเภอภูเขียว จังหวัดชุมพรสำหรับเกษตรกรเพื่อการท่องเที่ยวและคู่มือการใช้โปรแกรม

- คู่มือพัฒนาศักยภาพกลุ่มเลี้ยงสัตว์น้ำตำบลลดอนลักให้มีความพร้อมในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

- ป้ายสื่อความหมายและคู่มือความรู้เกี่ยวกับสวนสมุนไพรคำบลคลองปราบพร้อมแผนที่เล่นทางเดินเท้าเพื่อเที่ยวชมสวนสมุนไพรด้วยตนเองและเล่นทางการนำเที่ยวเพื่อเชื่อมโยงสวนสมุนไพรกับทรัพยากรธรรมชาติบริเวณใกล้เคียง

- หนังสือเรื่องเล่าเพื่อการท่องเที่ยวของชุมชนแหลมโพธิ์
- คู่มือประชัญญาท้องถิ่นในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร
- แผ่นพับแนะนำการท่องเที่ยวฟาร์มสเตย์และโปรแกรมการท่องเที่ยว
- คู่มือแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่วางแผนอยู่บนฐานอุปสงค์และอุปทาน

- เว็บไซต์ www.agro-tourism-suratthani.com

สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสุราษฎร์ธานีได้บรรจุชุดโครงการ “การยกระดับฐานการผลิตอุตสาหกรรมเกษตรสู่การท่องเที่ยวเชิงยั่งยืนเพื่อสร้างทางเลือกใหม่แก่เกษตรกรและความมั่นคงของอุตสาหกรรมเกษตรจังหวัดสุราษฎร์ธานี” ไว้ในแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวของจังหวัดสุราษฎร์ธานีเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดสุราษฎร์ธานีสู่ความยั่งยืน

บรรณาธิการ

กamlวัณย์ โมราคิลป์ และคณะ, 2551. ยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบมีส่วนร่วมของตำบลเขาวง อำเภอบ้านตาขุนจังหวัดสุราษฎร์ธานี, สุราษฎร์ธานี : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตสุราษฎร์ธานี.

กรมส่งเสริมการเกษตร. 2548. ท่องเที่ยวเชิงเกษตร. กิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตร. กรุงเทพมหานคร.

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. 2548. Guest Arrivals at Accommodation Establishments Suratthani. กรุงเทพมหานคร : กองสถิติและวิจัย.

จุฑามาศ ภาระจ่างครี และคณะ, 2551. การจัดการความรู้สู่เรื่องเล่าของชุมชนแหลมโพธิ์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืน, สุราษฎร์ธานี : มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.

ดวงกาญจน์ วัฒนบุณย์ และคณะ, 2552. แนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนอ่าวบ้านดอนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรจังหวัดสุราษฎร์ธานี, สุราษฎร์ธานี : มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.

ธีระยุทธ์ ชุนศรีแก้ว และคณะ, 2551. การจัดการข้อมูลการท่องเที่ยวด้วยระบบคอมพิวเตอร้อย่างง่าย กรณีศึกษาการเลี้ยงหอยในอำเภอกาญจนดิษฐ์จังหวัดสุราษฎร์ธานี, สุราษฎร์ธานี : วิทยาลัยتاปี.

ธรัช ศรีไทย และคณะ, 2551. การจัดการข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของจังหวัดสุราษฎร์ธานีในรูปแบบเว็บไซต์, สุราษฎร์ธานี : วิทยาลัยตาปี.

นิรพล เสริมทรัพย์ และคณะ, 2551. การจัดการการตลาดในองค์กรภาครัฐเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืน : กรณีศึกษาสวนปาล์มน้ำมันวนทนากองบิน 7 กองพลบินที่ 4 กองบัญชาการยุทธห้าทางอากาศ, สุราษฎร์ธานี : วิทยาลัยตาปี.

การท่องเที่ยวเชิงเกษตรสุราษฎร์ธานี :

การวิจัยฐานทรัพยากรเกษตรสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

ปัญญา แสงสุริยัน, 2551. “การท่องเที่ยวจังหวัดสุราษฎร์ธานีจากอดีต ปัจจุบันและแนวโน้มในอนาคต”. การประชุมวิชาการและนิทรรศการจังหวัดสุราษฎร์ธานี. สุราษฎร์ธานี : มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.

พัลตรา เว่องครี และคณะ, 2552. แนวทางการจัดกิจกรรม การลือความหมาย และสิ่งอำนวยความสะดวกแห่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร : กรณีศึกษาสวนสมรرم จังหวัดสุราษฎร์ธานี, สุราษฎร์ธานี : วิทยาลัยتاปี.

พิชัย สุขวุฒิ และคณะ, 2551. รูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวสวนยางพาราของตำบลพรุพี อำเภอบ้านนาสาร จังหวัดสุราษฎร์ธานี, สุราษฎร์ธานี : มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.

ภัทรวดี อินทปันดี และคณะ, 2551. กลยุทธ์การสร้างตราและการประชาสัมพันธ์ของชุมชนลีเล็ต อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี, สุราษฎร์ธานี : มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.

วิชชุตา ให้เจริญ และคณะ, 2552. การจัดการความปลอดภัยในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร : กรณีศึกษาสวนทุเรียนบ้านเข้าป้อมอำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี, สุราษฎร์ธานี : มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.

วรรณวิชณีย์ ทองอินทราช และคณะ, 2551. การวิเคราะห์อุปสงค์ อุปทานของ การท่องเที่ยวเชิงเกษตร กรณีศึกษาพื้นที่อ่าวบ้านตอน จังหวัดสุราษฎร์ธานี, สุราษฎร์ธานี : มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.

วัชรี พีชผล และคณะ, 2551. รูปแบบเส้นทาง กิจกรรมและการลือความหมาย การท่องเที่ยวเชิงเกษตร : กรณีศึกษาสวนสมุนไพร ตำบลคลองปราบ อำเภอบ้านนาสาร จังหวัดสุราษฎร์ธานี, สุราษฎร์ธานี : มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.

วิทยา ศักดา และคณะ, 2551. การพัฒนาเครือข่ายอุตสาหกรรมเกษตรกับการสร้างองค์ความรู้เกษตรท้องถิ่นจังหวัดสุราษฎร์ธานี : กรณีศึกษาเขตพื้นที่การศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2, สุราษฎร์ธานี : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2.

การท่องเที่ยวเชิงเกษตรสุราษฎร์ธานี :
การวิจัยฐานทรัพยากรเกษตรสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

วินัย บัวประดิษฐ์. 2551. **ปาฐกถาพิเศษ “วิสัยทัศน์ ยุทธศาสตร์จังหวัดสุราษฎร์ธานี” โดยผู้ว่าราชการจังหวัดสุราษฎร์ธานี.** การประชุมวิชาการและนิทรรศการจังหวัดสุราษฎร์ธานี. สุราษฎร์ธานี : มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.

วิจิตร วรปัทมศรี และคณะ, 2551. **การพัฒนาเครือข่ายอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเชิงเกษตรกับการสร้างองค์ความรู้** เกษตรท้องถิ่นจังหวัดสุราษฎร์ธานี : กรณีศึกษาเขตพื้นที่การศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3.

สินธุ โลrob. 2546. **การท่องเที่ยวโดยชุมชน แนวคิดและประสบการณ์ภาคเหนือ.** เชียงใหม่ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.

สำนักงานจังหวัดสุราษฎร์ธานี. 2548. **เอกสารบรรยายสรุปจังหวัด สุราษฎร์ธานี :** สำนักงานจังหวัดสุราษฎร์ธานี.

สอรัช มากบุญ และคณะ, 2551. **การวิจัยเพื่อเสริมศักยภาพการท่องเที่ยวบริเวณอ่าวบ้านดอน จังหวัดสุราษฎร์ธานี,** สุราษฎร์ธานี : วิทยาลัยชุมชนสุราษฎร์ธานี มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตสุราษฎร์ธานี.

สมมาล เส้งสุย และคณะ, 2551. **รูปแบบการพัฒนาศักยภาพการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของกลุ่มผู้เลี้ยงสัตว์น้ำ ตำบลลดอนลัก อำเภอตองลัก จังหวัดสุราษฎร์ธานี,** สุราษฎร์ธานี : มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.

เสนีย์ ภาวนะจุลาวร. 2551. **“บทบาทของภาคธุรกิจในการผลักดันการท่องเที่ยวสู่ความยั่งยืน”.** การประชุมวิชาการและนิทรรศการจังหวัดสุราษฎร์ธานี. สุราษฎร์ธานี : มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.

สมเชาว์ โภคล. 2551. **“การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์สู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน จังหวัดสุราษฎร์ธานี”.** การประชุมวิชาการและนิทรรศการจังหวัดสุราษฎร์ธานี. สุราษฎร์ธานี : มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.

การท่องเที่ยวเชิงเกษตรสุราษฎร์ธานี :

การวิจัยฐานทรัพยากรเกษตรสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

โอลกัน บุญล้ำ และคณะ, 2551. รูปแบบกิจกรรมและเส้นทางการท่องเที่ยว
เชิงเกษตรของกลุ่มผู้ผลิตไข่เค็มไชยา ตำบลเลม็ด อำเภอไชยา
จังหวัดสุราษฎร์ธานี, สุราษฎร์ธานี : มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.

อุทธิค ภูมิชัย และคณะ, 2551. การพัฒนาเครือข่ายyuเกษตรกรกับการสร้าง
องค์ความรู้เกษตรท้องถิ่นจังหวัดสุราษฎร์ธานี : กรณีศึกษาเขตพื้นที่
การศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1, สุราษฎร์ธานี : สำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษา สุราษฎร์ธานี เขต 1.

เอกชัย แสงมณี และคณะ, 2551. การรวบรวมองค์ความรู้เกษตรท้องถิ่นและ
การสร้างเครือข่ายเกษตรอำเภอและเกษตรกรเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว
เชิงเกษตรของจังหวัดสุราษฎร์ธานี, สุราษฎร์ธานี : วิทยาลัยเกษตรและ
เทคโนโลยีสุราษฎร์ธานี.

www.greenzonethailand.com

<http://infoterra.deqp.go.th>

www.ldd.go.th/Lddwebsite/Webpld/

<http://learners.in.th>

www.salaartit.com

<http://studentwork.srp.ac.th/Suratthani/Award1/map.html>

www.tat.or.th/stat/web/static_tst.php

www.tourkohchang.com

การท่องเที่ยวเชิงเกษตรสุราษฎร์ธานี :
การวิจัยฐานทรัพยากรเกษตรสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

ปิยมิตตรผู้ร่วมงานวิจัย

ชุดโครงการภาระดับฐานการผลิตอุตสาหกรรมเกษตรสู่การท่องเที่ยวยั่งยืน
เพื่อสร้างทางเลือกใหม่แก่เกษตรกรและความมั่นคงของอุตสาหกรรมเกษตร
จังหวัดสุราษฎร์ธานี

นายอุทธิศ ภูมิชัย และคณะ

ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
สุราษฎร์ธานีเขต 1

นายวิทยา คักดา และคณะ

ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
สุราษฎร์ธานีเขต 2

นายวิจิตร วรปัทมครี และคณะ

ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
สุราษฎร์ธานีเขต 3

อ.เอกชัย แสงมนี และคณะ

วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสุราษฎร์ธานี

อ.ล้อรัช มากบุญ และคณะ

วิทยาลัยชุมชนสุราษฎร์ธานี

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

วิทยาเขตสุราษฎร์ธานี

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

วิทยาเขตสุราษฎร์ธานี

อ.กมลวันย์ โมราคิลป์ และคณะ

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

ผศ.โภกณ บุญล้ำ และคณะ

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

อ.พิชัย สุขวุ่น และคณะ

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

อ.สมมาล เลี้ยงสุย และคณะ

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

อ.วัชรี พิชผล และคณะ

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

อ.จุฑามาศ ภาระจ่างครี และคณะ

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

อ.ภัทรวดี อินทปันธ์ และคณะ

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

อ.วิชชุดา ให้เจริญ และคณะ

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

อ.ดวงกาญจน์ วัฒน์บุณย์ และคณะ

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

อ.วรรณาชิณี ทองอินทรัช และคณะ

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

อ.วรรณาชิณี ทองอินทรัช และคณะ

เติดชาย ช่วยบำรุง

การท่องเที่ยวเชิงเกษตรสุราษฎร์ธานี :
การวิจัยฐานทรัพยากรเกษตรสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

อ.พัฒรา เรืองศรี และคณะ	วิทยาลัยตาปี
อ.นิรมล เลิริมทรัพย์ และคณะ	วิทยาลัยตาปี
อ.ธีระยุทธ์ ชุมครีแก้ว และคณะ	วิทยาลัยตาปี
อ.ธวัช ศรีไทย และคณะ	วิทยาลัยตาปี

ขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิประจำชุดโครงการ

ผศ.ดร.กุลวรา สุวรรณพิมล	มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต
นายภาณุ วรเมธร	การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานสุราษฎร์ธานี
นายชลินทร์ ประพฤติตรง	สำนักงานเกษตรจังหวัดสุราษฎร์ธานี
นายปัญญา แสงสุริยัน	สมาคมโรงเรียนและท่องเที่ยวจังหวัดสุราษฎร์ธานี
นายเสนีย์ ภูวศรีชูวาร	กรรมการผู้จัดการโรงเรียนร้อยเก้า จังหวัดสุราษฎร์ธานี
นายล้มเช้าว์ โภคล	สมาคมลั่งเหลิงการท่องเที่ยวภาคสมุย
นายประเสริฐ ชัยจุกรณ์	สมาคมมัคคุเทศก์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี
	กำนันตำบลลีลีด

สถาบันวิจัยเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวไทย โดยการสนับสนุนของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

ดร.เดิดชาย ช่วยบำรุง	ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวไทย
คุณปราณี ศรีสวัสดิ์	เจ้าหน้าที่บริหารโครงการวิจัยการท่องเที่ยว (อาวุโส)
คุณธีรศักดิ์ ทองลีสังข์	เจ้าหน้าที่เเปม่าสเตอร์
คุณสาคร ยินดี	เจ้าหน้าที่สนับสนุนโครงการวิจัยการท่องเที่ยว
คุณพรพิพย์ บุญเที่ยงธรรม	เจ้าหน้าที่บริหารโครงการวิจัยการท่องเที่ยว
คุณพงษ์พันธุ์ พุทธิวิศิษฐ์	เจ้าหน้าที่บริหารโครงการวิจัยการท่องเที่ยว

ประวัติผู้เขียน

ดร.เกิดชาย ช่วงบำรุง

สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีคุณศาสตรบัณฑิต (ภาษาอังกฤษ)

จากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ปริญญาโทโน้มนยาและจัดการการท่องเที่ยว (เกียรตินิยม) จาก
มหาวิทยาลัยเบอร์มิงแฮม ประเทศอังกฤษ

ปริญญาเอก การวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยว
มหาวิทยาลัยควีนส์แลนด์ ประเทศออสเตรเลีย โดยทุน
รัฐบาลออสเตรเลีย (International Postgraduate Research

Scholarship, IPRS by Australian Government, University of Queensland
International Postgraduate Research Scholarship, UQIPRS, Tourism and Leisure
Departmental Scholarship, UQDS)

ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวไทย สนับสนุนโดย
สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ภายใต้การกำกับของสำนักนายกรัฐมนตรี
ดูแลโครงการภารกิจทางด้านการท่องเที่ยวมากกว่า 300 โครงการ นักวิจัยกว่า 700 คน
จากกว่า 40 สถาบันการศึกษาทั่วประเทศ

ผู้อำนวยการโครงการจัดตั้งเครือข่ายความร่วมมือภาคีทางการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย
เศรษฐกิจอาเซียน โดยความร่วมมือของกระทรวงพาณิชย์ กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา¹
และประเทศไทยเศรษฐกิจอาเซียน ดูแลงานวิจัยการท่องเที่ยวในกลุ่มประเทศอนุภูมิภาค
กลุ่มแม่น้ำโขง (GMS) และกลุ่มประเทศไทยอาเซียน (ASEAN) จีน ญี่ปุ่นและเกาหลี

ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาและจัดการการท่องเที่ยวและการโรงแรมของ United Nations
Asian Productivity Organization (UN-APO), โตเกียว ญี่ปุ่น

คณะกรรมการความสัมพันธ์ไทย-กัมพูชา กระทรวงการต่างประเทศ

รองประธานตัดสินรางวัลอุตสาหกรรมท่องเที่ยวไทย ปี 2550 เพื่อเฉลิมพระเกียรติ
เนื่องในโอกาสสมahanamคลเฉลิมพระชนมพรรษา 80 พรรษา 5 ธันวาคม 2550 ประเภทรางวัล
ชุมชนดีเด่นทางด้านการท่องเที่ยว การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.)

รองประธานตัดสินรางวัลอุตสาหกรรมท่องเที่ยวไทย ครั้งที่ 7 ประจำปี 2551
การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.)

ผู้ทรงคุณวุฒิและที่ปรึกษาเครือข่ายวิจัยการท่องเที่ยว คณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.)
กระทรวงศึกษาธิการ

ประธานพิจารณาข้อเสนอชุดโครงการอุดหนุนทุนวิจัยด้านการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน พ.ศ. 2552-2553 และกรรมการพิจารณาข้อเสนอชุดโครงการ พ.ศ. 2551 ของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

บรรณาธิการวารสารวิชาการการท่องเที่ยวไทยนานาชาติและ E-Journal of International Thai Tourism

กรรมการพัฒนาหลักสูตรทางการท่องเที่ยวและการโรงแรม เช่น มหาวิทยาลัยศิลปากร เครือข่ายมหาวิทยาลัยราชภัฏภาคใต้ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ มหาวิทยาลัยสยาม มหาวิทยาลัยวงศ์ชាណกุลและอื่นๆ

อาจารย์พิเศษ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ภาคนิพนธ์และสารนิพนธ์ หลักสูตรปริญญาตรี ปริญญาโทและปริญญาเอก เช่น สถาบันพระปกเกล้า จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัย มหิดล มหาวิทยาลัยรามคำแหง มหาวิทยาลัยมหาสารคาม มหาวิทยาลัย สงขลานครินทร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญและอื่นๆ

อดีตผู้อำนวยการหลักสูตรมหาบัณฑิต การบริหารและจัดการการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัย มหิดล และหัวหน้าภาควิชาการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยมหิดล

มีบทความวิชาการมากกว่า 20 บทความทางการท่องเที่ยวที่ได้รับการตีพิมพ์ในวารสารทั้งใน และต่างประเทศ

ผู้เขียนหนังสือ

- ลายหลังเพื่อก้าวหน้าอันดามัน : จุดยืนผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยว
- การท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรม : จุดเปลี่ยนอันดามันสู่ความยั่งยืน
- เชียงรายรำลึก ฐานรากลู่อนาคตการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน
- ก้าวต่อไป...การท่องเที่ยวไทยในเวทีอาเซียน
- A Step of Unity Forward: Collaborative Tourism Approaches for ASEAN One Destination
- บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนบนฐานแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง
- เกาะช้าง...การท่องเที่ยวทางทะเลนฐานความรู้
- พลังการท่องเที่ยวอีสานใต้...ค้นหาร้อยริมร่วมสมัยแห่งกาลเวลาผ่านงานวิจัย